

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Gül Gizem BAYKAL

EPİGRAFİK METİNLER IŞIĞINDA
KADYANDA TARİHİ

Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2024

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Gül Gizem BAYKAL

EPİGRAFİK METİNLER IŞIĞINDA KADYANDA TARİHİ

Danışman

Doç. Dr. Mehmet Ertan YILDIZ

Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2024

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Gül Gizem Baykal'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri
Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Fatih Onur (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. M. Ertan Yıldız (İmza)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Elif Akgün (İmza)

Tez

Başlığı: Epigrafik Metinler Işığında Kadyanda Tarihi

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 04/10/2024

Mezuniyet Tarihi :07/11/2024

(İmza)

Prof. Dr. Seda Bayraktar
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Epigrafik Metinler Işığında Kadyanda Tarihi” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

04/10/ 2024

İmza

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Gül Gizem Baykal
Öğrenci Numarası	202152016003
Anabilim Dalı	Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri
Programı	Yüksek Lisans
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Doç.Dr. M. Ertan Yıldız
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Epigrafik Metinler Işığında Kadyanda Tarihi
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	2485343470
Rapor Tarihi	15.10.2024
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: % 4 Alıntılar dahil: % 20
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE, Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 156 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: (X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.	
Gerekçe:	
Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımca yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.	
Danışman Öğretim Üyesi Unvanı, Adı-Soyadı Doç. Dr. M. Ertan Yıldız. İmza	

İÇİNDEKİLER

HARİTALAR LİSTESİ	iii
LEVHALAR LİSTESİ.....	iv
SİKKELER LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY THE HISTORY OF CADYANDA IN THE LIGHT OF INSCRIPTIONS	viii
ÖNSÖZ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KADYANDA KENTİ’NİN LOKALİZASYONU VE ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

1.1.	Kadyanda Kenti’nin Lokalizasyonu ve Erken Araştırmalar	4
1.2.	Günümüze Yakın Dönemde Yapılan Araştırmalar	5

İKİNCİ BÖLÜM

KADYANDA KENTİ’NİN COĞRAFİK KONUMU VE TOPOĞRAFİK TANIMI

2.1.	Kentin ve Bölgesinin Coğrafyası, Topoğrafyası ve Arkeolojik Kalıntıları ...	6
2.2.	Stadiasmus Anıtında Kadyanda	13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KADYANDA’NIN İDARİ VE TOPLUMSAL YAPISI

3.1.	Klasik ve Hellenistik Dönem	20
3.2.	Roma İmparatorluk Dönemi	22
3.2.1.	Toplumsal Yapı	24
3.2.2.	Dini Yaşam.....	30
3.2.3.	Kentte Belgelenen Phyleler	33
3.2.4.	Agonlar.....	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EDEBÎ, EPİGRAFİK VE NÜMİSMATİK TESTIMONIA

4.1.	Edebî Metinler (TLit.)	38
4.2.	Epigrafik Belgeler (TEp.).....	38
4.2.1.	İmparator Yazıtları	38

4.2.2.	Onurlandırma Yazıtları	41
4.2.3.	Mezar Yazıtları.....	61
4.2.4.	Yapı Yazıtları	83
4.2.5.	Sporcu Yazıtları	88
4.2.6.	Komşu Kentlerde Bulunan Kadyanda'lı Kişilere Ait Yazıtlar	100
4.2.7.	Adak Yazıtları	106
4.2.8.	Miltaşları	107
4.2.9.	Diğer Yazıtlar.....	108
4.2.10.	Dekretler.....	111
1.1.	Nümismatik Belgeler (TNm.)	113
1.1.1.	Lykia Birliği Sikkeleri.....	113
1.1.1.1.	Apollon İ. Ö. 167-81 (Tablo 1)	113
1.1.1.2.	Apollon İ. Ö. 167-81 (Tablo 2)	113
1.1.2.	Dynastik Dönem Sikkeleri	113
1.1.2.1.	Hntruma İ. Ö. 410-400 (Tablo 3)	113
1.1.2.2.	Hntruma İ. Ö. 410-400 (Tablo 4)	113
1.1.2.3.	Hntruma İ. Ö. 410-400 (Tablo 5)	114
1.1.3.	Roma Dönemi Sikkeleri.....	114
1.1.3.1.	Maximinus Pius İ.S. 235-238 (Tablo 6)	114
1.1.3.2.	Gordianus Pius İ.S. 238-244 (Tablo 7)	114
SONUÇ.....		116
ANTİK KAYNAKLAR VE EDİSYONLAR.....		119
KAYNAKÇA KISALTMALARI.....		120
DİZİN.....		121
KAYNAKÇA.....		126
TABLOLAR.....		131
Tablo 5.1. Lykia Birliği Sikkeleri İ.Ö. 167-81		131
Tablo 5.2. Hntruma Sikkeleri İ.Ö. 400-410		131
Tablo 5.3. Roma Dönemi Sikkeleri.....		132
KENT KALINTILARI		134
HARİTALAR.....		138
Ö Z G E Ç M İ Ş.....		140

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 6.1. Kadyanda Kenti Yerleşim Planı (Würster, 1980:32, Fig.2)	138
Harita 6.2. Kadyanda Nekropolis Alanları (Döğerli Başerkafaoğlu, 2024: 311, harita 10)	139
Harita 6.3 Ptolemaios Haritası.....	150

LEVHALAR LİSTESİ

Tablo 2.1 Uzebeimi Lahti, (Dögerli-Başerkafaoğlu, 2003.).....	6
Tablo 6.1 bir mezar kabartması (https://www.britishmuseum.org/collection/image/1588704001 erişim: 15.06.2024).....	134
Tablo 6. 2 Dikme Mezar Kalıntısı (Dögerli-Başerkafaoğlu, 2024: 320, Lev.2)	134

SİKKELER LİSTESİ

Tablo 5.1.1.TNm 1.1. (https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html erişim tarihi: 11.06.2024.)	131
Tablo 5.1.2. TNm 1.2 (https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html erişim tarihi: 11.06.2024.)	131
Tablo 5.2.1 TNm.2 1 https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html erişim tarihi: (11.06.2024.)	131
Tablo 5.2.2. TNm.2 2 https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html erişim tarihi: (11.06.2024.)	132
Tablo 5.2.3. TNm.2 3 https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html erişim tarihi: (11.06.2024.)	132
Tablo 5.3.1. TNm.3 1 Maximinus, Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 277, nr.1	143
Tablo 5.3.2. TNm.3 2 Gordianus, Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 278, nr.2	144

KISALTMALAR LİSTESİ

Ay.	Arka yüz
bkz.	Bakınız
çev.	Çeviren
Çiz.	Çizim
dn.	Dipnot
env. no.	Envanter Numarası
fig.	Figür
fot.	Fotoğraf
gr.	Gram
hızl.	Hazırlayan
kat. no.	Katalog Numarası.
krş.	Karşılaştırınız.
ky.	Kalıp Yönü
Lev.	Levha
İ. Ö.	İsa'dan önce
İ. S.	İsa'dan sonra
Op.cit.	<i>Opere citato</i>
Öy.	Ön yüz
P	Pasaj
Ref.	Referans
Res.	Resim
s.	Sayfa
s.v.	<i>Sub voce</i>
str.	Satır
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve devamı
yak.	Yaklaşık
yy.	Yüzyıl

ÖZET

Kadyanda antik kenti günümüzde Fethiye'den 24 km uzaklıkta, Yeşilüzümlü beldesinde 970 m yükseklikte bir tepe üzerinde kurulmuştur. Kent, güneybatısında Telmessos Körfezini, doğusunda Ksanthos Vadisini görmektedir. Konumu itibariyle bölge coğrafyasına son derece hakimdir. Güneybatıda Telmessos, batısında Kalynda ile Telandros, kuzeybatısında Symbra, doğuda Araxa, kuzeyde ise Boubon kentleri ile komşudur. Kentin Likçe ismi, *Xadawati* ya da *Xadawanti*'dir. Kadyanda, Ksanthos Ovasının en eski kentlerden biridir. Klasik Dönem'de dynastların hakimiyeti altında sikke darp etmiştir Telmessos ile birlikte önemli Lykia hükümdarlık merkezinden biri olmuştur. Lykia Birliği'nin kurulması ile birlikte, birliğin bir üyesi olmuştur. Kentin Hellenistik Dönem'e dair bilgi verebilecek belgesi neredeyse yok gibidir. Roma Dönemi'nde ise Strabon Kadyanda'dan hiç söz etmemiştir. Sadece Yaşlı Plinius Lycia'nın kentlerini sayarken sadece kentin adını anmıştır. Edebi eserler bu dönem hakkında bilgi vermezken buna karşılık kitabeler oldukça iyi bilgiler sunmaktadır.

Kadyanda hakkında olabildiğince bilgi veren yayınlı tüm epigrafik metinler tez kapsamında gruplandırılarak bir bütün olarak ilk kez bu çalışmada verilmiştir. Böylece yazıtlar ışığında kent tarihi görünür kılınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lykia, Kadyanda, Cadianda, Stadiasmus Patarensis, Patrooi Teoi.

SUMMARY

THE HISTORY OF CADYANDA IN THE LIGHT OF INSCRIPTIONS

The city, has been founded 24 km away from Fethiye, on a hill at an altitude of 970 m in the settlement called Yeşilüzümlü. The city, overlooks Gulf of Telmessos to the southeast, Xanthos valley to the east. Due to the city's location, the settlement has a extremely commanding view of the area. The city neighboring to Gulf of Telmessos to the southeast, Kalynda and Telandros to the west, Symbra to the northwest, Araxa to east and Boubon to the west. City's Luwian name was *Xadawati* or *Xadawanti*. One of the oldest settlement in the Xanthos Valley. In the Classical Period, it became under dynastic rule, minted coins and, along with Telmessos, became one of the major centres of the Lycian monarchy. With the establishment of the Lycian Union it became one of members. The city has almost no documents that can provide information about the Hellenistic Period. As of Roman Imperial Period, notable geographer Strabon did not mentioned about the city. But Pliny The Elder, mentioned once in his *Naturalis Historae*. While the literary works did not give any information for this period, epigraphical sources provide quite a lot informations.

All published epigraphic texts that provide as much information as possible about Kadyanda have been grouped and presented as a whole for the first time in this study. So that the history of the city tried to be made visible in the light of inscriptions.

Keywords: Lykia, Kadyanda, Cadianda, Stadiasmus Patarensis, Patrooi Teoi

ÖNSÖZ

Kadyanda kenti, güncel literatürde farklı zamanlarda, farklı kentler veya konular üzerine yapılan çalışmalarda anılan bir kenttir. Kentin yazıtları farklı araştırmacılar tarafından dönemsel olarak toplanıp yayınlanmıştır. Ancak kente dair bilgiler tek bir çalışma altında toplanmamıştır. Bu çalışmayla Lykia'nın önemli bir sınır kenti olan Kadyanda hakkında özellikle yazıtlar hususunda toplu bir çalışma ortaya koymaktır. Dört bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümü, kentin lokalizasyonu ve erken araştırmaları konu almıştır. İkinci bölüm, kent ve bölge coğrafyası, arkeolojik kalıntıların incelenmesini; üçüncü bölüm, kentin Klasik, Hellenistik ve Roma dönemlerindeki kentin toplumsal yapısını; dördüncü bölüm ise edebi, epigrafik metinlerin çevirileri ve nümismatik verilerden oluşan testimonia kısmını oluşturmaktadır.

Tez konusu aradığınızı öğrendiğinde Kadyanda'yı öneren ve iyi ki de önermiş dediğim sevgili hocam Prof. Dr. N. Eda Akyürek-Şahin'e, literatür çalışması sırasında elindeki kaynakları paylaşan sevgili hocam Arş. Gör. Dr. Fatma Avcu'ya, tezimle ilgili fikirlerini görüşlerini esirgemeyen bölüm hocalarıma, lisans hayatımdan bu yana her türlü sorunumda, sorumda, iniş-çıkışlarımda yanımda olan, çalışmama kendi çalışması gibi özveriyle yaklaşan ve ilgisini, yardımını, desteğini bir an olsun esirgemeyen sevgili danışmanım Doç. Dr. M. Ertan Yıldız'a, yüksek lisans yaşamımla hayatıma girmiş olan, her türlü soruma büyük bir sabırla tüm teknik sorunlarımda (zorla ve karşılıkla olsa da) desteğini bir an bile esirgememiş olan çok kıymetli dostum Mertcan Öntürk'e, elindeki tüm görselleri benimle paylaşan, Kadyanda kazı çalışmalarında tanıştığım canım ekip arkadaşım Deniz H. Yaşar'a, araştırmalarım esnasında bana evini açan, her daim halimi hatırlı soran ve kaynaklarını paylaşan Pınar Döğerli-Başerkafaoğlu'na, tüm eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi ellerinden gelen her türlü desteği veren, bana olan inançlarını hiç kaybetmeyen, başta sevgili annem ve babam olmak üzere aileme, bana yeri geldiğinde benden daha çok inanan kıymetli arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

Kadyanda kenti, Fethiye'nin Yeşilüzümlü köyünün yaklaşık 2 km uzağında, deniz seviyesinden 970 m yükseklikte dik bir tepede konumlanmış bir polis yerleşimidir. Lykia bölgesinin batı sınırında yer alan kent, batıda Karia, doğuda Pisidia ile komşudur. Günümüzde sık çam ağaçları arasında bulunan yerleşim; Klasik, Hellenistik ve Roma dönemlerinden kalan şehir kalıntıları ve güney batısında Telmessos Körfezi, kuzey doğusunda ise Ksanthos Vadisini görmektedir. Kent, bu konumu sebebiyle stratejik açıdan avantajlı görünmektedir. Kentin güneyinde Yeşilüzümlü köyünden Kadyanda'ya ilerleyen yaklaşık 4,5 km uzunluğunda yürüyüş parkuru bulunmaktadır.

Bu tez çalışması Kadyanda antik kentinin yayınlı tüm epigrafik ve bazı nümismatik belgelerinin biraraya getirilmesini böylece bu belgeler ışığında arkeolojik kalıntılar, modern araştırmalar ve filolojik çalışmalarla yorumlanarak kentin tarihini ortaya çıkarmaya odaklanmıştır. Çalışma, nihayetinde Kadyanda özelinde kentin tarihini, toplumsal ve kültürel yapısını, inanç sistemini görünür kılmaya çalışmıştır. Bu amaçla kentin yayınlı tüm yazıtları bu çalışmada biraraya getirilmiştir. Çalışmanın ana kaynağını Ernest Kalinka'nın 19. yy'da hazırladığı *Tituli Asia Minoris*'te (TAM II,2) topladığı kitabeler oluşturmaktadır. Kadyanda kentinde bulunan yazıtların büyük bir kısmı bu çalışmada verilmiştir ve hatta Kadyanda'lı olup farklı polislerde yaşayan kişilerin yazıtları da yine bu ciltlerde yer almaktadır. Daha sonraları günümüze yakın zamanlarda yayınlanan yazıtlar da bu çalışmaya dahil edilmiştir. Epigrafik belgeler böylelikle kentin tarihine, arkeolojisine, sosyal ve dinsel yaşamına toplu bir bakışı olanaklı kılmıştır. 2022 yılında Fethiye Arkeoloji müzesi başkanlığında kentte yürütülen temizlik çalışmalarında yeni kitabeler de gün ışığına çıkarılmıştır. Fakat bu yazıtlar çalışma dışında bırakılmış ancak ilgili noktalarda bu eserlere değinilmiştir. Yunanca epigrafik metinler dışında kentte Likçe epigrafik metinler de mevcuttur. Ancak Likçe olarak taş kazınan bu kitabeler tez içinde değerlendirilmemiştir. Gerekli yerlerde bu yazıtlara referans verilmiştir.

Kentin siyasi ve sosyo-kültürel yapıları, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Kent İdaresi ve Toplumsal Yapı ile Roma Dönemi'nde Kent İdaresi ve Toplumsal Yapı adı altında iki başlıkta incelenmiştir. Hellenistik Dönem'e tarihlendirilebilen arkeolojik ve epigrafik veri yoksunluğu kentin bu dönemi hakkında detaylı bir inceleme ve yorum yapmaya izin vermediğinden bu döneme yönelik ayrıca bir başlık açılmamıştır.

Kentin güney eteklerinde İ.Ö. IV. yy'a ait olduğu düşünülen kaya mezarları bulunmaktadır. Bu kalıntılar kentin takip edilebilir tarihini İÖ IV. yy'a kadar geri

götürmektedir. Bu döneme ilişkin epigrafik¹ ve nümismatik kaynaklar Likçe dilinde kaleme alınmıştır. Bu metinlerde kentin ismi *Khadawāti* (*Xadawtiti* ya da *Xadawati*) olarak geçmektedir² ve Likçe bu kelime *tahılı bol* ya da *bol tahıllı* anlamına gelmektedir³. Mayer ve Garstang, kent isminin *Kuadunaaš* olabileceğini de öne sürmüştür.⁴ Kentin güney eteklerinde geniş araziler bulunmaktadır. Bu alanlar olasılıkla kentin tarım arazileriydi. Burada tarımı yapılan hububat kentin adını belirlemiş olabilir. Küçük Asia'nın bazı bölgelerinde de Kadyanda ile beraber Luvi dilinde –ss, –nt, –nd takılarının görüldüğü ve filolojik bakımdan bu takıların İ.Ö. 3.binyıla tarihlendirildiği aktarılmaktadır⁵. Maddi bir veri olmamasına karşın bu filolojik yaklaşım kentin tarihini daha erkene çekilebilir.

Hellenistik Dönem'de kentin adı M.Ö. 160-150 yılları arasına tarihlenen Letoon'da bulunan bir yazıtta geçmektedir⁶. Yazıt, Lykia Birliği ve Oinoanda'daki Termessos arasında yapılan bir sınır antlaşmasını konu edinmektedir. Bu antlaşmaya göre Tlos ve Kadyanda vatandaşları transit geçiş hakkına sahip olmaktadır.

İmparatorluk Dönemi'nde kaleme alınan yazıtlar ise kent hakkında oldukça değerli bilgiler sunmaktadır. Buna karşılık edebi metinlerde Plinius'un sadece kentin ismini anması dışında hiçbir şekilde Kadyanda'dan bahsedilmemiştir.

Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm Kadyanda kentiyle ilgili olarak yapılan modern araştırmaları konu edinmiştir. Bu bölümde iki ana alt başlık bulunmaktadır. Bu başlıklarda kentin lokalizasyonundan, erken ve günümüze kadar olan araştırmalardan bahsedilmektedir. İkinci bölüm kentin coğrafi konumunu ve topoğrafyasını konu edinmiştir. Bu başlık da iki alt başlığa ayrılmıştır. İlk başlıkta kentin coğrafi konumu, topoğrafyası ve arkeolojik kalıntıları hakkında bilgi verilmiştir. İkinci alt başlıkta ise M.S. 46 yılında Patara'da dikilen Stadiasmus Patarensis anıtı özelinde Kadyanda'nın sınır komşuları ve kentin yol bağlantıları hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölüm özellikle bu çalışma içinde biraraya getirilen kitabelerin değerlendirilmesiyle oluşmuştur. Kadyanda Kentinin Tarihi ve Toplumsal başlığını taşıyan bu bölüm iki alt başlığı taşımaktadır. Bu bölümde kent idaresi ve toplumsal yapı, kentteki dinsel yaşam, vatandaş bölümlenmesini ifade eden demoslar ve agonlar

¹ TL 31-35.

² TAM I: nr. 26 str. 21 ve nr. 45 str. 3 ve bkz.: dpn.3; Borchhardt – Neumann – Schulz, 1976: 85.

³ Hild – Hellenkemper, 2004: 578, dn. 1; Zgusta, 1984: 210; Bean, 1978: 41; Neumann, 1962: 208; Puhvel, 1997:56.

⁴ Mayer ve Garstang: 1923: 42.

⁵ Malkoç, 1993: 83.

⁶ Rousset, 2010; Onur, 2022.

değerlendirilmiştir. Dördüncü ve son bölümü edebi, epigrafik ve nümismatik belgelerin toplandığı testimonia kısmı oluşturmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KADYANDA KENTİ'NİN LOKALİZASYONU VE ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

1.1. Kadyanda Kenti'nin Lokalizasyonu ve Erken Araştırmalar

Kadyanda kentinden, antik dönem yazarları neredeyse hiç söz etmemiştir. Özellikle ünlü coğrafyacı Strabon'un dahi kentten söz etmemiş olması şaşırtıcı bir durumdur. Yalnızca Plinius, Lykia Birlik üyelerini saydığı sırada Kadyanda'dan bahsetmektedir⁷. Kadyanda üzerine en erken modern araştırmalar ise 19. yy itibariyle ortaya çıkmaktadır. Charles Fellows 1840 yılında bu kente dair ilk metinleri kaleme almıştır⁸. Fellows'un ardından Spratt ve Forbes 1847 yılında tekrar kenti ziyaret etmişlerdir⁹. Sonrasında ise kenti Kalinka da ziyaret etmiş ve bu seyahatlerinde topladığı yazıtları TAM ciltlerinde yayınlamıştır. Bu süreçte ve sonrasında kentte elde edilen yazıtlar BCH¹⁰, CIG¹¹, IG¹², TAM II²¹³, Frézouls ve Morant¹⁴ ile Benndorf ve Niemann¹⁵ tarafından yayınlanmıştır.

Spratt ve Forbes, Kadyanda'nın 1840 yılında Sir Charles Fellows tarafından keşfedilen kentlerden bir tanesi olduğundan bahsetmektedir¹⁶. Yine Spratt ve Forbes kentin hem büyüklüğü hem de Karia ve Lykia sınırına yerleşmiş konumuyla olan öneminden söz etmekte ve hiçbir antik yazarın bu kentten söz etmemiş olmasını olası birkaç ihtimalle açıklamaya çalışmaktadır. Bunlardan bir tanesi Kalynda ve Kadyanda arasındaki isim benzerliğidir. Bir diğeri ise Kadyanda'nın büyüklük ve konum itibariyle Kalynda'ya denk gelmesidir. Aynı zamanda bu kentlerin izole olmuş karakterleri nedeniyle de isim karışıklığı yaşanmış olabileceğini söylemektedirler¹⁷. Spratt ve Forbes'a ek olarak Jones, Doğu Roma eyalet şehirlerini anlattığı eserinde Kadyanda'dan da söz etmektedir.

⁷ Plinius. *Nat. Historia* V,101.

⁸ Fellows, 1841.

⁹ Spratt ve Forbes, 1847.

¹⁰ Couisn ve Diehl, 1886: 10.

¹¹ CIG III.

¹² IG III.

¹³ TAM II, 2, nr. 650-700.

¹⁴ Frézouls ve Morant, 1986.

¹⁵ Benndorf ve Niemann, 1884.

¹⁶ Spratt ve Forbes, 1847: 40.

¹⁷ Spratt ve Forbes, 1847: 42-43.

1.2. Günümüze Yakın Dönemde Yapılan Araştırmalar

Kente dair 20. yy'da rastlanılan en erken çalışma 1978 yılında George E. Bean tarafından yazılan Eskiçağ'da Likya Bölgesi isimli gezi/araştırma yazısıdır. Bean, bu çalışmasında Kadyanda için “*tarihi boyunca silik bir kent olmaktan öteye gidememiştir*”¹⁸ ifadesini kullanmıştır. Bean'in bu çalışması Kadyanda kentini anlatan en erken çalışma olsa da 1964 yılında L.Robert, *Villes de Asie Mineure* isimli çalışmasında, Plinius'un *Ascandiandalis* olarak bahsettiği kentin esasen Kadyanda olduğunu yazar¹⁹. 1968 yılında Borchhardt ve Neumann²⁰ kentten söz etmiştir. 1986 yılında Frézouls ve Morant tarafından kentin yazıtları BCH'de yayınlanmıştır²¹. 1992 yılında Fethiye Müzesi Müdürlüğü tarafından kentte bir kurtarma kazısı yapılmış; bu çalışma 1993 yılında Kazı Çalışmaları Toplantısında yayınlanmıştır. Bu çalışmadan sonra 20.yy'da kente dair başka bir çalışma tespit edilememiştir.

21. yy'daki araştırmalar kapsamında ise kenti, 2004 yılında Hild ve Hellenkemper²², 2003'te Tietz²³, 2010'da Marksteiner²⁴ incelemiştir. Tietz, *Der Golf Von Fethiye* eserini hazırlarken Lykia kentleri bağlamında Kadyanda'yı, araştırmaya dahil edilme kriteri olan “*topluluğun bağlantısının direkt olarak Fethiye Körfezi ile bağlantılı olması*”²⁵ ile Kadyanda'nın esasen körfeze değil Ksanthos vadisi ve kuzeyine yönelmiş olması nedeniyle araştırma dışında bırakmıştır. 1994 yılında Patara'da Stadiasmus anıtının keşfedilmesiyle antik dönem yol güzergahları üzerine 2005 yılında Prof. Dr. Sencer Şahin önderliğinde başlatılan yüzey araştırmaları, Kadyanda ve çevre kentlerin yol güzergahları hakkında önemli bilgiler sunmuştur²⁶. 2022 yılında Fethiye Müze Müdürlüğü'nce kazı ve temizlik çalışmaları başlatılmıştır. Ancak bu çalışmalarda elde edilen bulgular henüz yayınlanmamıştır. Güncel olarak ise Pınar Döğerli Başerkafaoğlu, 2024 yılında *Cadianda Nekropolisi* başlıklı doktora tezini tamamlamıştır.²⁷

¹⁸ Bean, 1946: 41.

¹⁹ Robert, 1935: 164.

²⁰ Borchhardt ve Neumann, 1968: 174 – 237.

²¹ Frézouls ve Morant, 1986.

²² Hild-Hellenkemper, 2004: s.v. Kadyanda.

²³ Tietz 2003.

²⁴ Marksteiner, 2010: 44-47.

²⁵ Tietz, 2003: 3.

²⁶ Şahin, 2014.

²⁷ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024.

İKİNCİ BÖLÜM

KADYANDA KENTİ'NİN COĞRAFİK KONUMU VE TOPOĞRAFİK TANIMI

2.1.Kentin ve Bölgesinin Coğrafyası, Topoğrafyası ve Arkeolojik Kalıntıları

Lykia bölgesinin batı sınırında yer alan Kadyanda, doğusunda Ksanthos ovasını, batısında Telmessos Körfezi'ni görmektedir. Kent, günümüzde sık çam ağaçlarıyla sarılıdır.

Kent Üzümlü Ovasında coğrafyaya epey hakim 970 m yüksekliği bulunan tepenin üzerine kuruludur. Kentin böylesine yüksek bir tepeye kurulu olması da kentin bulunduğu bölgesinin en eski kentlerinden biri olduğunu kanıtlar niteliktedir. Son derece verimli arazilere sahip olan kentin tarım alanları bu ova üzerinde bulunuyordu²⁸.

Kadyanda, su kaynakları bakımından oldukça kısıtlı imkanlara sahip bir kenttir. Bu nedenle kentte çok sayıda irili ufaklı su sarnıcı hala görülmektedir. Ancak her ne kadar su fakiri bir kent olsa da, ovalık alandaki arazisi oldukça verimlidir. Günümüzde Üzümlü olarak adlandırılan bölgede genellikle üzüm yetiştiriciliği yapıldığından olasılıkla adını da buradan almıştır.²⁹

Günümüzde kente ulaşan iki adet yol bulunmaktadır: Birincisi araçla gidilebilen ve günümüzde de kente ulaşmak için kullanılan yol güzergahı, ikincisi ise yak. 5 km uzunluğunda bir yürüyüş patikasıdır. Üzümlü'den kente giden günümüz yolu üzerinde, yolun başlangıcından yaklaşık 4 km sonra bir orman yolu uzanmaktadır. Bu orman yolunun kuzeyinde Klasik Dönem Lykia kaya mezarları yer alır. Bunlardan bir tanesi işçiliği ile oldukça dikkat çeken ve olasılıkla İ.Ö. 4. yy'a ait *Uzebeimi Anıtı* olarak bilinen bir kaya mezarıdır. Mezarın bir yüzünde at üzerinde atıyla düşmanını yere seren bir savaşçı sahnesi, diğer yüzünde ise yine bu kişinin yaşlılığını simgeleyen *kline* üzerinde uzandığı ve etrafında (olasılıkla) eşi ve kölelerinin bulunduğu bir sahne yer almaktadır³⁰. Anıtın üzerinde Likçe "*Uzebeemi prnnawate prnnawa ebenne*" yani "Uzebeimi bu mezarı yaptırdı" yazmaktadır.³¹ Ne yazık ki bu mezar yoğun yağışlar, doğal afetler vb. gibi nedenlerle uçuruma sürüklenmektedir.

²⁸ Harita 6.1.

²⁹ Şahin, 2014: 105, dpn.: 58.

³⁰ Anıt hakkında detaylı inceleme için bkz: Marksteiner, 2010: 47; Fellows, 1841: 116; Petersen, 1889: 194 vd.; Forbes ve Spratt, 1847; Boardmann, 1971: 283, Fig. 67; Zahle, 1979: 265; Borchhardt, 1968; Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 16-21.

³¹ Schweyer, 2002: 24.

Tablo 2.1. Uzebeimi Lahti, (Döğerli-Başerkafaoğlu, 2003.)

Üzebeimi Anıtı'nın dışında kentte önemli bir diğer mezar yapısı da Salas Lahdi'dir. Lahit, 1841 yılında Sir Charles Fellows tarafından bulunmuş³² ve kaydedilmiş; Borchardt tarafından da çalışılmıştır³³. Ne yazık ki bu lahitten geriye birkaç blok parçası dışında bir şey kalmamıştır.

Bu bölgeden kente çıkıldığında, kentin doğusuna doğru aşınmış surların kentin kayalıklarını takip ettiği görülebilmektedir.

1993 yılında Fethiye Müzesi başkanlığında başlatılan temizlik çalışmalarında düzenlenen patika; nekropolün kuzeyinden başlayıp güneye oradan doğudaki akropole, burada yer alan heroona çıkar. Bu mezarın önünden doğudaki agoraya ulaşılmaktadır. Agoradan, Vespasianus tarafından yaptırılmış bir hamam yapısına ve hemen önündeki stadiona çıkmaktadır. Stadion kuzeyden güneye uzanmaktadır ve hemen doğusunda tapınak yapısı olduğu tahmin edilen yapı kalıntıları ve hemen yanında su sarnıcı bulunmaktadır. Kentin stadionunda alışlagelmişin dışında tonoz yapıları bir mezar mevcuttur ve stadiona oturma alanlarının yeniden düzenlenmesiyle gerçekleştirilen bir küçültme yapılmış olması muhtemeldir.³⁴ Döğerli-Başerkafaoğlu, bu mezarın konum itibarıyla eşsiz bir mezar olduğunu, bazı kentlerde önemli kişilerin mezarlarının kentin merkezlerine yerleştirilebileceğini söylemektedir.³⁵ Stadiondan ilerledikçe patika, Yunan-Roma poligonal surların önünden teras

³² Fellows, 1841.

³³ Borchardt, 1968.

³⁴ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 11.

³⁵ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023: 223.

alanına ilerlemektedir. Bu alandan güney eteklerde bulunan tiyatro yapısına ulaşılmaktadır. Tiyatronun batı cephesinde bir yapı kalıntısı yer almaktadır. Tiyatro, Hellenistik Dönem tiyatro özelliği göstererek tepeye yastır. Tiyatro eğimli arazisi nedeniyle yağışlardan olumsuz etkilenmiştir. Tiyatrodaki *prohedria*lar alışılmış düzenin aksine en önde değil, en tepeye konumlandırılmıştır. Tiyatrodan güneye doğru inildiğinde ise kentin günümüzdeki girişine ulaşılmaktadır.

Fellows, Kadyanda kentinin arkeolojik eserlerini anlatırken nekropoldeki mezar mimarisinin; “*ne kayaya oyulmuş mezarlar, ne de lahitler alışık olduğumuz Lykia mimarisinde yapılar gibiler, aksine ağır, tuhaf, devasa tarzda yapılar*³⁶” olduğunu aktarır. Kent nekropolünde Olympos, Tlos gibi kentlerle benzer olarak çok sayıda tonozlu mezar yapıları bulunmaktadır. Hatta kentte, sandık, oda veya üçgen çatılı mezar tipleri tonozlu mezar yapılarına nazaran sınırlıdır. Yine nekropolün güneybatısında tapınak görünümlü büyük bir mezar kalıntısı bulunmaktadır. Bu mezar konum itibarıyla Telmessos Körfezine bakmaktadır. 2022 yılında yapılan kazı ve temizlik çalışmalarında kazı ekibi bu yapıyı, tapınak cepmeli mezar olarak tanımlamıştır. Ancak ne yazık ki 2022’den bu yana yürütülen çalışmalarda yapı hakkında bilgi verecek bir epigrafik belgeye ulaşılamamıştır. Bu yapının batısında iki odalı geniş bir yapı bulunmaktadır ancak bu yapı kentte görülen mezar tiplerinden farklılık göstermektedir. Yapı, doğu batı uzantılı, doğudaki girişinden üç basamakla inilen ve iki odalı bir plana sahiptir. Pınar Döğeri Başerkafaoğlu, Kadyanda nekropolisini ele aldığı makalesinde bu yapının, herhangi bir klisesinin olmaması ve şimdiye kadar bir gömü alanı bulunamamış olması nedeniyle olasılıkla bir yönetim ve/veya toplantılar ya da seramoniler için kullanılan bir kamu binası olabileceğini ileri sürmüştür.³⁷ Tam bu yapının karşısında yer alan tonoz çatılı mezarda, 2022 yılında yürütülen çalışmalarda, Tanrıça Athena’nın bir sütuna yaslandığı ve sütunun üzerinde baykuşunun tasvir edildiği bir gem taşı bulunmuştur.

Nekropolisin güneyinde, güney-batı cepmeli bir mezar 2022 yılındaki çalışmalarda ortaya çıkarılmıştır. Yapı, oldukça büyük ve kentteki mezar yapılarının dışında bir plana sahip olması nedeniyle tapınak cepmeli mezar olarak kaydedilmiştir. Yapının güneyindeki girişi 3 basamaklıdır ve mimari parçaları oldukça yüksek bir işçilik örneği göstermektedir. 3 odalı plana sahip olan bu yapıdaki kazı çalışmaları sırasında bir sfenks kabartması, *Uzebeimi* anıtında yer alan savaşçı sahnesinin küçük bir kabartması, muhtemelen bir ya da birkaç lahite ait kabartma parçaları ve ΦΙΛΙΠΠΙ—lejanının okunabildiği bir adet sikke ile çok sayıda heykel

³⁶ Fellows, 1841: 121.

³⁷ Döğeri-Başerkafaoğlu, 2023: 229.

parçaları bulunmuştur. Aynı bölgeden yine Medusa başı ve yanında iki adet Eros'un bulunduğu bir kabartma bulunmuştur. Bu kabartma Fethiye Müzesi bahçesinde sergilenmektedir.

Kentin akropolisinde yer alan *heroon* yapısı kentteki yapılar arasında en dikkat çekici olanlardan biridir. Zira kenti, Telmessos körfezini ve Ksanthos ovasını direkt olarak görmektedir. Üç basamaklı bir girişin ardından birden fazla odası bulunan bir yapıyla karşılaşılmaktadır. Bu yapıların hemen yanında mezarla neredeyse bitişik vaziyette büyük bir su sarnıcı mevcuttur. Döğerli-Başerkafaoğlu, bu *heroonun* bahçeli bir mezar tipi olabileceğini, bu tip mezarların, Roma İmparatorluk Dönemi'nde yaygın bir kullanımı olduğunu ve bu mezarlara *Kepotaphion* adı verildiğini aktarmaktadır.³⁸ Yapının hemen karşısında 'Dositheos'un oğlu Phantias'' yazan bir arşitrav bloğu yer almaktadır (TEp31). Fethiye Müzesi tarafından yapılan kazı ve temizlik çalışmaları esnasında Maximinus ve III. Gordianus dönemlerine ait iki adet sikke bulunmuştur³⁹. Bu iki sikkenin doğrudan *heroon* ile ilişkili olup olmadığı henüz belirsizdir.

Stadionda yer alan tonozlu mezar yapısı konumu itibariyle oldukça önemlidir. Kent merkezinde yapılan definlerin benzer örneğine Sidyma'daki Flavia Nanne'ye ait mezar yapısında rastlanılmaktadır. Nanne'nin, Likya Birliğine ve kente yaptığı hayırlar dolayısıyla kent merkezine mezar yapmasına izin verilmiştir.⁴⁰ Hadrianus Dönemi'nde kent merkezlerine gömü yapmanın cezaya tabii olduğu bilinmektedir.⁴¹ Bu nedenle bu mezar Hadrianus Dönemi öncesinde yapılmış olmalıdır.

Stadiumun oturma sıralarının hemen arkasında, düzgün mimari bloklarıyla yıkılmış bir tapınak bulunmaktadır. Tapınak mimarisi Dor düzeninde özellikler gösterse de sütunlarda İon özellikler de görülmektedir.⁴²

Kadyanda'da Lykia Bölgesinde görmeye aşına olduğumuz bir dikme mezar da bulunmaktadır. Mezar, kentin merkezinde değil ama teritoryumu içerisinde yer alır. Günümüzde bu yapının yalnız temel üç parçası görülmektedir ve yapının yaklaşık 5m olduğu tahmin edilmektedir.⁴³ Bu yapılar en son İ.Ö. 4.yy.'a kadar tarihlendirilir ve Kadyanda'daki mezarın bir aileye değil muhtelemen tek bir kişiye ait olduğu öne sürülür.⁴⁴ Mezarın Dynastik Dönem'de yapılmış olduğu düşünülmektedir.⁴⁵

³⁸ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023: 224-225.

³⁹ Bkz. Tablo 5.3.1; 5.3.2.

⁴⁰ Takmer, 2010: 100.

⁴¹ Dardaine-Frézouls, 1985: 216.

⁴² Bean, 1997:46.

⁴³ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023: 217.

⁴⁴ Borchhardt, 1975: 99.

⁴⁵ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023: 223.

Kadyanda'nın mezar alanlarının geniş bir bölgede yer aldığını ve 4 adet mezar alanı bulunduğunu söylemek mümkündür. Merkez nekropolis surların hemen aşağısında yer alırken, Lykia kaya mezarları, kente çıkan yolun yak 4. km'sinde ormanlık alanın içinde yer almaktadır. Salas Lahti bu alanın birkaç km yukarısında konumlanmıştır ve dikme mezar da kente çıkan tepeye varmadan Üzümlü'nün daha dışına doğru konumlanmıştır.⁴⁶

Kentin tiyatrosu ise, Hellenistik Dönemde inşa edilmiş ve Roma Dönemi ile birlikte restore edilmiştir. Bu dönemde tiyatronun *caveası*na ek bölümler eklenmiştir.⁴⁷ 2022 yılında başlatılan kazı çalışmalarında tiyatronun 19 sıralı olduğu; sonrasında eklenen iki sıra *prohedrialar*la 21 sıra olduğu kesinlik kazanmıştır. Yapı, 2000 kişilik bir kapasiteye sahiptir.⁴⁸ Tiyatrodaki koltukların sırt kısımlarında oldukça büyük harf karakterleri ile kazınmış yazılar bulunmaktadır. Bu koltuklardan biri Kallimakhos adında bir kişiye aittir. Sırt kısımlarındaki *κατέχετε* ve *κατέχεται* fiileri ile *κατέχετε ὑπο Καλλιμάχου* ifadesi net olarak görülebilen; *κατέχεται* fiili ile verilen kişinin ismi taşın tahribatı nedeniyle anlaşılamamaktadır (*TEp77*). Bu şekilde olan *prohedrialar* Ferraro'nun bildirdiğine göre tiyatrolara İ.S. 3.yy itibariyle eklenmiştir.⁴⁹ Tiyatronun sahne binası, İ.Ö. 2. yy'ın ikinci yarısı ile erken 1. yy arasına tarihlendirilmektedir.⁵⁰ Tiyatronun, en arkasında yer alan koltukların köşelerinde ince bir işçilik kullanılarak yapılmış aslan ayakları bulunmaktadır ve bu ayaklar İ.S. 2.yy'da nüfusun artması nedeniyle Romalı aristokrat sınıfa mensup kişiler için yapılmış koltuklarla aynı döneme tarihlendirilmektedir.⁵¹ Özdilek, tiyatronun, İ.Ö.2. yy ikinci yarısı ile erken 1. yy arasına tarihlendirilse de, Arykanda ve Rhodiapolis kentleri ile karşılaştırıldığında İ.Ö. 100-50 yılları arasında tarihlendirilmesi gerektiğini söylemektedir.⁵²

Kentte bir *gymnasium*un varlığı yazıtlar aracılığıyla bilinmektedir (*TEp8*, *TEp24*). 2023-2024 yılları arasındaki kazı çalışmalarında bulunmuş ve henüz yayınlanmamış olan bir yazıtta, onurlandırılan kişi, *gymnasiumu* tamir ettirmiş ve olasılıkla bir bölümünü veya bir duvarını sıfırdan inşa ettirmiş⁵³ görünmektedir. Tıpkı *gymnasium*un varlığının yazıtlar aracılığıyla kesinleştirilmiş olması gibi kentte bir *bouleuterion* varlığı yazıtlardan belgelenmiş

⁴⁶ Bkz. Harita 6.2

⁴⁷ Özdilek, 2011: 289.

⁴⁸ Özdilek, 2011: 163.

⁴⁹ Ferraro, 1990: 84.

⁵⁰ Özdilek, 2011: 145, dnp.317.

⁵¹ Özdilek, 2011: 213.

⁵² Özdilek, 2011: 191.

⁵³ Yazıtta, bu eylem hem *κατασκευάζω* hem de *ἐπισκευάζω* fiileri ile verilmektedir. Bu iki fiilin bir arada kullanılması da *gymnasium*da iki farklı iş yapıldığını düşündürmektedir. Çünkü ilgili yapıda yalnızca restorasyon yapılmış olsaydı; *ἐπισκευάζω* fiili ile verilmesi yeterli olacaktı veya aynı şekilde sıfırdan bir inşa durumundan bahsediliyorduyse yalnız *κατασκευάζω* fiili ile belirtilebilirdi. Bu fiillerin kullanımları ve anlamları hakkında ayrıca bkz.: Uzunoğlu, 2018.

ancak maddi bir kanıt henüz bulunamamıştır. Aynı şekilde kentteki *prytaneuslik* göreviyle birlikte bir *prytaneion* varlığından da söz edilebilir.

Kentin teritoryumunu tespit edilebileceği bir epigrafik metin henüz bulunamamıştır. Ancak, Septimius Severus Dönem’inde dikilmiş olan mil taşı, muhtemelen Kadyanda’dan İncirköy’e giden yol üzerinde bulunuyordu.⁵⁴ Kadyanda’ya dair bir ibare içermese de ele geçen bir yazıttan Üzümlü Ovasının kontrolünün Kadyanda’ya ait olduğu ve yazıtın bir κώμη’yi işaret ettiği kabul edilebilir.⁵⁵ Aynı şekilde Fethiye ovasının doğusunda bulunan bir mezar yazıtı da Kadyanda bölgesinden gelmemiş; buraya taşınmış olabilir.⁵⁶ Yine de bu noktada TAM II², 127 numaralı Kalinka tarafından Dont Köy’de bulunmuş olan yazıt önem arz etmektedir. Kadyandalı bir kişiye ait olan bu yazıt, Kadyanda’ya 11 km; Telmessos’a 9 km uzaklıkta bulunmuştur. Yazıtta (TEp72):

“ἐὰν δέ τις ἕτερος ἐνθάπῃ χωρὶς τοῦ ἐπιτρέψαι τινὰ ἡμῶν,
ἀποτείσει τῷ Καδυναδέων δήμῳ φ’.”

ibaresi yer almaktadır. Bu nedenle bu yazıtın Kadyanda teritoryumu içerisinde kalmış olduğu düşünülebilir. Tietz bu yazıttan hareketle Kadyanda’nın, Telmessos’a nazaran daha sorumlu ve mezarın bütünlüğünü garanti edebilecek bir kent olarak görüldüğünü belirtmektedir⁵⁷. Ancak yine Tietz, bu yazıtın Kadyanda teritoryumunun Telmessos’a kadar indiğini kesin olarak göstermediğini söyler⁵⁸. Aynı şekilde Sencer Şahin de Tietz’in bu görüşünü, yazıtın olasılıkla iki kent arasında kalan bir bölgeden getirilmiş olduğunu söyleyerek desteklemektedir⁵⁹. Onur ve Tekoğlu, bazı araştırmacılar tarafından bir kentin başka bir kentin teritoryumundaki mezarlar için ceza toplayabileceklerini ve bu durumun örneklerle desteklendiğini aktarmaktadır⁶⁰. Fakat yine de ilgili yazıtın *Monumentum Patarense*’de verilen yoldan direkt Tlos’a uzandığını ve bu iki kent arasında başka bir yerleşim olmadığından, yazıtın taşınmış olmasının çok daha makul olduğu söylenebilir⁶¹. Aynı şekilde Schweyer de Kadyanda teritoryumunun Dont Köy’e kadar uzanmasının imkansız olduğunu söylemektedir.⁶² Avcu da yazıtın, Kadyanda teritoryumundan taşınmış olabileceği fikrini desteklemektedir.⁶³ Dereköy’de kalan yerleşim alanı ise Roma

⁵⁴ Karabulut, 2018: French, 2014:

⁵⁵ Tep. 41. no.’lu yazıt Kadyanda’ya atfedilmektedir. Karabulut, 2018: 18; dn.120.; Scweyer, 1996: 17.

⁵⁶ Bkz.:TEp44; Wörrle-Würster, 1997: 441, dpn.202.

⁵⁷ Tietz, 2003: 338.

⁵⁸ Tietz, 2003: 337.

⁵⁹ Şahin, 2014: 195.

⁶⁰ Onur-Tekoğlu, 2020: 3; dpn.: 12.

⁶¹ Onur-Tekoğlu, 2020: 3.

⁶² Schweyer, 1996: 17.

⁶³ Avcu, 2020:

İmparatorluk Dönemi'nde Kadyanda'ya ait olmuştur⁶⁴ ve bu alan muhtemelen Kadyanda'nın χωρα'sıydı.⁶⁵ İncirköy bölgesinin (Üzümlü ovası) kontrolü de yine aynı şekilde Kadyanda'ya aitti.⁶⁶

Roma Dönemi'nde Dereköy ve İncirköy bölgelerinin Kadyanda'ya ait olduğu doğru kabul edilirse; İ.Ö. 46 yılında Roma ile Likya arasında imzalanan anlaşmada⁶⁷ Lykia'ya bırakılan bölge, arazi ve kentlerden biri olan Killara, Kadyanda için önem arz etmektedir. Dereköy yakınında Zeus Akarios kültüne dair bir yazıt bulunmuş ve bu yazıtta –]ΛΟΝ εν τη Κίλλαρει [-] şeklinde yarım kalmış bir ibare görülmektedir⁶⁸. Mitchell, bu ibareyi εν τηΚίλλαρει[[ανη χωρα] olarak restore etmenin Killara'da bir bölge veya araziye atıf yapmanın daha doğru olacağını belirtmiştir.⁶⁹ Şayet bu restorasyon doğru kabul edilirse Killara bir topluluğu ifade etmektedir ve muhtemelen bu topluluk Dereköy'de yaşamaktaydı. İ.S. 2. yy'da bu toplum ya Araksa ya da Kadyanda'ya bağlıydı.⁷⁰ Bölge coğrafi olarak Araksa ile daha yakın ilişkiler kursa da onomastik bağlantılar⁷¹ ve Kadyandalıların Dereköy'deki arazilerinin varlığı göz önünde bulundurulduğunda Dereköy'ün Kadyanda kontrolünde bir χωρα olması çok daha muhtemeldir.

Hellenistik Dönem'de Kadyanda, Tlos ve Oinoanda Termessos'u arasında bir sınır ve transit geçiş hakkı konusunda anlaşmazlık olduğu bilinmektedir. Oinoanda Termessosluları bu nedenle Tlos ve Kadyanda'yı dava etmiştir.⁷² Rousset, konuya iki farklı öneri getirerek şunları söylemektedir: Tlos ve Kadyandalılar transit geçiş hakkı kullanmak istemiş ancak Oinoandalılar bu duruma itiraz etmiş; Oinoanda Termessosluları, Kadyanda ve Tlos'a karşı transit geçiş hakkı talep etmiştir.⁷³ Kararname neticesinde, Masa Dağı⁷⁴ Tlosluların teritoryumunda kalmıştır.⁷⁵ Şayet, Oinoanda arazileri Hellenistik Dönem'de, Atlıdere hizasına kadar uzanıyorsa, Kadyandalılar bölgenin içlerine ulaşmak için Atlıdere köprüsünü kullanmalıydı.⁷⁶ Bu köprü'nün kullanıldığı doğru kabul edilirse de Kadyandalılar, Oinoanda arazisine giriyor olabilirdi ve bu sebeple de Oinoandalılar, Kadyandalıların böyle bir haklarının

⁶⁴ Wörrle-Würster, 1997: 399-401.

⁶⁵ Wörrle-Würster, 1997: 401.

⁶⁶ Schweyer, 1996:

⁶⁷ Anlaşma metninin tamamı ve bölgeler için bkz. Kaçar-Mitchell, 2005: 471-486.

⁶⁸ SEG 47: nr. 1806; Wörrle—Würster, 1997: 404.

⁶⁹ Kaçar-Mitchell, 2005: 483.

⁷⁰ Kaçar-Mitchell, 2005: 483.

⁷¹ Kaçar-Mitchell, 2005: 484, dpn.73.

⁷² Rousset, 2010; Avcu, 2020: 95-98; Şahin, 2014: 215-219.

⁷³ Rousset, 2010: 36; Avcu, 2020: 95.

⁷⁴ Masa Dağı lokalizasyonu hakkında detaylı bilgi için bkz.: Onur, 2020: 135-164.

⁷⁵ Şahin, 2014: 218.

⁷⁶ Avcu, 2020: 96.

olmadığını savunmuş olmalıdır.⁷⁷ Bir diğer yaklaşım ise Oinoanda arazilerinin bu alana kadar yayılmadığı görüşü kabul edildiğinde ortaya çıkmaktadır. Buna göre, Oinoandalılar Telmessos'a ulaşabilmek için Kadyanda arazileri içinden geçmeliydi⁷⁸. Ancak mevcut anlaşmazlık sadece Kadyanda'yı değil Tlos'u da kapsadığı için hem kentlerin hem de Lykia Birliği arazilerine giriş yapmış olması gerekmektedir.⁷⁹ Böylelikle de mevcut anlaşmazlık tek noktada değil iki noktada yaşanmış olmalıdır.

Bu noktada Oktapolis'e de değinmek gerekmektedir. Oktapolis, Stadiasmus Anıtında bir kentten ziyade bölgeye işaret ediyor gibi görünmektedir ve bu bölgenin ismi olasılıkla daha önceden beri varlığını sürdürmekte ve eşraf tarafından hala kullanılmaktaydı.⁸⁰ Kent, Şahin tarafından bir polis topluluğu olarak değerlendirilmiş ve bu topluluğa dahil olan kentler Lyrnai, Hippoukome, Symbra ve Kadyanda olarak verilmiştir.⁸¹ Ancak Karabulut Symbra ve Kadyanda'nın bu topluluğa dahil olduğunu gösteren yeterli veri olmadığını belirtmiştir.⁸² Şayet, Oktapolis bir topluluk olarak kabul edilirse, Hild ve Tietz daha güçlü komşu polislerin küçük dağ toplulukları üzerindeki siyasi baskısının Oktapolis'in kurulmasına yol açmış olabileceğini belirtmektedirler.⁸³ Hild bu siyasi baskının Kalynda ve Kadyanda gibi yayılmacı kentlerden kaynaklanmış olabileceğini söylemektedir ve Tietz de bunun olabileceğini ancak Hippoukome kentinin bunun için daha güçlü bir kent olduğunu söylemektedir.⁸⁴

2.2. Stadiasmus Anıtında Kadyanda

1994 yılında Patara'da bulunmuş olan Stadiasmus Patarensis anıtında anılan kentlerden biri olan Kadyanda, kuzeyde Boncuk Dağlarının zirvelerinin, güneyde Fethiye Körfezini saran alüvyal ovanın, doğuda Ksanthos, batıda İndos Vadisinin ortasında kalan bölgenin doğusundaki en önemli istasyondur.⁸⁵ Anıtta bahsi geçen 52 kentin, Kadyanda'nın da dahil olduğu 27 kenti *polis* statüsündedir.⁸⁶ Şahin, Kadyanda'yı su fakiri dağ yerleşimleri arasında göstermektedir.⁸⁷ Kentteki su sorunu, çok sayıda su sarnıçlarıyla günümüzde de

⁷⁷ Avcu, 2020: 96.

⁷⁸ Avcu, 2020: 97.

⁷⁹ Avcu, 2020: 97.

⁸⁰ Karabulut, 2018: 8.

⁸¹ Avcu, 2020: 12.

⁸² Karabulut, 2018:9.

⁸³ Tietz, 2003: 265; Hild, 2000: 153.

⁸⁴ Tietz, 2003: 265, dpn.160.

⁸⁵ Şahin, 2014: 195.

⁸⁶ Avcu, 2020: 10.

⁸⁷ Şahin, 2014: 105.

farkedilebilmektedir. Şahin ve Troxell, Ptolemaios'un Kragos kentlerini περὶ μὲν Κράγον τὸ ὄροσ olarak sayarken, buradan Oktapolis ve Symbra'yı dahil ettiğini ancak Kadyanda ve Hippoukome'yi bu kentler arasında saymadığından söz etmektedir.⁸⁸ Oktapolis, Şahin tarafından bir polis topluluğu olarak değerlendirilmiş ve bu topluluğa dahil olan kentler Lyrnai, Hippoukome, Symbra ve Kadyanda olarak verilmiştir.⁸⁹ Karabulut, Kadyanda ve Hippukome'nin Symbra'nın komşuları olduğunun kesinleştiğini belirtir.⁹⁰ Kentin olasılıkla Ksanthos vadisine kadar bir arazisi de vardı. Zira yol anıtında kentten Tlos'a direkt olarak yol verilmişti ve iki kent arasında muhtemelen Ksanthos nehrinin oluşturduğu bir sınır bulunmaktaydı.⁹¹ Lykia Birliği, sikke darbını *Lykion Kragos* ve *Lykion Masikytos* olmak üzere ikiye ayırmıştı ve buna göre Kragos bölgesi; Batı Lykia kentleri olan Sidyma, Ksanthos, Patara, Telmessos, Kadyanda, Pinara kentlerini kapsamaktaydı.⁹² Stadiasmus Anıtında Kadyanda'dan çıkan 3 güzergahla birlikte Symbra'dan Kadyanda'ya yol verilmektedir:

- a) Kadyanda'dan Telmessos'a 104 *stadia*⁹³ (yak. 19.3 km)
- b) Kadyanda'dan Araksa'ya 108 *stadia*⁹⁴ (yak. 20 km)
- c) Kadyanda'dan Tlos'a 160 *stadia*⁹⁵ (yak. 29.6 km)
- d) Symbra'dan Kadyanda'ya 72 *stadia*⁹⁶ (yak.13.5 km)

- a) Kadyanda'dan Telmessos'a giden yol için Şahin tarafından iki güzergah önerisi verilmiştir.⁹⁷ Bir tanesi Çerçitepenin doğusundan Eldirek boğazı üzerinden; diğeri yine çerçitepenin batısındaki çerçi boğazından daha sarp bir güzergahtan geçmektedir⁹⁸. Eldirek üzerinden ilerleyen yolda istinat duvarları gibi kalıntılar izlenebilmişse de bu yolun, anıtta verilen yoldan 1 km daha uzun olduğu ve kentin kuzeyinden ilerlediği görülmüştür.⁹⁹ Çerçi boğazı üzerinden verilen yol ise anıttaki uzunluk ile daha uyumlu ve kentin hem güney hem de batısından ulaşım vermektedir.¹⁰⁰

⁸⁸ Şahin, 2014: 174; Troxell: 1982, 233.

⁸⁹ Avcu, 2020: 12.

⁹⁰ Karabulut, 2018: 17.

⁹¹ Karabulut, 2018: 33.

⁹² Şahin, 2014: 100.

⁹³ ἀπὸ Καδυνάωνδ[ω εἰς Τελμησ]σὸν στάδια ρδ'

⁹⁴ ἀπὸ Καδυνάωνδ[ων εἰς Ἀραξ]α στάδια ρη'

⁹⁵ ἀπὸ Καδυνά[ωνδων εἰς Τλ]ῶ στάδια ρξ'

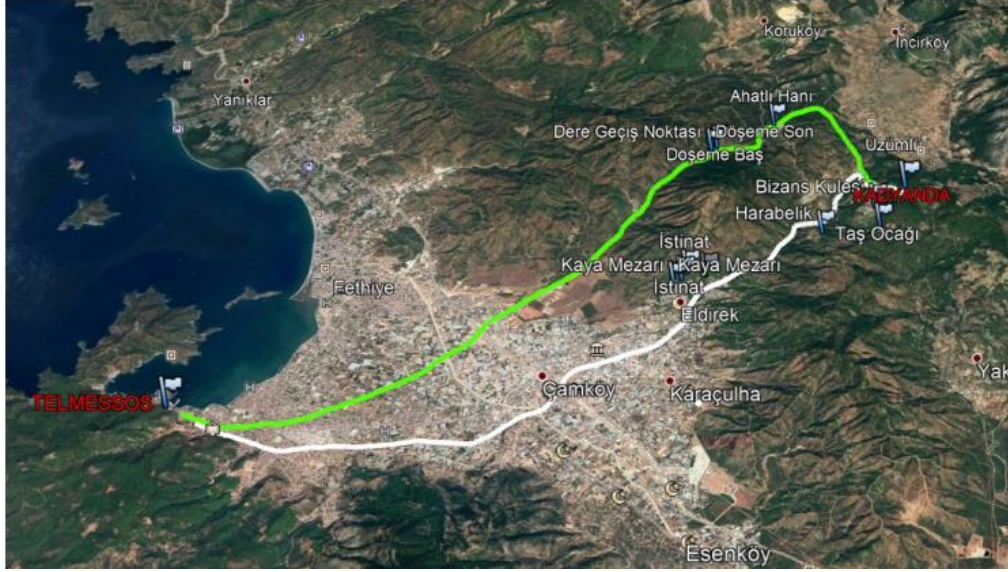
⁹⁶ Şahin, 2014: 193.

⁹⁷ Şahin, 2014: 194.

⁹⁸ Şahin, 2014: 194; Tietz, 2003: 337, dpn.44.

⁹⁹ Avcu, 2020: 108.

¹⁰⁰ Avcu, 2020: 108.

Tablo 2.2 Kadyanda'dan Telmessos'a ilerleyen yol (Avcu, s.108)

- b) Kadyanda'dan Araksa'ya giden yol için Şahin, Ecebeli üzerinden Orta köy deresi vadisinden aşağıda Sazak köyü yakınlarında Ksanthos vadisine ulaşılmış olabileceğini belirtir.¹⁰¹ 2016'da yapılan yüzey araştırmalarında bu yol üzerinde herhangi bir antik yol kalıntısı kalmadığı görülmüştür.¹⁰² Ortaköy'e yaklaşık 2 km kala Sazak yakınlarında bulunan Likçe yazıtlı bir kaya mezarı yolun buradan geçtiğini göstermektedir.¹⁰³ Yol, olasılıkla Atlıdereköy'de bulunan köprüyü kullanarak Eşen çayını geçmiştir.¹⁰⁴

¹⁰¹ Şahin, 2014: 195.

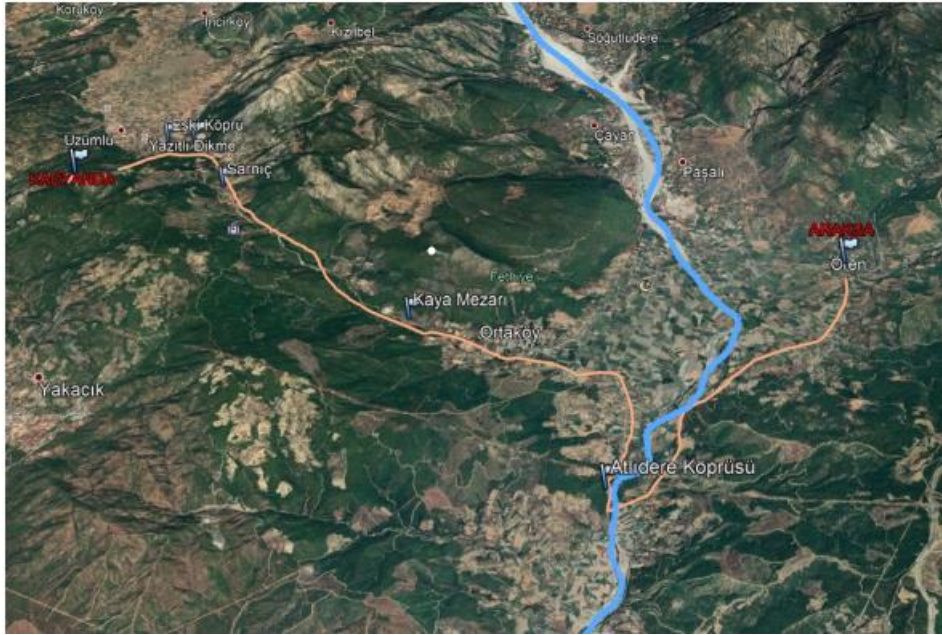
¹⁰² Avcu: 2020: 109.

¹⁰³ Akyürek-Şahin vd., 2017: 209; Avcu, 2020: 109.

¹⁰⁴ Avcu, 2020: 109; Akyürek-Şahin vd., 2017: 209.

Tablo 2.3 Sazak Mevkii, Likçe yazıtlı kaya mezarı. (Akyürek-Şahin vd., 2017: 208.)

Tablo 2.4 Kadyanda'dan Araksa'ya ilerleyen yol, (Avcu, 2020: 109.)

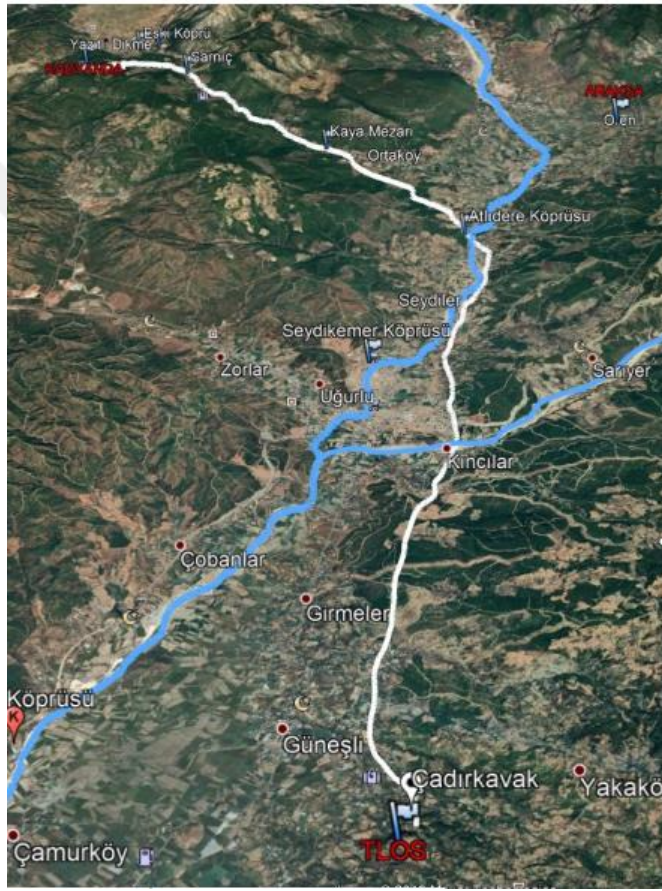
- c) Kadyanda'dan Tlos'a verilen mesafe Şahin'in aktarımına göre, yol çok fazla kıvrılmadan ilerliyorsa doğru görünmektedir.¹⁰⁵ Kadyanda'dan güneydoğuda Yakacık köyüne doğru ilerleyen yol güzergahında, Karacaoğlanlar civarında Ksanthos nehrindeki köprüye ulaşmış olmalıydı.¹⁰⁶ Bu nokta aynı zamanda Tlos – Telmessos ve Ksanthos – Tlos yollarının da kesişme yeri idi.¹⁰⁷ Bu güzergah özelinde ikinci bir

¹⁰⁵ Şahin, 2014: 195.

¹⁰⁶ Şahin, 2014: 195.

¹⁰⁷ Şahin, 2014: 195.

ihimal de yolun, daha kuzeyde köprünün bulunduğu Atlıdereköy çevresinde Ksanthos vadisini batısından takip eden yolu da kesmiş olabileceğidir.¹⁰⁸ Akyürek-Şahin ve ekibi de Atlıdereköy ihtimalinin, Seydikemer'e Kadyanda'dan gidecek bir yolun Telmessos teritoryumuna gireceği nedeniyle yolun, Atlıdere köprüsüne, Ortaköy merkeze varmadan ulaşmış olacağı şeklinde desteklemektedir.¹⁰⁹ Yol, köprüyü geçtikten sonra Tlos bölgesine girip Tlos'tan Araksa'ya giden güzergahı takip ederek Tlos'a ulaşmış olmalıdır.¹¹⁰ Bu sebeple de Kadyanda, Tlos, Araksa sınırları Atlıdere köprüsü civarında olmalıdır.¹¹¹

Tablo 2.5 Kadyanda'dan Tlos'a ilerleyen yol. (Avcu, 2020: 110.)

Kadyanda, yolların bağlantıları sebebiyle olasılıkla; Araksa, Symbra, Tlos ve Telmessos ile komşuydu.¹¹² Daha önce Dont köyde bulunan yazıtın buraya yakın bir bölgeden getirilmiş olabileceği ihtimali aktarılmıştı.¹¹³ Elimizdeki bir yazıtta (*TEp80*) geçen $\chi\acute{o}\rho\alpha$ ή κάτω ve $\chi\acute{o}\rho\alpha$

¹⁰⁸ Şahin, 2014: 195.

¹⁰⁹ Akyürek-Şahin vd., 2017: 211.

¹¹⁰ Avcu, 2020: 110.

¹¹¹ Avcu, 2020: 110.

¹¹² Avcu, 2020: 111; Karabulut, 2018

¹¹³ Bkz.: burada, s.10.

ή άνω ifadelerinin bu yakınlığı gösteriyor olabileceği düşünülmektedir.¹¹⁴ Şayet, bu ifadelerden άνω İncirköy'e kadar uzanan arazileri gösteriyorsa; κάτω da Telmessos ve Ksanthos vadisi yönündeki arazileri ifade ediyor olabilir.¹¹⁵

Kadyanda'dan batı ve güneye ilerleyen bu 3 yol kenti ve teritoryumunun alüvyal ova kentlerine ve Lykia'nın sahil kentlerine bağlamaktadır.

d) Bu üç güzergaha ek olarak Kadyanda'dan değil ama Symbra'dan direkt Kadyanda'ya uzanan bir yol hattı daha verilmektedir. Buna göre;

Symbra-Kadyanda arasında verilen 13.5 km'lik hat, Symbra'dan güneydoğuya doğru ilerlerken günümüz yoluna da paralel ilerliyor olmalı ve bu yolun İncirköy üzerinden Kadyanda'ya ulaşmış olması gerekmektedir.¹¹⁶

Tüm bu bilgiler ışığında Avcu, Kadyanda kenti için olası bir teritoryum alanı belirleyebilmiştir.(bkz. Tablo 2.6.)

Tablo 2.6 Kadyanda'nın olası teritoryum alanı. (Avcu, 2020: 112)

¹¹⁴ Avcu, 2020: 111.

¹¹⁵ Avcu, 2020: 111.

¹¹⁶ Şahin, 2014: 193.

Ptolemaios, İ.S. II. yy'da hazırladığı haritalarında, Kadyanda'yı Kragos kentlerini sayarken dahil etmediği gibi, Lykia Bölgesinin haritasını oluşturduğunda da Kadyanda'yı göstermemiştir (bkz. Tablo 2.7.).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KADYANDA’NIN İDARİ VE TOPLUMSAL YAPISI

3.1.Klasik ve Hellenistik Dönem

Kadyanda kentinin Klasik Dönem’ine ait elimizdeki epigrafik ve nümismatik kaynaklar Likçe dilindedir¹¹⁷. Likçe dilinin, günümüzde tam olarak çözümlenmemiş olması ve elimize geçen kaynakların kısıtlı olması; kent hakkında bu döneme dair bilgilerimizi kısıtlamaktadır. Tietz’in aktardığına göre bölgede bilinen Lykia yer isimlerine bakıldığında Ksanthos Vadisinin batısında öne çıkan iki yer ismi bulunmaktadır, bir tanesi Telmessos için ‘‘Telebehi’’ Kadyanda için ise ‘‘Xadawanti’’dir ve bu bölgeler en büyük Lykia hükümdarlık merkezleridir¹¹⁸. Kentin isminin sonundaki –nda takısı, Luvi dilinden geçmiş olduğunu göstermektedir.¹¹⁹

Jones, kaynağını belirtmediği bir yazıtta¹²⁰, Ksanthos, Patara ve Kadyanda’nın Kaunos’a karşı durarak Mausalos’un kardeşi ve halefi Piksadoros’un yanında yer aldıklarını belirtmektedir¹²¹. Piksadoros, bu nedenle kentleri arzu ettikleri şekilde ticari vergi toplama ayrıcalığı ile ödüllendirmiştir.¹²² Bu dönemde kent olasılıkla Hekatomnidler hegemonyasına dahil olmuştu.¹²³ Ancak Magie ilgili yazıtın, kentin Hekatomnidlere bağlanmış olduğunu ispatlamadığını söylemektedir.¹²⁴

Fellows, Salas Anıtını incelerken Hekatomnos’un genç şekilde yansıtıldığını söyler ve bu anıtta sözü edilen Salas’ın Hekatomnos’un babası, Piksadoros’un ise büyük babası olabileceğini söylemektedir.¹²⁵ Fellows’un bu argümanının aksine Borchhardt ve Neumann Hekatomnoslarla ilişkisi olan yüksek mevkideki bir kadın için eşi Salas tarafından yaptırıldığını söylemektedir.¹²⁶

¹¹⁷ Tietz, 2003: 58..

¹¹⁸ Tietz, 2003: 62.

¹¹⁹ Keen, 1998: 215.

¹²⁰ Jones yazıt kaynağını vermemiş olsa da ilgili yazıt için bkz: TAM I, nr.45.

¹²¹ Jones, 1937: 98.

¹²² Megrelis, 2013: 82.

¹²³ Fellows, 1855: 19; Borchhardt ve Neumann, 1968: 214; Bean, 1997: 43; Tietz, 2016: 348.

¹²⁴ Magie, 1950: 1375 dn. 15

¹²⁵ Fellows, 1855: 19.

¹²⁶ Borchhardt ve Neumann, 1968: 214.

Dynastik Dönem olarak adlandırılan dönemde Kadyanda, Tlos, Pinara ve Ksanthos'la birlikte 4. yy'ın ilk yarısında Batı Lykia Dynastı olan Artumpara'nın etki alanı içerisindeydi.¹²⁷ Ancak Erbbina'ya atfedilen Athena başlıklı sikkeler gerçekten onun tarafından basıldılarsa bu durumda 4.yy'da Ksanthos, Tlos, Kadyanda, Patara, Pinara ve Araksa da dynastın baskı yerleri arasında bulunmuş olmalıdır.¹²⁸ Kent bu dönemde, Batı Lykia'da sikke darp merkezlerinden biri olarak karşımıza çıkar. Merkezi ve Orta Lykia bölgelerinde basılan sikkeler daha hafif standartta iken Kadyanda'nın yer aldığı ve Artumpara hakimiyetinde olan Batı Lykia'da daha ağır standartta sikke basıldığı görülür. Dynastik Dönem sikkelerinde karşımıza Hermes figürlü sikkeler çıkmaktadır. Hntruma Dönemi'ne tarihlendirilen sikke modellerinden birinde Hermes tek başına oturur şekilde tasvir edilmiştir. Bu örnek, Lykia Bölgesi ile birlikte Anadolu'daki oturan Hermes sikkesinin öncüsüdür ve şimdiye kadar sadece Kadyanda'da karşılaşılmıştır.¹²⁹

Kentin iç kesimlerinde yer alan Hellenistik Dönem yerleşim evresinde; güneyde sütunlarla mükemmel bir şekilde inşa edilmiş poligonal bir duvardır ve arkasında geç Helenistik dönem tiyatrosu bir çukurda yer almaktadır.¹³⁰ Lykia Bölgesinin, Hellenistik Dönemi tartışmalıdır. Çünkü Hellenistik Dönem'e ilişkin Lykia Bölgesindeki arkeolojik ve epigrafik veriler yetersiz kalmaktadır. Hellenistik Dönem'de kent hakkında bilgi edindiğimizi sağlayan tek epigrafik belge Letoon'da bulunan ve M.Ö. 160-150 yılları arasına tarihlenen Oinoandalılar ile yaşanan sınır anlaşmazlığını konu edinen antlaşma yazıtıdır.¹³¹ Lykia Birliği ve Oinoanda'daki Termessos arasında yapılan bu sınır antlaşmasına göre Tlos ve Kadyanda vatandaşları Masa Dağı yakınındaki yoldan transit geçiş hakkına sahip olmaktadır.

Roma'nın ele geçirdiği topraklarda gerçekleştirdiği imar politikaları nedeniyle Hellenistik Dönem yapılarının çoğunun yıkılıp yenilenmiş veya ciddi bir onarım görmüş olması muhtemeldir.¹³² Lykia Bölgesi'nde Hellenistik Dönem'e tarihlendirilebilen mimari öğeler genellikle tiyatro yapılarıdır. Kadyanda'da da durum farklı eğildir.

Jones, Hellenistik Dönem'de Kadyanda'nın Attalos Krallığına ait olduğunu ve İ.Ö. I. yüzyılda yerel olarak para basımı yaptığını belirtmektedir¹³³. Ancak Zimmerman, kentin Attaloslara ait olduğuna kanıt olarak gösterilebilecek hiçbir belgenin olmadığını aktarmıştır¹³⁴. Magie, Kadyanda vatandaşlarının İ.Ö. 1.yy'da kamusal bir amaç sebebiyle, kent

¹²⁷ Doğan, 2012: 15.

¹²⁸ Doğan, 2012: 14.

¹²⁹ Demirtaş, 2013: 146.

¹³⁰ Würster, 1980:32.

¹³¹ Bkz.yukarıda Kentin ve Bölgesinin Coğrafyası başlığı.

¹³² Kalınbayrak-Ercan, 2018: 404.

¹³³ Jones, 1937: 103.

¹³⁴ Zimmerman, 1992: 59 dn.23.

vatandaşlarının para toplayacak kadar zengin olduklarını¹³⁵ ve bu tutarın 10.00 drakhmenin üzerinde olduğunu söylemektedir. Ancak elimizdeki epigrafik metinler henüz bu savı desteklememektedir¹³⁶. İ.Ö. 2.yy'da sikke basımının bilindiği 21 kent arasında Kadyanda da bulunmaktadır.¹³⁷

3.2. Roma İmparatorluk Dönemi

Kent polis statüsünde olması nedeniyle halk meclisi (ὁ δῆμος) ve danışma meclisi (ἡ βουλή) yazıtlarında sıkça geçmektedir (TEp8-13, 15-18, 21, 25, 27) Bu iki meclis yapısına ek olarak kentte yaşlılar meclisi (γερουσία) belgelenmiştir (TEp8).

Roma İmparatorluk Dönemi'nde kaydedilen onurlandırma yazıtlarından kentteki memuriyetler hakkında önemli bilgiler elde edilmektedir. Bu metinler aracılığıyla kentte varlığı tespit edilen Augustus rahipliği (TEp8, TEp12), Serapis rahipliği (TEp8), Isis ve Serapis rahipliği, *gymnasiarkhos* (TEp8), *agoranomos* (TEp11, TEp12), *agonothetes*, *demos tamiaslığı* (TEp8) ve *gerousia tamiaslığı* (TEp8), *nomothetes*, *eikosaprotosluk* (TEp24), Lykia Birliği *hypogrammateusluğu* (TEp7) ve yine Lykia Birliği *grammateusluğu* (TEp19), *paraphylaks* (TEp8), *prytaneus* (TEp8, TEp10, TEp12), *Lykiarkhes* (TEp57), *Lykia Birliği hypophylaklığıdır* (TEp8).

Isis ve Serapis her ne kadar birlikte anılan tanrılar olsalar da yazıtlarda bu tanrıların rahiplerinin hem ayrı hem de bir şekilde verilmesi dikkat çekicidir: Hyperonor'un onurlandırma yazıtında (TEp8) memuriyetleri sıralanırken Serapis rahipliği tek başına verilmiş; henüz yayınlanmamış olan başka bir onurlandırma yazıtında ise onurlandırılan kişi [...] *ata tanrıları Serapis ve Isis rahipliği yapmış olan* [...] şeklinde belirtilmiştir.

Diğer başka bir onurlandırma yazıtında Lykia Birliği'nin altından bir taçla onurlandırdığı kentin yutuşası Meleagros bu yazıtta Lykia Birliği'nin seçilmiş *hypogrammateusu* olarak anılmıştır (TEp7). Kentin önemli bir ailesinin üyelerinden olan Aelius Phantias'ın da karısının onurlandırıldığı yazıtta babası Dositheos'un Lykia Birliğinin *grammateusu* olduğu anlaşılmaktadır (TEp19).

¹³⁵ Magie, 1950: 521.

¹³⁶ Bu yazıt olasılıkla İ.Ö. I.yy'da yaşanan deprem nedeniyle hasar gören bir yapı veya yapıların onarımı için gerçekleştirilen bağış listesi olmalıdır. Ancak yazıtta, toplam miktar 8.900 drahme olarak görünmektedir. Bununla birlikte yazıtın giriş kısmının büyük ölçüde kırılmış olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Şayet kırılan kısımda da miktar belirtiliyorduyse Magie'nin bu savı bu yazıtla ilişkili olabilir. Yazıt için bkz.: TEp54.

¹³⁷ Avcu, 2020: 8; Troxell, 1982: 39, Tablo: 2.

Kentin önemli bir yurttaşı olduğu anlaşılan Hyperenor adına kaleme alınan kitabede (TEp8) onun Serapis rahipliğinin yanında hem *gerousia* hem de *demos tamiaslığı* görevini yerine getirdiği de görülmektedir.

Boule ve demos tarafından onurlandırılan Apollophanes'in ve Gaius Iulius Kalliphanes'in *agoranomos* oldukları yine yazıtlar aracılığıyla belgelenmektedir (TEp11, 12)

Hyperenor'un onurlandırıldığı yazıtta (TEp8) ise onun memuriyetlikleri arasında *gymnasiarkhos* olduğu da belirtilmiştir. Kitabeler arasında Hyperenor'un (TEp8), Menophilos'un (TEp10) ve Gaius Iulius Kalliphanes'in (TEp12) *prytaneus*lik yapmış yapmış oldukları belgelenmektedir. Yine Gaius Iulius Kalliphanes'in onurlandırıldığı yazıtta (TEp12) onun eşiyle birlikte imparator rahipliği görevini üstlendikleri görülmektedir. Yazıtlar aracılığıyla belgelenen tüm bu memuriyetliklerin yanında Menophilos'un onurlandırıldığı yazıtta (TEp10) onun *prytaneus* olmasının dışında doktor olduğu da vurgulanmıştır. Menophilos dışında kentteki diğer meslek gruplarının varlığını ortaya koyan epigrafik bir kanıt şimdilik belgelenmemiştir. Kadyanda'da varlık gösteren tüm bu memuriyetler *polis* kentlerinde gördüğümüz kamusal vazifelerden farklı değildir. Kentteki *eponym* memuriyet olasılıkla *agonothetes*lik görevidir. Kentte, Roma Dönemi'nde εἰκοσάπρωτος'un varlığı ve *sitometria* da bilinmektedir (TEp24). *Eikosaprotos*lar, *boule* tarafından seçilmekte ve kentlerin ödemeleri gereken vergi miktarlarının eksik kaldığı noktalarda bu eksiği gerekirse kendi ceplerinden ödemekle yükümlüydüler.¹³⁸

Kadyandalı vatandaşların birlik içinde de önemli yerlere geldikleri görülmektedir. Zira kentte birlik *grammateus*luğunu üstlenmiş vatandaşların yanı sıra *Lykiarkhes*liğe ulaşmış kişiler de mevcuttur (TEp62, 63). Örneğin kentte önemli bir soy oldukları görülen Mettiuslar, Oinoanda'daki Mettiusların aksine 2.yy sonlarında bir kaç *Lykiarkhes* çıkarmıştır.¹³⁹

Kentten ele geçen nümismatik verilerden en geç iki sikke Maximinus (235-238) ve III. Gordianus Dönemine (238-244) ait sikkelerdir.¹⁴⁰ Anadolu'daki çoğu kentte İ.S. 1-3.yy arasında sikke darbı görülürken Lykia Bölgesi'nde III. Gordianus Döneminde sikke darbına rastlanılmıştır.¹⁴¹ Lykia'nın, Roma'nın bir eyaleti olduğu İ.S 43 yılından Gordianus dönemine kadar sikke basmaması sikke darbıyla ilgili bir memuriyetin görülmeişini anlaşılır kılabilir.

¹³⁸ Wörrle-Würster, 1997: 449.

¹³⁹ Wörrle, 1988: 76.

¹⁴⁰ Tablo. 5.3.1-2

¹⁴¹ Tekin, 2021: 364.

3.2.1. Toplumsal Yapı

Jones, Kadyanda'nın Kalynda ile birlikte İ.Ö. I. Yüzyılda Likya Birliğinin bir üyesi olduğunu belirtmektedir¹⁴². Diğer taraftan Letoon'da bulunan ve M.Ö. 160-150 yılları arasına tarihlenen Lykia Birliği ve Oinoanda'daki Termessos arasında yapılan bir sınır antlaşmasını konu edinen yazıtta Tlos ve Kadyanda vatandaşlarının transit geçiş hakkına sahip olacakları belirtilmiştir¹⁴³. Lykia Birliği'nin Tlos ve Kadyanda adına müdahil olması Kadyanda'nın daha erken bir tarihte birliğin bir üyesi olma ihtimalini en azından M.Ö. 2. yüzyılın ortalarına kadar geriye götürmektedir. Bu da Kadyanda'nın diğer Lykia kentleriyle geçirgen bir toplumsal yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Antik Dünyanın en büyük *euergetes*lerinden olan Opramoas, İ.S. 141 yılında Lykia kentlerini etkileyen depremin yıkımları nedeniyle kentlere onarım faaliyetleri için yaptığı parasal yardımlar yazıtlar aracılığıyla bilinmektedir. Kadyanda da bu depremten etkilenmiştir. Magie, Opramoas'ın deprem nedeniyle kentlere yaptığı yardımların haricinde, Kadyanda'ya 60.000 *denarion* hediye ettiğini belirtmektedir.¹⁴⁴ Fakat Opramoas'ın kentlere yaptığı parasal yardımı konu alan yazıtta Opramoas'ın Kadyandalılara 15.000 *denarion* verdiği yazılıdır.¹⁴⁵ Kentin onurlandırma yazıtları arasında, taş zarar gördüğü için maalesef kitabeden ismi öğrenilemeyen onurlandırılan kişinin kent hazinesine bağışlar ve festival için toplamda 60.000 *denarion* para bıraktığı görülmektedir. Bu kişinin Opramoas olup olmadığı taştaki ilgili kısmın kırık olması nedeniyle anlaşılamasa da yüksek miktardaki bağış nedeniyle Magie haklı olarak onurlandırılan kişinin Opramoas olduğunu ileri sürmüştür (TEp24). Aynı yazıttan, ismini öğrenemesek de kent yaşamında bir de festivalin varlığı öğrenilmektedir.

Kentte, bu dönemde Dor lehçesinin varlığı da mezar yazıtlarında tespit edilebilmektedir. Bu yazıtlardan biri Rhodogenes'in eşi olan Glykinna adında bir kadına aittir (TEp44). Rhodogenes ve Glykinna muhtemelen Rodos kökenli bir ailedir.¹⁴⁶ Kılıçarslan'ın belirttiği gibi Lykia'da mezar sahibi kadınların, yalnızca birinin eşi olarak nitelendirildiği yalnızca üç örnek şimdiye kadar tespit edilebilmiştir¹⁴⁷ ve bu üç örnekten biri de bahsettiğimiz Glykinna'dır. Dor lehçesine örnek teşkil eden bir diğer yazıt da aynı şekilde bir mezar yazıtıdır. Ancak bu yazıt, *hexametron* vezninde yazılmış bir epigram olması nedeniyle farklılık göstermektedir (TEp43). Zosimos'un mezar yazıtındaki Dor lehçesi, vezne uyum sağlamak

¹⁴² Jones, 1937: 107.

¹⁴³ Rousset, 2010; Onur, 2022.

¹⁴⁴ Magie, 1950: 537.

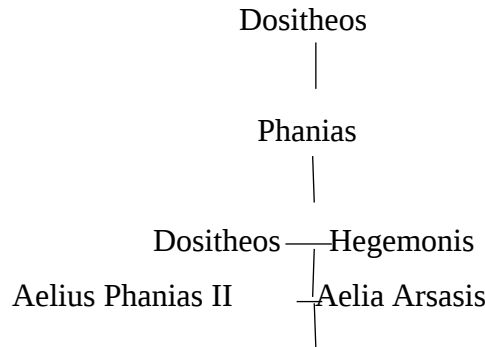
¹⁴⁵ Opramoas'ın bağış yaptığı kentler için bkz.: TAM II, 905.

¹⁴⁶ Kılıçarslan, 2023: 100.

¹⁴⁷ Kılıçarslan, 2023: 100, dpn.33.

amacıyla da kullanılmış olabilir. Her iki yazıt da Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait görünmektedir, Kent yazıtları arasında Dor lehçesiyle taş kazınan bu iki yazıt kentin toplumsal yapısında Dor unsurlarının varlığına işaret etmektedir.

Kadyanda'da Roma İmparatorluk Dönemi onurlandırma ve mezar yazıtlarında sıklıkla karşımıza Dositheos ailesi çıkmaktadır. Kent yaşamında önemli bir yer tutan bu aileyle ilgili olarak Frézouls ve Morant, kentten ele geçen yazıtları toplayarak aileye dair bir soy ağacı ortaya çıkarmışlardır. Frézouls ve Morant buna göre; *heroonun* karşısında yer alan arşitrav bloğuna kazınan yazıtta (TEp31) Phantias'ın, çocukları vefat eden Aelius ailesinin babası Aelius Phantias (TEp35, 36) ile aynı kişi olabileceğini söylemektedir.¹⁴⁸ Aelia Arsasis'in ise Aelius Phantias'ın (TEp36) eşi olabileceğini söylemektedir. Ancak bu yazıtta eşi Phantias, Aelius nomenini taşımamaktadır ve anıldığı diğer yazıtlarda herhangi bir memuriyet durumundan da söz edilmemektedir. Bu sebeple yazıt taş kazındığında ailenin yani Aelius Phantias ve Aelia Arsasis'in henüz Roma vatandaşı olmadıklarını ya da Phantias kentte memuriyetleri üstlenmeye başlamadan hemen önce çocuklarını kaybetmiş olabilecekleri öne sürülmüştür.¹⁴⁹ Phantias'ın Roma vatandaşlığını -şayet bu metinlerdeki Phantias aynı kişi ise- Hadrianus Döneminde yani 117-138 yılları arasında almış olması gerekmektedir. Muhtemelen Aelius Phantias II, ailesi içinde Roma vatandaşlığı alan ilk üyeydi ve eşi de onunla birlikte vatandaşlık hakkına sahip olmuştu.¹⁵⁰ Ailenin vefat eden kız çocuğu olan Hegemonis'ten farklı olarak erkek kardeşi Dositheos'un Aelius nomenini taşıyor olmasını Frézouls ve Morant şu şekilde ifade etmektedir: “*Olası görünmemekle birlikte ismi bir ihmalkarlık sonucu unutulmadıysa, Dositheos, babası Roma vatandaşı olmadan kısa bir süre önce, kız kardeşi Hegemonis ise Roma vatandaşı olduktan sonra doğmuş olabilir. Ancak yazıtlar hangisinin ilk doğan olduğundan söz etmez.*”¹⁵¹ Frézouls-Morant'ın bu aileye dair çıkarmış olduğu soy ağacı şu şekildedir:¹⁵²

¹⁴⁸ Frézouls-Morant 1986: 247.

¹⁴⁹ Frézouls-Morant 1986: 247.

¹⁵⁰ Kılıç-Arslan, 2023: 182.

¹⁵¹ Frézouls-Morant, 1986: 247-248.

¹⁵² Frézouls-Morant, 1986: 248.

Dositheos Phaniou

Aelia Hegemonis

Frézouls ve Morant bu aileyle ilgili son olarak, ailenin son derece önemli bir konumda olduğunu söylemektedir zira Aelius Phantias II Lykia Birliği'nin *grammateus*'udur ve de Hadrianus tarafından Roma vatandaşlığı verilmiştir. Aynı Phantias muhtemelen sonraları *Phaniane themis*lerinin *agonothetes*liğini yapan aileye de mensup olmalıdır.¹⁵³ Bir diğer yazıtta, Phantias'ın eşi hem Kadyandalı hem de Telmessoslu olarak verilmiştir (TEp19).

Ailenin, Kadyanda dışında arazileri olduğu da bilinmektedir. Aelius Phantias, Dereköy'deki çok geniş olmayan arazilerini de Epikhares adında bir kişiye satmıştır.¹⁵⁴ Satışın sebepleri bilinmese de Roma Dönemi'nde arazi edinmek kişinin sadece kendi kentinde edinebileceği bir mülkiyet değildi.¹⁵⁵ Dereköy ve Kadyanda arasındaki onomastik bağlantılar, Dereköy'deki arazi sahipleri arasındaki ailevi ilişkileri de gösteriyor olabilir.¹⁵⁶

Dereköy'deki bağlantıların yanı sıra, Lykia kentleri arasında gerçekleştirilen evliliklerin takibinin yapılabilmesi açısından Oinoanda'lı Licinnia Flavilla'nın soyağacı yazıtı oldukça önemlidir.¹⁵⁷ Buna göre; Dereköy'deki arazi sahipleri arasından Claudius Flavianus'un, Kadyandalı Marcus Claudius Flavianus ile aynı kişi olduğu düşünülse de¹⁵⁸ Marcus Claudius Flavianus'un; Claudius Flavianus'un erkek kardeşi olduğu da aktarılmaktadır.¹⁵⁹ Bu durumda; Claudius Flavianus Pataralı Vilia Procla ile evliydi¹⁶⁰ ve oğlu Romalı senatör Claudius Flavianus Titianus, Lysimakhe ve Dryantianos'un kızı Claudia Helene ile evlenmişti.¹⁶¹ Olasılıkla Claudius Flavianus'un erkek kardeşi olan Marcus Claudius Flavianus, Licinna Lykia nam-ı diğer Ge'nin ikinci eşi idi.¹⁶² Lykia, nam-ı diğer Ge'nin ikinci eşi Marcus Claudius Flavianus'tan olan oğlu Claudius Longus, Ksanthos'lu Mettia Kleonis ile evlenmişti ve çiftin oğulları Claudius Eirenaios ise anne tarafından akrabası olan Ksanthoslu Mettia Androbiane ile evlenmişti.¹⁶³

Kadyanda'da evlilik bağları, yalnız farklı kentlerdeki aileler ya da Kadyanda'da yaşayan aileler arasında kurulmamaktadır. Aileler kendi içlerinde de evlilik akti gerçekleştirmiş

¹⁵³ Wörrle-Würster, 1997: 440.

¹⁵⁴ Wörrle-Würster, 1997: 440.

¹⁵⁵ Wörrle-Würster, 1997: 443.

¹⁵⁶ Wörrle-Würster, 1997: 442.

¹⁵⁷ IGR, III, 500; Kılıçarslan, 2023: 137 vd.

¹⁵⁸ Wörrle-Würster, 1997: 440.

¹⁵⁹ Kılıç-Arslan, 2023: 137-139.

¹⁶⁰ IGR, III, 500, str.:16-18.

¹⁶¹ Kılıç-Arslan, 2023: 139.

¹⁶² Kılıç-Arslan, 2023: 139, dpn. 188.; Jameson, 1966: 129.

¹⁶³ Kılıç-Arslan, 2023: 140.

görülmektedir. Bu durumun şu ana kadar ulaşılmış tek kanıtı, iki blok halinde bulunmuş olan mezar yazıtlarıdır. Bu yazıtlar, stadionda yer alan tonoz yapılı mezarın hemen karşısında bulunmuştur (TEp52, 53). Yazıtlarda Lykon adında bir adamın kızları olan Arsasis ve Epikharis adında iki kız kardeşten söz edilmektedir. Her iki yazıt da Arsasis tarafından yaptırılmıştır. Yazıtlardan bir tanesini Arsasis, oğlu Dositheos için yaptırmıştır. Burada baba olarak verilen Lykon'un Arsasis'in erkek kardeşi olması muhtemeldir. Yazıtın devamında ise Arsasis'in oğlu olduğu belirtilmiştir (TEp52).

[...] Δωσίθεον Λύκωνος
τὸν γενόμενον αὐτῆς υἱόν[...]

Arsasis, erkek kardeşi bir evlilik yapmış ve bu evlilikten Dositheos adında bir çocuk doğurmuştur. Diğer blokta ise Arsasis'in yazıtı, Lykon'un kızı, kendi kız kardeşi Epikharis için yaptırdığı görülmektedir (TEp53):

[...] Ἐπιχαρίδα Λύκωνος
τὴν γενομένην αὐτῆς θυγατέρα [...]

Antik Dönem'de kardeşler arası ilişkiler oldukça yaygındı. Antik Dönem dini inanışlarında¹⁶⁴ da yer bulan bu tür evlilikler halk arasında da kabul görmüş durumdaydı. Bu evlilikler Roma Dönemi'nde de halk arasında kabul görüyor olsa da; İmparatorların kardeşlerin ilişkiler kurmaları kabul edilen bir durum değildi. Ancak buna rağmen İmparator Caligula kız kardeşi Drusilla ile ilişki yaşamıştı.

Tüm bu evlilik bağlarına ek olarak kentte evlat edinmelerin yaşandığı da yazıtlar aracılığıyla belgelenmektedir. Bir mezar yazıtında Soses adında bir kadının, Hermolykos'un kızı olarak verilirken, sonraki satırlarda ebeveynleri olarak Philetos ile Dione'nin isimleri verilmektedir (TEp37).¹⁶⁵ Buna örnek bir diğer yazıt (TEp32) ise Artemon oğlu Artemon ve erkek kardeşi Kinduopros oğlu Ornepeimis'tir. Olasılıkla Ornepeimis Kinduopros'a evlatlık verilmişti. Aynı aile isimlerini taşıyan ve kentin olasılıkla bir kamu binası onarımı için toplanan bir yazıtta (TEp55) yine aynı isimler aynı demosun üyesi olarak verilmektedir. Yapı onarım yazıtında (TEp55, str. 51-53) Ornepeimis oğlu Kleoboulos, Euelthon adında bir kişiye, Ornepeimis oğlu Antigenes de ismi bilinmeyen bir kişiye evlatlık olarak verilmiş gibi görülmektedir¹⁶⁶. Zira tüm bu kişiler yazıtta καθ' υἰοθεσίαν (evlatlığı) olarak verilmektedir. Claudius Flavianus ve Vilia Procla'nın oğlu Romalı Senatör Tiberius Claudius Flavianus

¹⁶⁴ Zeus'un kız kardeşi Hera ile evlenmesi, yine bir diğer kardeşi Demeter ile olan ilişkisinden Persephone'nin doğması, Oidipus'un annesi ile ilişkiye girmesi örnekler arasında sayılabilir.

¹⁶⁵ Ayrıca bkz. Kılıç-Arslan, 2023: 202, dpn.49.

¹⁶⁶ Kılıç-Arslan, 2023: 222; tablo, 11.

Titianus Q. Vilius Proculus L. Marcius Celer M. Calpurnius Longus, Attaleialı L. Marcius Celer M. Calpurnius Longus tarafından evlat edinilmişti. Bu sebeple onomastik bağlamda Titianus eşsiz bir örnek teşkil etmektedir çünkü birden fazla *gentile nomen* ile birlikte *praenomen* ve *cognomen* taşımaktadır.¹⁶⁷ Gökalp, bu görüşün de var olduğunu ancak desteklenebilecek somut veri bulunmadığından, Kadyanda ve Patara vatandaşı olan L. Marcius Celer M. Calpurnius Longus'un; Lucius Celer Marcus Calpurnius Longus'un akraba olabilecekleri ihtimaline dikkat çekmiştir.¹⁶⁸

Pataralı Quintus Velius Titianus, kızı Villa Procla tarafından yaptırılan Patara'daki tiyatro binasının yazıtından bilinmektedir.¹⁶⁹ Tüm Lykia kentlerinde vatandaşlık hakkına sahip olan Quintus Velius Titianus Kadyandalıların *demosu* tarafından onurlandırılmıştır (TEp20). Söz konusu yazıtta Catillius Severus'u konuk etmesine ek olarak *magistratları* ve *procuratorleri* konuk etmiş olması da vurgulanmıştır. Bu metne göre; Titianus, Kadyanda da dahil olmak üzere vatanının her bir kentine büyük miktarlarda hububat temininde bulunmuş ve neticesinde hayırseverliği dolayısıyla onurlandırılmıştır. Aynı zamanda Titianus, yöneticilere karşı gösterdiği konukseverlik dolayısıyla kendisini onların dostu olarak anmıştır. Ancak bu noktada Titianus'un Severus ile olan konukluk ilişkisi dolayısıyla onurlandırılmış görünmesi önemlidir. Çünkü, bahsi geçen kişi olasılıkla Hadrianus Dönemi'nde İ.S. 117 yılında Syria valisi olan Lucius Catillius Severus olmalıdır. Severus, 120 yılında ikinci kez konsül olmak üzere Roma'ya geri dönmüştür. Bu dönüş seyahati esnasında da Kadyanda'dan geçmiş ve burada Titianus tarafından konuk olarak ağırlanmış olmalıdır.¹⁷⁰ Quintus Velius Titianus'un kentte onurlandırılma sebebi hayırseverliği dolayısıyla olmuştur. Bu hayırseverlik olasılıkla hububat yardımı olmalıydı.

Gaius Caristianus Fronto da Kadyanda'da onurlandırılan önemli isimlerden birisidir (TEp5). Bu yazıtta Fronto *πρεσβευτήν Αὐτοκράτορος* olarak yani eyalet valisi olarak onurlandırılmıştır. Werner Eck tarafından Fronto'nun İ.S. 81-82 yıllarında Lykia et Pamphylia valisi olduğu; Rémy tarafından ise İ.S. 81/82'den 83-84'e kadar eyaletin valisi olduğu belirtilmektedir¹⁷¹. Dolayısıyla yazıt 81-84 yılları arasında taşta kazınmış olmalıdır. Fronto hakkında Pisidia Antiokheia'sında (Isparta-Yalvaç) ele geçen bir yazıt daha bulunmaktadır¹⁷². Bu yazıtta onun

¹⁶⁷ Kılıç-Arslan, 2023: 280.

¹⁶⁸ Gökalp, 2001: 84 vd.

¹⁶⁹ CIG, nr.4283.

¹⁷⁰ Cousin ve Diehl, 1986: 51.

¹⁷¹ Eck, 12, 1982: 307-309; Rémy 1989: 63.

¹⁷² *C(aio) Carist[a]/nio C(ai) f(ilio) Ser(gia) Fr[on]/toni trib(un)o mil(itum) pr[ae]f(ecto) / eq(uitum) alae Bosp(ororum) adl[e]/cto in senatu(m) inter / tribunic(ios) promotu in/ter praetorios leg(ato) pro / pr(aetore) Ponti et Bithyn(iae) leg(ato) Imp(eratoris) / divi Vespasian(i) Aug(usti) leg(ionis) / IX Hispanae in Britann(ia)*

bir *cursus honorum* verilmiştir. Fronto ile birlikte oğlu Gaius Caristianus Paulinus da Kadyandalılar tarafından onurlandırılmıştır (TEp6). Ancak Paulinus'un onurlandırılma nedeni de babası Fronto'da olduğu gibi belirtilmemiştir.

Iulia Memme adında bir kadın da onurlandırılan kişiler arasında görünmektedir (TEp15). Iulia Memme, Hermolykos'un kızı olarak verilmiştir. Yazıtta Iulia'nın Roma vatandaşı olarak anılmasına karşın babası Hermolykos'un Roma vatandaşı olduğuna dair bir ibare yazıtta bulunmamaktadır. Olasılıkla Memme, Roma vatandaşlığını evlilik yoluyla etmiş olmalıdır. Fakat yazıtta kocasının ismi yer almamaktadır.

Artemon'un kızı Lalla, Artemon'un oğlu erkek kardeşi Euelthon için anısına izafeten bir mezar yaptırmıştır (TEp33). Bu yazıttan Lalla'nın defin işlerini vasisi aracılığıyla (δὲ τὸν ἐπίτροπον) yaptırdığı görülmektedir. Bu da babası Artemon'un önce öldüğü daha sonra da erkek kardeşi Euelthon'un öldüğü evde başka bir erkek çocuk olmadığı için bu işleri vasilik uyarınca yaptırdığı anlaşılmaktadır.¹⁷³ Bu yazıt aynı zamanda kadınların mülkiyet edinme ve miras gibi olaylarda toplumsal konumuna da kısmen açıklık getirmektedir.

Yazıtlardan kentte bir de *sitometria* faaliyeti olduğu görülmektedir (TEp24). Bu kavramı genel itibariyle hala tartışmalı görünmektedir.¹⁷⁴ Temelde bu kavramın buğday dağıtımı olarak değerlendirilebilmesi mümkündür. Lykia'da Kadyanda ile birlikte, Roma Dönemi'nde ortaya çıkmış olduğu düşünülen, 8 kentte *sitometrianın* varlığı görülmektedir.¹⁷⁵ Kadyanda'da *sitometria* (TEp24), olasılıkla İ.S. 2. yy'da yaşanan bir kıtlık nedeniyle ortaya çıkmış olmalıydı. Yazıtta adını bilmediğimiz bir hayırsever maliyetinin altında bir fiyatlandırmayla 3 kez zeytinyağı ve buğday satışı gerçekleştirmiştir.¹⁷⁶ Akdoğu-Arca, bölge eşrafının tahılı dış bölgelere satmak amacıyla, saklamış olabileceklerini önermiştir.¹⁷⁷

Roma İmparatorluk Dönemi'nde kentteki mezar yazıtlarında görülen ceza formülasyonları tek tip ilerlemektedir: mezarı yaptıran kişi, kim ya da kimler için yaptırdığı ve mezar ihlali yapıldığında ödenecek ceza miktarı ve ödeme yeri. Ödeme eylemi yazıtlarda çoğunlukla ἀποτίνω fiilinin 3. tekil şahıs fut. (ἀποτείσει) şeklinde verilmiştir. Bazı yazıtlarda

/ leg(ato) pro pr(aetore) Imp(eratoris) divi Titi / Caes(aris) Aug(usti) et Imp(eratoris) Domitian(i) / Caes(aris) Aug(usti) provinc(iae) Pam/phyliae et Lyciae patro/no col(oniae) // T(itus) Caristianus Cal/purnianus Rufus / ob merita eius h(onoris) c(ausa) // AE 1914: 209; nr. 262

¹⁷³ Diehl-Cousin, 1886: 63.

¹⁷⁴ Kavram hakkında bkz.: Garnsey, 1988; Erdkamp, 2005; Akdoğu-Arca, 2016.

¹⁷⁵ Akdoğu-Arca, 2016: 116.

¹⁷⁶ Akdoğu-Arca, 2016: 123.

¹⁷⁷ Akdoğu-Arca, 2016: 124.

ὀφείλειν fiili ile de ifade edilmiştir. Kentin mezar yazıtlarında mezara yönelik hukuksuz girişimlerin ceza miktarları 500 *denarion* olarak verilmektedir ve bu tutarın *demos*a ödenmesi gerektiği söylenmektedir. *Demos* dışında cezaların *gerousia*, *fiscus* veya *tameiona* da ödeneceğini belirten bir kitabe kentin mezar yazıtları içinde görülmemektedir. Sadece Epagathos'un kendisi, eşi ve çocukları için yaptırdığı *mnemeiona* yapılacak hukuksuz bir girişim için ceza miktarı 1000 *denarion* olarak verilmiştir (TEp28). Ayrıca mezar yazıtlarında diğer kentlerde de yaygın şekilde görülen, usulsüz kullanımı ihbar eden kişilere verilecek pay hakkında bir yazıt bahsetmektedir (TEp50). Taşın üst kısmı zarar gördüğü için mezarı yaptıranın ismi öğrenilememektedir fakat mezara yapılan hukuksuz girişimi ihbar eden kişinin, ceza miktarının 5\1'ini alacağı belirtilmiştir.¹⁷⁸ Maddi cezalandırmaların yanı sıra bir de beddua olarak tanımlanabilecek tek bir yazıt da günümüze ulaşmıştır (TEp37). Bu yazıtta Sosous adında bir kadın, mezara defin için izin verdikleri dışında izinsiz defin yapanın güneşin altındaki tanrılar ve yeraltı tanrıları huzurunda dinsiz olacağını btaşa kazımıştır.

3.2.2. Dini Yaşam

Kentteki dini inanışlar kapsamında Lykia Birlik Tanrısı Apollon haricinde muhtemelen Hellenistik Dönem'den itibaren varlık gösteren iki önemli tanrı ve tanrıça vardır: Isis ve Serapis. Bu tanrı ve tanrıça yazıtlarda πατρώιος θεοί (Ata Tanrıları) olarak anılmıştır (TEp56, TEp58).

Bu kültün dışında İmparatorluk Dönemi ile beraber Augustus Kültü (TEp8) de yazıtlarda görülmektedir. Ancak İ.Ö. 3.yy itibarıyla Lykia'da görülmeye başlayan Dea Roma¹⁷⁹ kültüne Kadyanda'da henüz rastlanmamıştır.

Kentte elimizdeki epigrafik metinler aracılığıyla varlığını belgelediğimiz başka tanrı inanışları da bulunmaktadır. Bunlar: Leto (TEp83), Artemis (TEp83), Demeter (TEp83), Dionysos (TEp83), Helios (TEp83) ve Nymphe (TEp83) inanışlarıdır. Nümismatik belgelerde ise Apollon belgelenmektedir (TNm1-2). Bu tanrı ve tanrıçalardan Leto, Dionysos, Demeter ve Nymphe inanışlarının kentteki varlığı ilk kez belgelenmektedir. Lykia bölgesinde Nymphe ile Isis ve Serapis inanışları çok yaygın olmamakla beraber genellikle bölgenin doğu ve batı kısımlarında görülür.¹⁸⁰ Yukarıda bahsedilen tanrı ve tanrıçaların varlığını belgelememizi sağlayan yazıt (TEp81) esasen kentin kutsal alanlarında düzenli olarak kutlanan törenlerle ilgilidir. Yazıtta, Leto tapınağında ve ismi bilinmeyen bir tanrının olasılıkla kutsal alanında

¹⁷⁸ Genel olarak ceza tahsilatları ve mezar kullanımları hakkında detaylı bilgi için bkz.: Avcu, 2014.

¹⁷⁹ Kalınbayrak-Ercan, 2022: 26; Schuler, 2016: 48.

¹⁸⁰ Frei, 1999: 1853.

düzenlenecek ziyafetler için bir para verilmesinden ve Artemis, Nympheler, Helios ve Demeter için adak adanmasından ayrıca Isis ve Serapis rahibi ile Dionysos rahibelerine verilmesi gereken ücretlerden söz etmektedir.

Kentin dini yaşamında Isis ve Serapis kültünün kentin vatandaşları arasında ayrıca bir önemi olduğu görülmektedir. Marcus Aurelius Antiokhos'un (TEp55) ve Epagathos'un onurlandırıldığı kitabede (TEp58) Isis ve Serapis için *teoi patrooi* (ata tanrıları) ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadeyle Isis ve Serapis kültünün kentin yurttaşları için kökleri eskiye dayanan tanrılar olduğu anlaşılmaktadır. Aynı şekilde bu iki yazıtta Isis ve Serapis onuruna yıllık bir agon düzenlendiği de anlaşılmaktadır. Yine benzer şekilde, kentte 2023 yılında yapılan kazı çalışmalarında agorada bulunmuş olan ancak yayınlanmamış bir yazıt içeriğinde de bu tanrılar *teos patroos* olarak anılmıştır.

Ptolemaiosların Mısır hakimiyetini kurmalarıyla birlikte (İ.Ö. 305-30) Mısır'dan Hellen kentlerine; Hellen kentlerinden de Mısır'a sosyo-kültürel olarak bir geçiş süreci yaşanmıştır. Bu sürecin bir parçası olarak o zamana değin Mısır ve hakimiyetindeki bölgelerde tapınılan Mısır tanrıları Hellenleştirilerek Anadolu'ya, buradan da diğer Hellen kentlerinde yayılmaya başlamıştır. Bu dönemde coğrafyada tapınım görececek olan tanrılar kendilerine Hellen kültüründe önemli rolleri bulunan tanrılardan uygun olanla özdeşleştirilerek yer edinmiştir. Isis ve Serapis kültü Mısır'dan Anadolu'ya esasen İÖ 3.yy itibariyle Mısır'ın diğer kentlerle olan ticari ilişkileriyle yaygınlaşmıştır. Tanrıça Isis, Tanrı Osiris'in hem kardeşi hem de karısı, Tanrı Horus'un ise annesidir. Osiris kardeşi Seth tarafından öldürülüp bedeni parçalara ayrıldıktan sonra Isis, Osiris'in parçalarını bulup birleştirmek için büyük bir çaba sarf etmiştir. Hatta oğlu Horus'u da babasının intikamını alması için öğütlemiştir. Bu yönleriyle erdemli bir eş olarak görülmüştür. Isis, başlangıçta Nil Deltasında "tarımın hanımı" olarak tapınım görürken sonraları "doğanın büyük tanrıçası" olarak tüm Mısır boyunca tapınım görmeye başlamıştır.¹⁸¹ Kutsal hayvanı olarak öküz ile tasvir edilirken ilerleyen dönemlerde öküzün boynuzları Isis'in başına yerleştirilmiş şekilde karşımıza çıkmaktadır. Doğurganlık ve tarım ile olan ilişkisi nedeniyle Yunan toplumlarında Tanrıça Demeter ile, başındaki boynuzların yanlış yorumlanması nedeniyle de kimi zaman Tanrıça Selene ile özdeşleştirilmiştir.¹⁸² Lykia'da Hellenistik Dönem itibariyle Leto olarak da tapınım görmüştür.¹⁸³ Serapis Kültü, Isis, Horus, Anubis gibi tanrılar arasından en son gelendir.¹⁸⁴ İÖ

¹⁸¹ Magie 1953: 166.

¹⁸² Magie 1953: 166.

¹⁸³ Akyürek-Şahin, 2016: 541.

¹⁸⁴ Magie 1953: 166.

283'ten önce I. Ptolemaios tarafından, Memphis'ten Aleksandreia'ya getirildikten sonra burada kurulmuş¹⁸⁵ ve burada Hellenleştirilmiştir. Aleksandreia'da bu tanrı için *Sarapeion* adı verilen bir tapınak inşaa edildikten¹⁸⁶ sonra Memphis'e geri götürülmüştür. Serapis, Baştanrı Osiris ve yer altı tanrısı Apis'in birleşmesiyle oluşturulmuş bir tanrı inancıdır. I. Ptolemaios (M.Ö 305-285) tarafından yeni krallığı için ortak bir inanış şekli olarak ortaya çıkmıştır. Hem Mısır hem de Yunan ahalisine hitap eden yeni tanrı Sarapis, Zeus'e benzetilmiştir. Tacitus, Serapis kültürünün Apis ile birlikte Hellen papirüslerinde geç İÖ 4.yy'da Oserapis daha sonra Osarapis olarak geçtiğini aktarmaktadır.¹⁸⁷ Serapis, Osiris'in bir ardılı olarak dünyadaki tüm kutsallıkları, özellikle bereketi ihsan eden bir tanrı olmuştur. Yer altı dünyasının ve ölülerin de efendisi olarak tapınım gördüğü için yanında *cerberus* ile tasvir edilmiştir.¹⁸⁸ Asia Minor'un Lykia'dan Kilikia'ya kadar olan güney sahilleri, Ptolemaios Philadelphos (M.Ö. 284-246) tarafından Mısır hegemonyasına dahil edildiğinde bu tanrılar da bu bölgelere nüfuz etmiştir. Ancak özellikle Lykia bölgesi bu kadar erken bir tarihte Mısır hegemonyasına girmesine rağmen bölgedeki Mısır tanrıları inancına dair, Roma Dönemi'nden önce, çok az sayıda kanıt bulunmaktadır.¹⁸⁹ Magie, Rodos'un koloni kenti olan Phaselis dışında kalan diğer Lykia kentlerinde Mısır tanrılarının tasvir edildiği sikke tespit edilemediğini de belirtmektedir¹⁹⁰. Bu tanrılarının varlığı birkaç Lykia kentinde daha görülmektedir. Serapis, Sidyma'da Tanrı Zeus Helios ile özdeşleştirilmiş görünmektedir.¹⁹¹ Rhodiapolis kentindeki bir mezar yazıtında, mezara izinsiz şekilde bir başkasını defneden kişinin Isis ve Serapis tapınağına ceza olarak para vereceği belirtilmektedir.¹⁹² Korydalla'da bulunan başka bir mezar yazıtında ise Serapis “büyük tanrı” olarak anılmaktadır.¹⁹³

Lykia Bölgesinde *πατῥωος θεός* olarak anılan başka tanrılar da bilinmektedir. Örneğin Ksanthos'ta belgelen Tanrı Ksanthos¹⁹⁴ ya da Tlos'ta belgelenen Tanrı Kronos da *πατῥωος θεός* olarak anılmıştır.¹⁹⁵

¹⁸⁵ Magie 1953: 167; Gaspirini-Gordon, *Acta Ant. Hung.* 58, 2018: 579.

¹⁸⁶ Magie 1953: 168.

¹⁸⁷ *Hist.* 4, 4.

¹⁸⁸ Magie, 1953: 169.

¹⁸⁹ Magie, 1953: 177.

¹⁹⁰ Bkz. 189 nolu dpn.

¹⁹¹ TAM II², nr.182; *Διὶ Ἡλίῳ Σεράπιδι Κλαύδιος Ἀγρίππας*; Frei, 1999: 1854.

¹⁹² TAM II, nr. 926; [...<ἰ>ς ὁ οὐδὲ<ς> ἄλλος {²⁶ἄλλος}²⁶ ταφήσετε, ἢ ὀφιλῆσι ἱερὰ Εἴσιδι κὲ Σεράπιδι[.....]

¹⁹³ TAM II, nr. 939; [...] ὀφειλέσει θεῷ μεγάλῳ Σ[εράπιδι [...]]

¹⁹⁴ Tanrı Ksanthos ve ata tanrı için bkz.: Tüner-Önen, 2017: 347-355.

¹⁹⁵ Reitzenstein, 2014: 557, nr. 12 – 14.

3.2.3. Kentte Belgelenen Phyleler

Lykia'nın bazı kentlerinde *phyle* isimleri belgelenmiştir.¹⁹⁶ Bunların bir *phyle* mi yoksa bir *demos* mu olduğu son dönemlerdeki makalelerde tartışılmıştır.¹⁹⁷ Genel görüş bunların kent merkezinde topografik yerleşimlerin bir adı olduğu bu haliyle bir *phyle*den ziyade *demos* oldukları yönündedir. Yazıtlardan Hellenistik Dönem'de görülmeye başladığı anlaşılan ve genellikle kahramanların adıyla anılan bu phyleler Roma İmparatorluk Dönemi'nin daha başlangıç evrelerinde sonlandığı anlaşılmaktadır. Buna karşılık Kadyanda'da görülen *phylelerden* sadece Apollonias *phylesinin* İS 2. yy.da da varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Kadyanda'nın yazıtlarından kentte varlığı belgelenen dört *phyle* ismi öğrenilmektedir. Bu phyleler; Apollonias (TEp8; TEp10; TEp11; TEp13; TEp18), Hieraoris (TEp32; TEp55), Helias (TEp32; TEp55) ve adı Π (TEp55) ile başlayan bir diğer *phyledir*. TEp32 numaralı yazıtta, Hieraoris *phylesine* kayıtlı ve Kindyopras'ın oğlu olan kendi kardeşi, Ornepeimis'i onurlandırdığı görülür. Muhtemelen burada iki oğuldan biri, diğer bir aileye evlatlık olarak gitmişti. Artemon, Hellen; Ornepeimis ise Lykia kökenli ailelere mensuptur.¹⁹⁸ F.N Jones, bu soy durumu nedeniyle evlat edinen kişinin, çocuğun öz babasıyla kardeş olmadığını bu nedenle de aynı *phylede* kayıtlı olmadıklarını belirtmiştir.¹⁹⁹ Fakat Kılıç-Arslan Kalinka'nın görüşünün aksine, Artemon ve Ornepeimis'in aynı ailede doğduklarını (Yunan ve Likya isimlerinin aynı ailelerde görülebilmesi nedeniyle) sonrasında çocuklardan birinin başka bir aileye evlatlık olarak verildiğini ifade etmektedir.²⁰⁰ Evlatlık verilen oğlun onomastik nedenlerle Ornepeimis olduğunu ve Artemon'un en büyük çocuk olarak babası Artemon'un soyunu devam ettirdiğini de eklemektedir.²⁰¹ Ornepeimis ismi oldukça nadir bir yerel isimdir ve burada konu edilen yazıt dışında sadece kentteki yapı yazıtında (TEp55) geçmektedir.

Kentteki yerel demosların dışında bir de Roma vatandaşı olan kişilerin, vatandaşlıklarını aldıktan sonra kaydedildiği tribusların varlığı da görülmektedir; Gaius Iulius

¹⁹⁶ Ksanthos: REG 107, 1994. (Ἀντίγονος Ἀντιγόνου Ἰοβάτειος καὶ Σύμμαχος Λυκίσκου ἄστικὸς καὶ Λυκίσκος Εὐέλθον⁵τος καὶ Ἀμύντας Δημέου Σαρπηδόνιοι καὶ Εὐνομος Πυρρίχου Ἰοβάτειος); Tlos: TAM II 548 (Εἰρηναῖος [Αἰ]αντος Βελλεροφόντειος), TAM II 590 (Μόσχοι Φιλείνου Βελλεροφοντείω); TAM II 552 (Ἀντιγένης Ἀπολλωνίου Σαρπηδόνιος), TAM II 597 (Ἀντίφιλος Ἀχαιοῦ Σαρπηδόνιος); TAM II 589 ([Παν]τάρου τοῦ Ὀπλωνος Ἰοβα[τείω]); TAM II 597 (Πορφύρα Εἰρηναίου δήμου Μαλιέως); TAM II 625 (Ἀρμόδιος Ἀρμόδιου ἄστῆς).

¹⁹⁷ Zimmermann, 1992: 194-197; Baker – Thériault 2005: 353. “L’ hypothèse est séduisante, mais elle se heurte maintenant à une nouvelle inscription funéraire de basse époque hellénistique, que nous publierons ultérieurement, dans laquelle deux Xanthiennes honorant leur grand-mère sont dites αἱ Τληπολέμου δήμου Ἰοβατείου. Le doute paraît désormais levé à ce sujet.” (Bu yazıt henüz yayınlanmadı); Schuler 2010: 558-559; Kunnert 2012: 171, dpn.: 684; Korkut – Yıldız – Tekoğlu 2023: 147-148.

¹⁹⁸ Kalinka, 1920: 250.

¹⁹⁹ Jones, 1987: 372.

²⁰⁰ Kılıç-Arslan, 2023: 220, dpn.:102.

²⁰¹ Kılıç-Arslan, 2023: 220.

Kalliphanes, Fabia tribusuna (TEp12); Marcus Claudius Flavianus ise Quirina tribusuna mensup olarak verilmiştir (TEp54).

3.2.4. Agonlar

Hellen toplumlarının sosyo-kültürel yaşantılarında sportif faaliyetler önemli bir yer tutmaktaydı. Kitabelerden Kadyanda'da düzenlenen festivaller hakkında bazı bilgiler bulunabilmektedir. Agonistik faaliyetler tıpkı Roma'da gladyatör oyunlarının meydana çıkışında olduğu gibi cenaze törenlerinden çıkmıştır. Çokbankir, Hellenlerin bu faaliyetleri Giritlilere borçlu olduklarını aktarmaktadır.²⁰² Agonların varlıkları, kentlerde görülmekle birlikte Homeros'un *İlyada* ve *Odyseia*'sında; Hesiodos'un *Theogonia*'sında da yer yer karşımıza çıkmaktadır.

Kentlerdeki agonistik faaliyetler genellikle kentin baş tanrı veya tanrıçası onuruna ya da Roma İmparatorluk Dönemi'nin başlamasıyla birlikte imparatorlar onuruna düzenlenmekteydi. Magnesia'da İmparator Claudius, Pergamon'da Augustus ve Tanrıça Roma, Miletos'ta İmparator Commodus için²⁰³ düzenlenen oyunlar bunlara örnek olarak gösterilebilir. Kadyanda özelinde ise durum diğer kentlere nazaran farklıdır. Zira burada onurlarına agonlar tertip edilen Tanrı ve Tanrıçalar yerel yani bir Hellen Tanrısı değil; aksine Mısır tanrılarıdır. Kadyanda'da Ata Tanrıları olarak da anılan Isis ve Serapis onuruna yıllık olarak agonlar düzenlendiği epigrafik metinlerden tespit edilebilmektedir (TEp56). Kentte Isis ve Serapis onuruna düzenlenen yıllık festivalin yanında, *Phanianeia* adı verilen bir festival de yıllık olarak kutlanmaktaydı. Ammia olarak da bilinen Phaniane yazıtlardan anlaşılacağı üzere kentin sosyal yaşamına önemli katkılarda bulunmuştur. Phaniane vatanı Kadyanda'ya kendi ismiyle anılan bir themis bırakmıştır (TEp60: ... θέμιδος ἔκτης, ἥς κατέλιπεν Φανιανῆ ἡ καὶ Ἀμμία Φανίου τοῦ καὶ Φιλῶτα Καδυανδῆς τῇ γλυκυτάτῃ πατρίδι). Phaniane'nin bıraktığı *Phanianeia* festivalinin hangi dönemde kent yaşamına girdiği hususunda kitabeler önemli bilgiler sunmaktadır. Bu yazıtlardan Kadyandalı Lykiarkhes Iulius Aurelius Philotas'ın yaşam boyu *agonothetes* olduğu yılda *Phanianeia* themisi 5. kez düzenlenmiştir (TEp61). Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un hayat boyu *agonothetes* olduğu dönemde *Phanianeia* festivalinin 6.sı kutlanmaktadır (TEp60). Mettius Aurelius Attalos'un yaşam boyu *agonotheteslik* yaptığı sırada Aurelius Philargyros, *Phanianeia*'nın 10. kez düzenlendiği festivalde güreş müsabakasının galibi olmuştur (TEp67). TEp56'da Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un hayat boyu *agonothetes* olduğu dönemde Isis ve Serapis onuran düzenlenen 8.

²⁰² Çokbankir, 2010: 10.

²⁰³ Çokbankir, 2010: 26-28.

kutlamalarda Marcus Aurelius Antiokhos'un güreş müsabakasını yenilgisiz tamamladığı anlaşılmaktadır. Antiokhos'un Aureli- gensini taşıyor olması bu yazıtı İ.S. 212 ve sonrasına taşımaktadır. TEp60'ta Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un agonothes olduğu dönemde Phanianeia festivalinin 6.sı kutlanmaktadır. Hem Isis ve Serapis hem de Phanianeia festivalini konu alan yazıtların bir kısmında müsabakalarda birinciliği alan sporcuların Aureli- gensini taşıyor olması (TEp58, 61) bu iki festivalin İ.S. 3. yüzyılın başlarında yılın farklı zamanlarında birlikte kutlanmaya başladığını İ.S. 212'den sonra da devam ettiğini göstermektedir.

Çokbankir, küçük çaplı *themis*lerin ἀγῶνες θεματικοί kapsamında karşımıza çıkan para ödüllü oyunlar olduklarını ve kutsal oyunlara göre daha küçük, yerel çapta yarışlar olduğunu söylemektedir.²⁰⁴ Bu oyunların en önemli özellikleri kentin önde gelen *euergetes*lerinin kente bıraktıkları para, arazi veya bu arazilerden elde edilen gelirlerin toplanmasıyla gerçekleştiriliyor olmasıdır.²⁰⁵ Bu durum yukarıda ifade ettiğimiz şekillerde yazıtlarda görünmektedir. Ancak ne yazık ki elimizdeki metinlerden bu yarışlara katılan sporcuların ne kadar para ödülü aldıkları hatta alıp almadıkları da anlaşılamamaktadır. Ancak oyunlarda galibiyet elde eden kişiler θεμιονεΐκης ünvanı ile de ödüllendirilmektedir.²⁰⁶ Buna örnek olabilecek Kadyanda'dan tek bir örnek yazıt vardır (TEp67). Bu yazıtta Aurelius Philargyros nam-ı diğeri Demetrios adında bir kişi θεμιονεΐκης olarak anılmıştır. Phaniane, muhtemelen hem nüfuslu bir aileye mensup, hem de siyasi ve sosyal ilişkileri kuvvetli bir kadındı. Zira Antik Dönem'de kişilerin kentte agon ve\ya festival düzenlemeleri yalnızca maddi olanaklarla değil iyi ilişkilerle mümkün olabilirdi²⁰⁷ ki bunu yapmak isteyen kişi bir kadın ise bu kadının çevresinin güçlü insanlardan oluşması beklenen bir durumdu. Phaniane, olasılıkla kentte yarışların finanse edilebilmesi için bir arazi bırakmış ve onun yıllık getirisiyle Phanianeia finanse ediliyordu.

Phaniane'nin bıraktığı *themis*in 5.sinin düzenlendiği ilk yazıtta Sarpedon oğlu Kadyandalı Kleoboulos'un, 5. *themiste* çocuklar arası güreş müsabakasında muzaffer olduğu öğrenilmektedir (TEp61). *Themis*in 6.sında Pinaralı ve Kadyandalı olan Claudius Tlepolemos, gençler arası güreş müsabakasını, yenilgisiz ve muzaffer şekilde kazanmıştır (TEp60). Bu iki *themisten* sonra 10. kez düzenlenen *themiste* Demetrios olarak da bilinen Kadyandalı Aurelius Philargyros, 4. defa yetişkin erkekler kategorisinde güreş müsabakasını kazanmıştır (TEp67).

²⁰⁴ Çokbankir, 2010: 46.

²⁰⁵ Çokbankir, 2010: 59.

²⁰⁶ Çokbankir, 2010: 46.

²⁰⁷ Altın, 2022: 150.

Lykiarkhes Iulius Mettius Aurelius Philotas'ın agonothesliğinde heykeli dikilmiş olan Aurelius Philargyros nam-ı diğer Demetrios (TEp64), bir diğer yazıtta (TEp67) galip olan Aurelius Philargyros nam-ı diğer Demetrios ile aynı kişidir. Yukarıda belirtildiği üzere, θεμιονεΐκης ünvanı almış olan Demetrios söz konusu yazıtta 4. kez güreş müsabakasını kazanmış olarak anılmaktadır. Phaniane'nin bıraktığı bu *themis*lerin her yıl yapılmaktadır. Halihazırdaki yazıtlardan Phanianeia'nın en azından 10 kez düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Kentte Phaniane'nin bıraktığı *themis* dışında daha önce bahsedilen kutsal oyunlar da düzenlenmektedir. Ptolemaioslarla birlikte Hellenistik Dönem'de Lykia'ya giren tanrılara ithafen düzenlenen bu yarışlar Ata Tanrıları Isis ve Serapis onuruna. Bu tanrı ve tanrıça için yapılan ilk *agon*, kent tarafından alınan kararlar uyarınca düzenlenmiştir (TEp58). Bu müsabakalara dair ilk yazıtta (TEp58) Isis ve Serapis, ata tanrıları olarak anılmıştır. Aynı yazıtta çocuklar arası güreş müsabakasının kazananının onurlandırıldığı kaidenin sahibi Kadyandalı Epagathos'tur. Bu müsabakanın agonothesesi olan Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos aynı zamanda Phaniane'nin bıraktığı 6. *themis*in de agonothesesidir (TEp60). Isis ve Serapis onuruna düzenlendiğini bildiğimiz bir diğer yazıtta ise oyunların 8. kez düzenlendiği anlaşılmaktadır (TEp56). Isis ve Serapis onuruna düzenlenen oyunların TEp56, str. 18'deki ἄγῶνος ἐτησίῳ ifadesinden *themis*in her yıl düzenlendiği anlaşılmaktadır. Yazıtlardan hem Ata Tanrıları Isis ve Serapis onuruna düzenlenen hem de Phanianeia festivallerine katılan sporcuların genellikle Kadyandalı oldukları yazıtlardan anlaşılmaktadır. Komşu ya da farklı kentlerden katılımcı yazıtlarda pek geçmemektedir. *Agon*lara katılan ve farklı kentin vatandaşı olduğu belirtilen yalnızca tek bir yarışmacı vardır. Yazıtta (TEp60) gençler arası güreş müsabakasını yenilgisiz olarak tamamlayan Tlepolemos hem Kadyandalı hem de Pinaralı olarak anılmıştır.

Bu iki *themis*in agonothesliğini üstlenen Tertullianus, Kadyanda ve Kaunos vatandaşıdır ve Publius Aelius Minicianus Aristolokhos'un oğludur (TEp59). Ailenin taşıdığı *nomen*ler göz önünde bulundurulduğunda baba Publius Aelius Minicianus Aristolokhos, Roma vatandaşlığını Hadrianus Dönemi'nde 117-138 yıllarında almış olmalıdır. Oğlu, Kadyanda ve Kaunos vatandaşı olsa da babasının da Kaunos vatandaşı olduğu ya da hangi kent ve\ya kentlerde vatandaşlık hakkına sahip olduğu yazıtlarda belirtilmemiştir. Yerel ölçekli *agon*larda agonotheseliğin oyunların kurucusu olan aileden kalıtsal geldiği²⁰⁸ ve aile üyelerinin bu oyunlarda aktif görevlerde bulunduğu bilinmektedir. Bu bağlamda kentte tıpkı Publius Aelius'lar gibi babadan oğula agonotheslik yapan bir aile daha bulunmaktadır. Phaniane'nin

²⁰⁸ Çokbankir, 2010: 70.

bıraktığı themisin 5.sinin agonothesesi olan Attalos oğlu Lykiarkhes Iulius Aurelius Philotas'tır (TEp61). Philotas'ın babası Iulius Mettius Aurelius Philotas nam-ı diğer Attalos'tur (TEp64). Iulius Aurelius Philotas'ın oğlu ise Mettius Aurelius Attalos nam-ı diğer Pigres'tir (TEp67). Yani önce Iulius Mettius Aurelius Philotas nam-ı diğer Attalos ardından Lykiarkhesliğe yükselmiş olan oğlu Iulius Aurelius Philotas ve Philotas'ın oğlu Mettius Aurelius Attalos nam-ı diğer Pigres agonotheselik vazifelerini üstlenmiştir. Reitzenstein, Pigres'in agonothesliğini üstlendiği *themis* galibinin; Neisa'lı kurucu ve Lykiarkhes III. Diogenes'in soyundan gelmiş olabileceğinin muhtemel olduğunu söylemektedir.²⁰⁹

Ksanthos'ta bulunan bir yazıtta, Kadyandalı Aurelius Epagathos adında bir çocuğun, Antipatreia yarışlarının ilkinde çocuklar güreş müsabakasında zafere ulaştığını gösterenn tek yazıttır (TEp74).

²⁰⁹ Reitzenstein, 2016: 103, dn.1.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EDEBÎ, EPİGRAFİK VE NÜMİSMATİK TESTIMONIA

4.1. Edebî Metinler (TLit.)

Plinius dışında hiçbir antik yazar kentten bahsetmemiştir.

Plinius. *Nat. Historia* V,101: *ultra par sinus priori; ibi Pinara et quae Lyciam finit Telmesus. Lycia LXX quondam oppida habuit, nunc XXXVI habet. ex his celeberrima praeter supra dicta Canas, Candyba, ubi laudatur Eunias nemus, Podalia, Choma praefluente Aedesa, Cyaneae, Ascandiandalis, Amelas, Noscopium, Tlos, Telandrus. comprehendit in mediterraneis et Cabaliam, cuius tres urbes Oenianda, Balbura, Bubon.*

4.2. Epigrafik Belgeler (TEp.)

4.2.1. İmparator Yazıtları

TEp1. İmparator Augustus’a Ait Bir Yazıt.

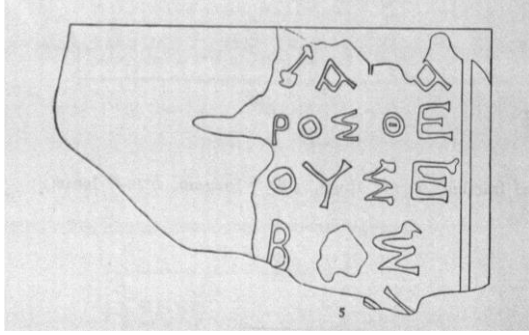
Buluntu Yeri : Yazıt büyük oranda kırık ve eksik olarak Kalinka tarafından 1892’de bulunmuştur. Ancak buluntu yeri verilmemiştir. 2022 yılında kentte yürütülen arkeolojik temizlik çalışmalarında yazıt bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 20 cm; G: 32 cm; D: 45 cm; Hy.: 2-3cm.

Tarih : İ.Ö. 27-İ.S.14

Edisyon : TAM II nr. 654.

Tablo 4.1 TAM II, nr. 654.

2 Καί[σ]α-
ροϛ θε-
οῦ Σε-
4 β[α]σ-
[τ]οῦ.

Çevirisi: *İmparator Tanrı Augustus'un (Augustus'a ait.)*

TEp2. İmparator Vespasianus Kente Bir Hamam Yaptırıyor.

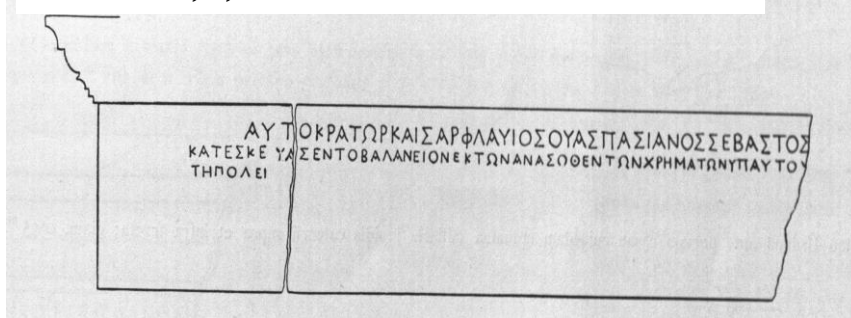
Buluntu Yeri : Kalinka ve Benndorf tarafından stadiumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 70 cm; G: 1.85 m; D: 35 cm Hy.: 2.5-3.5 cm.

Tarih : İ.S. 69-79

Edisyon : Benndorf 1884, nr. 122; TAM II, nr. 651.

Tablo 4.2 TAM, II, nr. 651.

2 Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Οὐασπασιανὸς Σεβαστὸς
κατεσκεύασεν τὸ βαλανεῖον ἐκ τῶν ἀνασωθέντων χρημάτων ὑπ' αὐτοῦ
τῇ πόλει.

Çevirisi: *İmparator Caesar Flavius Vespasianus Augustus, bu hamamı kendisi tarafından toplanan paralardan kent için yaptırdı.*

TEp3. İmparator Marcus Aurelius Onurlandırılıyor.

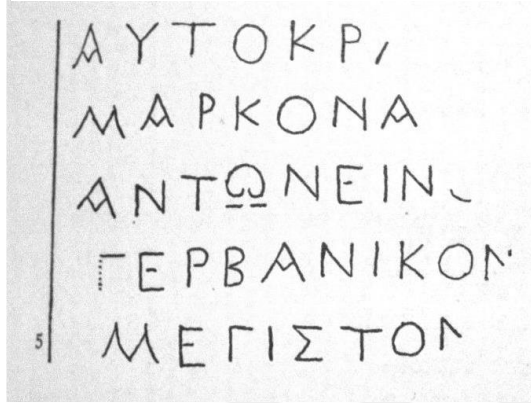
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Üzümlü köyünde bir evin duvarında görülen yazıt, 2022 yılında yapılan araştırmalarda bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 20 cm; G: 25 cm; diğer ölçüler belirtilmemiştir.

Tarih : İ.S. 172-180

Edisyon : TAM II, nr. 657.

Tablo 4.3 TAM II, nr. 657.

	Αὐτοκρά[τορ Καίσαρ]
2	Μάρκον Α[ὐρήλιον]
	Ἀντωνεῖνο[ν Σεβαστόν]
4	Γερβανικόν [Παρθικόν]
	Μέγιστον [— — — —]

Çevirisi: (*Kadyandalıların Boule ve Demosu*) İmparator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus Germanicus Parthicus Megistos 'u (bir heykel ile onurlandırdı.)

Str. 4: Γερβανικόν = Γερμανικόν.

İmparator Marcus Aurelius, *Parthicus* ünvanını 166 yılında almış olsa da *Germanicus* ünvanını 172 yılında almıştı²¹⁰. Bu nedenle yazıt 172-180 arasına tarihlendirilmelidir.

TEp4. İmparator Caracalla Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Benndorf ve Niemann tarafından Üzümlü köyünde bir kulübede bulunmuştur. Yürütülen çalışmalarda ise yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 200 cm; G: 250 cm; Derinlik ve harf yüksekliği belirtilmemiştir.

Tarih : İ.S. 213 – 217

Edisyon : Benndorf ve Niemann 1884, nr. 124.

²¹⁰ Kienast – Eck – Heil, 2017: 133.

Tablo 4.4 Benndorf ve Niemann

1884, nr. 124.

ΑΥΤΟΚΡ/

ΜΑΡΚΟΝ Α

ΑΝΤΩΝΕΙΝΟ

ΓΕΡΒΑΝΙΚΟΝ sic

ΜΕΓΙΣΤΟΝ

2

Αὐτοκράτορα Καίσαρα

Μάρκον Ἀ[ύρηλιον

Ἀντωνεῖνο[ν Σεβαστόν

4

Γερβανικόν.....

Μέγιστον

Çevirisi: *Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus Germanicus.... Megistos 'u (heykelini dikerek onurlandırdı).*

Benndorf ve Niemann tarafından Caracalla dönemine tarihlendirilmiştir. Caracalla, Parthicus ünvanını 211 yılında, Germanicus ünvanını da 213 yılında almıştır⁹. 213 yılı kitabenin taşa kazınmasıyla ilgili olarak *terminus post quem*dir. Yazıt, bu yüzden 213-217 tarihleri arasına tarihlenmelidir.

4.2.2. Onurlandırma Yazıtları

TEp5. Gaius Caristianus Fronto Onurlandırılıyor.

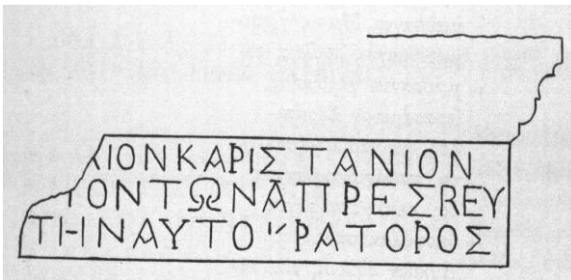
Buluntu Yeri : Kaydedilmemiştir.

Ölçüleri : Y: 33 cm; G: 77 cm; D: 50 cm; Hy: 4 cm

Tarih : İ.S. 81-84?

Edisyon : IG III, nr. 512; Cousin ve Diehl 1886, nr. 6; TAM II, nr. 658.

Tablo 4.5 TAM II, nr. 658.

2

[Γ]άιον Καριστάνιον

[Φ]ρόντωνα πρεσβευ-

την Αὐτοκράτορος

Çevirisi: *Augustus 'un elçisi Gaius Caristianus Fronto'yu (heykelini dikerek onurlandırdı)...*

TEp6.Gaius Caristianus Paulinus Onurlandırılıyor.

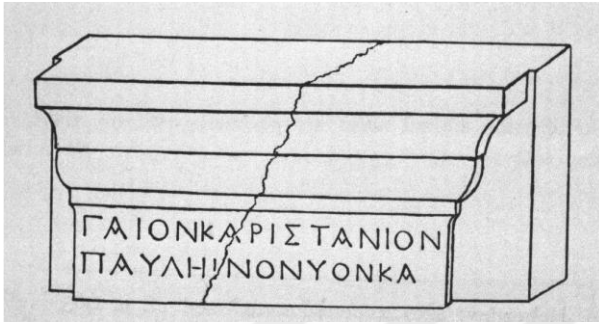
Buluntu Yeri : Agoranın güneyinde stadyumun kuzeyinde Kalinka tarafından tespit edilmiştir. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarda yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 35 cm; G: 100 cm; D: 47 cm; Hy: 0,5 cm

Tarih : İ.S. 1.yy.

Edisyon : TAM II, nr. 659.

Tablo 4.6 TAM, II, nr. 659.

2

Γάιον Καριστάνιον

Παυλῆινον, υἱὸν Κα-

[ριστανίου κτλ].

Çevirisi: Caristianus 'un oğlu, Gaius Caristianus Paulinus 'u (onurlandırdı.)

TEp7. Lykia Birliği Meleagros'u Altın Bir Taç ve Bronz Bir Heykelle Onurlandırıyor.

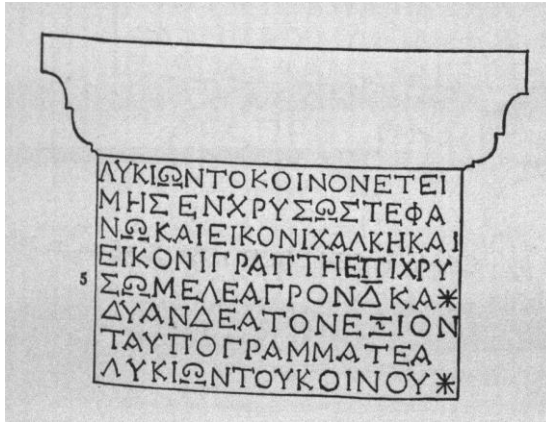
Buluntu Yeri : İlk olarak 1886'da Cousin ve Diehl tarafından 1886'da tespit edilen yazıt, Kalinka tarafından 1895'te stadiumun yakınında tespit edilmiştir. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 61 cm; G: 65 cm; D: 63 cm; Hy: 3 cm

Tarih : İ.S. 2. Yüzyıl.

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr. 9; TAM II, nr. 660.

Tablo 4.7 TAM II, nr. 660.

	Λυκίων τὸ κοινὸν ἐτεί-
2	μησεν χρυσῷ στεφά-
	νω καὶ εἰκόνι χαλκῇ καὶ
4	εἰκόνι γραπτῇ ἐπιχρύ-
	σῳ Μελέαγρον δ' Κα-
6	δυανδέα, τὸν ἐξιόν-
	τα ὑπογραμματέα
8	Λυκίων τοῦ κοινοῦ

Çevirisi: Lykia Birliği, altından bir taçla ve bronzdan bir büst ve de altın kaplamalı boyalı bir büstle Lykia Birliğinin seçilmiş hypogrammateusu Kadyandalı Meleagros oğlu, Meleagros oğlu, Meleagros'un oğlu Meleagros'u onurlandırdı.

TEp8. Boule ve Demos Hyperenor'u Onurlandırıyor.

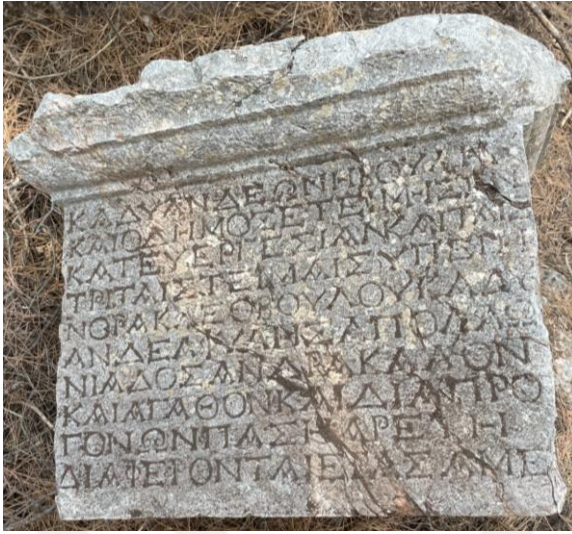
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından agorada tespit edilen yazıtlı eser, yapılan temizlik çalışmalarında agoranın doğusunda yer alan teras alanının batısında tespit edilmiştir.

Ölçüleri : Y: 70 cm; G: 62 cm; D: 60 cm; Hy: 2.5 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy'ın 2. Yarısı.

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr. 10; IG III, 516; TAM II, nr. 661.

Tablo 4.8 TAM II, nr. 661.

Tablo 4.9 TAM, II, nr. 661.

Καδυανδέων ἡ βουλὴ
 2 καὶ ὁ δῆμος ἐτείμησεν
 κατ' εὐεργεσίαν καὶ ταῖς
 4 τρίταις τειμαῖς Ὑπερή-
 νορα Κλεοβούλου Καδυ-
 6 ανδέα φυλῆς Ἀπολλω-
 νιάδος, ἄνδρα καλὸν
 8 καὶ ἀγαθὸν καὶ διὰ προ-
 γόνων πάσῃ ἀρετῇ
 10 διαφέροντα, ἱερασάμε-
 νον τῶν Σεβαστῶν καὶ
 12 πρυτανεύσαντα καὶ τα-
 μιεύσαντα δήμου, γραμ-
 14 ματεύσαντα βουλῆς, τα-
 μιεύσαντα γερουσίας,
 16 ἱερασάμενον Σεράπι-
 18 δος, γυμνασιάρχῆσαν-
 τα, παραφυλακήσαντα
 20 δῖς, σειτομετρήσαντα,
 ὑποφυλακήσαντα τοῦ
 Λυκίων ἔθνους, εἰκοσα-
 22 πρωτεύοντα καὶ τὰς λοι-
 πὰς ἀρχὰς καὶ λειτουρ-
 24 γίας τελέσαντα εὐα-
 ρέστως.

Çevirisi: Kadyandalıların boule ve demos'u, iyi ve güzel bir adam ve ataları boyunca tam erdemle donanmış olan, Augustusların rahipliğini yapmış ve prytaneus, demos'un tamiaslığı, boulenin grammateusu, gerousianın tamiası, Tanrı Serapis'in rahipliğini yapmış, gymnasiarkhos, iki kez paraphylaks olmuş olan, hububat tedarikini üstlenen, Lykia Birliği'nin hypophylaksı olmuş ve geri kalan tüm memuriyet ve leitourgiaları usulüne uygun bir şekilde

tamamlamış Kleoboulos oğlu Apollonias phylesinden Kadyandalı Hyperenor'u hayırseverliği sebebiyle üç onurla onurlandırdı.

Yazıt harf karakterlerinden yola çıkılarak İ.S. 2.yy'ın 2. yarısına tarihlendirilebilir. Serapis kültünün kentte yer aldığı da bu yazıttan anlaşılmaktadır ve Serapis kültü Lykia 'nın farklı kentlerinde de görülmektedir. Apollonias phylesi Kadyanda'da oldukça yaygındır.

TEp9. Boule ve Demos Artemon'u Onurlandırıyor.

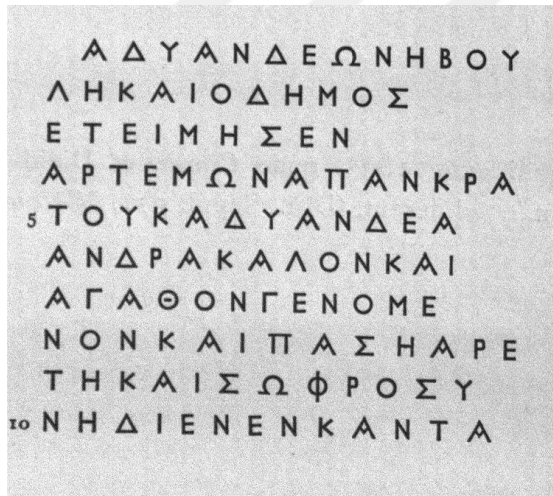
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından forumda tespit edilmiştir. Ancak 2022 yılında kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: cm; G: cm; D: cm; Hy: cm

Tarih : İ.S. 1.yy.

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr. 11; TAM II, nr. 662.

Tablo 4.10 TAM II, nr. 662.

[K]αδυανδέων ή βου-
2 λή και ό δήμος
έτείμησεν
4 Άρτέμωνα Πανκρά-
του Καδυανδέα,
6 άνδρα καλόν και
άγαθόν γενόμε-
8 νον και πάση άρε-
τη και σωφροσύ-
10 νη διενένκαντα.

Çevirisi: Kadyandalıların boule ve demosu, tam bir erdemle donanmış, ölçülü, iyi ve güzel insan, Pankrates oğlu Kadyandalı Artemon'u onurlandırdı.

TEp10. Prytaneus Menophilos Onurlandırılıyor.

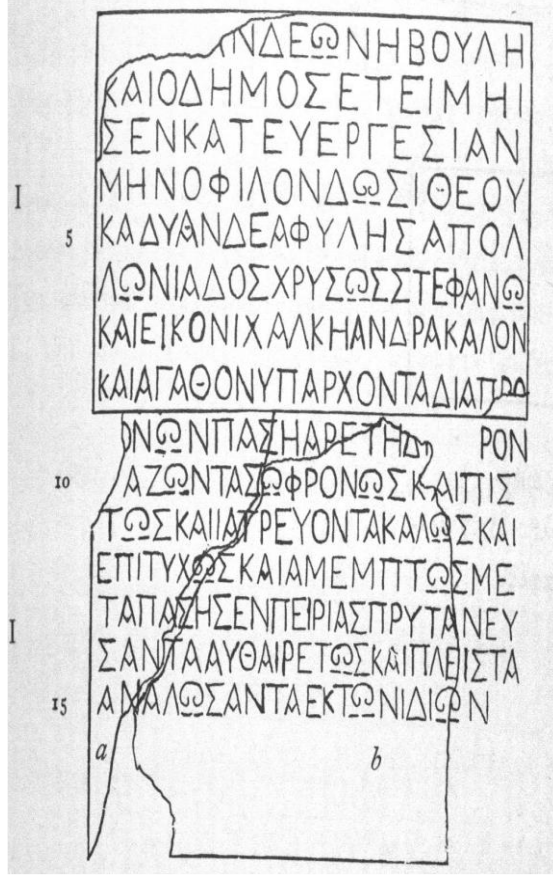
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından agorada iki parça olarak bulunmuştur. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarda yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: (I) 46 cm, (II) 39 cm; G: (I) 54 cm, (II) 54 cm; Hy: 2,5-3 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy.

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr. 14; TAM II nr. 663.

Tablo 4.11 TAM, II, nr. 633.

- [Καδυ]ανδέων ἡ βουλὴ
 2 καὶ ὁ δῆμος ἐτείμη-
 σεν κατ' εὐεργεσίαν
 4 Μηνόφιλον Δωσιθέου
 Καδυανδέα φυλῆς Ἀπολ-
 6 λωνιάδος χρυσῷ {ς} στεφάνῳ
 καὶ εἰκόνι χαλκῇ, ἄνδρα καλὸν
 8 καὶ ἀγαθὸν ὑπάρχοντα, διὰ προ-
 [γ]όνων πάσῃ ἀρετῇ
 10 δι[αφέ]ρον-
 12 [τ]α, ζῶντα σωφρόνως καὶ πισ-
 τῶς καὶ ἰατρεύοντα καλῶς καὶ
 14 ἐπιτυχῶς καὶ ἀμέμπτως με-
 τὰ πάσης ἐνπειρίας, πρυτανεύ-
 16 σαντα αὐθαιρέτως καὶ πλεῖστα
 ἀναλώσαντα ἐκ τῶν ιδίων.

Çevirisi: Kadyandalıların boule ve demosu iyi ve güzel insan, atalarından beri birçok erdemle donanmış, bilge ve güvenilir bir şekilde yaşayan, erdemli, başarılı ve de kusursuzca ve tam bir tecrübeyle doktorluk yapan, kendi isteğiyle prytaneus olmuş olan ve bu harcamaların çoğunu kendi servetinden karşıladığı için Dositheos oğlu Apollonias phylesinden Menophilos'u hayırseverliğinden ötürü altından bir taç ve bronzdan bir büst ile onurlandırdı.

Str. 2-3: ἐτείμησεν = ἐτείμησεν.

TEp11. Agoranomos Apollophanes Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Kalinka yazıtı stadyumun güneyinde tespit etmiştir ancak bölgede yapılan çalışmada agoranın güneyinde, tapınak olduğu tahmin edilen yapının güney batısında blok sağ ve sol üst köşelerden yukarıdan aşağıya doğru kırılmış olarak tespit edilmiştir.

Ölçüleri : Y: 39 cm; G: 56 cm; D: 64 cm; Hy: 3-4 cm.

Tarih : İ.S. 2. Yüzyıl

Edisyon : TAM II, nr. 664.

Tablo 4.12 TAM II, nr. 664.

Καδυανδέων ἡ βου[λή]
2 καὶ ὁ δῆμος ἐτείμησε[ν]
Ἀπολλοφάνην τρις Κα-
4 δυανδέα φυλῆς Ἀπολ[λω]-
νιάδος, ἄνδρα ἀγαθὸ[ν ὄν]-
6 [τ]<α>, στεφανωθέντα
ὑπ[ὸ]
8 [τῆς π]όλεως, ἀγορ[ανο]-
[μήσαντα — — — — —
—]

Çevirisi: Kadyandalıların boule ve demosu, iyi ve güzel bir insan olan, kent tarafından çelenkle ödüllendirilen, agoranomos olmuş olan Apollonias phylesinden Kadyanda 'lı Apollophanes oğlu, Apollophanes'in oğlu Apollophanes'i (heykelini dikerek) onurlandırdı.

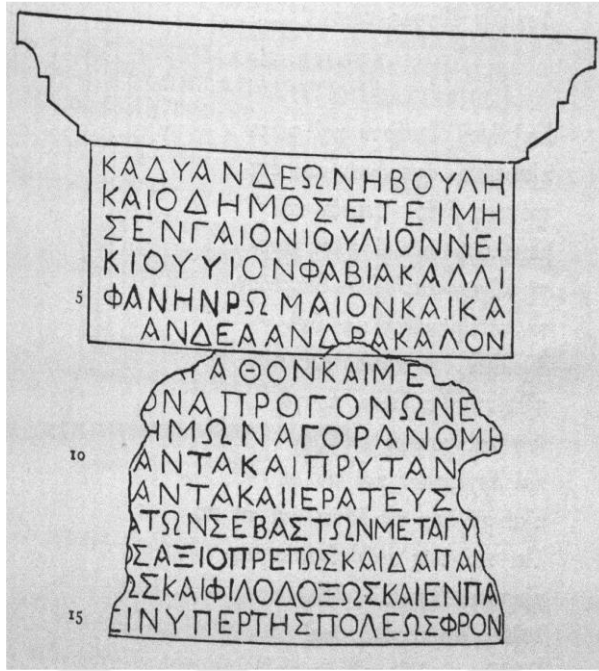
TEp12. Gaius Iulius Kalliphanes Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından agorada kırılmış olarak tespit edilmiştir. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarda yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y (I): 38cm; Y(II): 34cm G (I): 77cm; G(II): 32cm D(I): 55 cm; Hy: 2.5cm.

Tarih : İ.S. 1-2.yy.

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr. 12; IG III, 514; TAM II nr. 665.

- Καδυανδέων ἡ βουλὴ
 2 καὶ ὁ δῆμος ἐτείμη-
 σεν Γάιον Ἰούλιον Νει-
 4 κίου υἱὸν Φαβία Καλλι-
 φάνην Ῥωμαῖον καὶ Κα-
 6 [δυ]ανδέα, ἄνδρα καλὸν
 [καὶ] ἀγαθὸν καὶ με[γαλό]-
 8 [φρ]ονα, προγόνων ἐ[πι]-
 [σ]ήμων, ἀγορανομή-
 10 [σ]αντα καὶ πρυταν[εύ]-
 [σ]αντα καὶ ἱερατεύσ[αν]-
 12 [τ]α τῶν Σεβαστῶν μετὰ γυ[ναι]-
 [κ]ὸς ἀξιοπρεπῶς καὶ δαπαν[η]-
 14 [ρ]ῶς καὶ φιλοδόξως, καὶ ἐν πᾶ-
 σιν ὑπὲρ τῆς πόλεως φρον-
 16 [τί]ζοντα — — — — —]

Çevirisi: Kadyandahıların boule ve demos'u Nikias oğlu Fabia tribusundan Romalı ve Kadyandalı iyi ve güzel ve de cömert bir adam olan, saygıdeğer bir soydan gelen, agoranomos olmuş, prytaneus olmuş, ve eşi ile birlikte İmparatorların rahipliğini yakışık alır bir şekilde yerine getirmiş olan, hem (bunları) büyük bir parasal harcamayla hem de cömert bir şekilde yapmış olan Gaius Iulius Kalliphanes'i her şartta ve koşulda vatani için düşünceli davrandığı için (onurlandırdı.)

TEp13. Adı Bilinmeyen Bir Rahip Onurlandırılıyor.

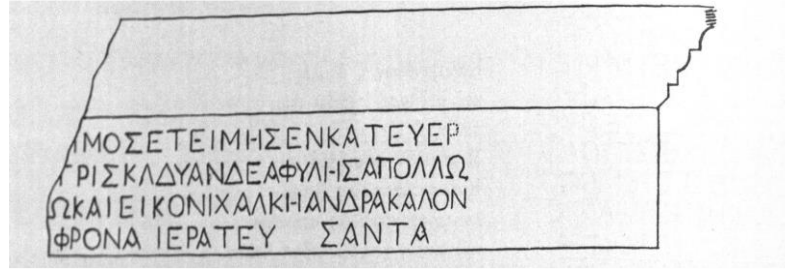
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından agorada kırılmış olarak tespit edilmiştir. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarda yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 32 cm; G: 107 cm; D: 54 cm; Hy: 3.5cm.

Tarih : İ.S. 1. yy.

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr. 15; Heberdey ve Kalinka 1896, nr. 81; TAM II, nr. 666.

Tablo 4.14 TAM II, 666.

- [Καδυανδέων ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐτείμησεν κατ' εὐερ-
 2 [γεσίαν τὸν δεῖνα τοῦ δεῖνος] τρεῖς Καδυανδέα φυλῆς Ἀπολλω-
 [νιάδος στεφάνῳ χρυσῷ] καὶ εἰκόνι χαλκῇ, ἄνδρα καλὸν
 4 [καὶ ἀγαθὸν καὶ μεγάλῳ] φρονα, ἱερατεύσαντα

Çevirisi: *Kadyandalıların halk ve danışma meclisi Apollonias phylesinden Kadyandalı, rahiplik yapmış, filanca oğlu filancanın oğlu iyi ve güzel ve de cömert filancayı altından bir taçla ve bronzdan bir büstle, hayırseverliği münasebetiyle onurlandırdı*

TEp14. Adı Bilinemeyen Bir Kişi Bronz Bir Büstle Onurlandırılıyor.

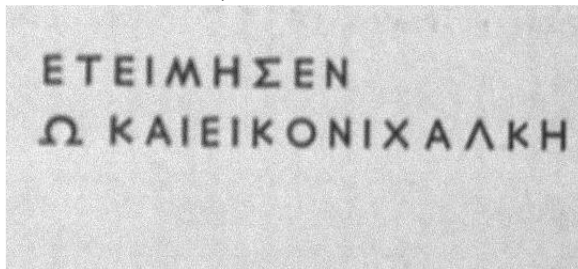
Buluntu Yeri : Surda iki parça halinde düşmüş olarak Kalinka tarafından tespit edilmiştir. Kentte yapılan temizlik çalışmasında ise yazıtlı eser bulunamamıştır. Yazıtlı eser, 4.3.9. numaralı yazıtın devamıdır.

Ölçüleri : Kalinka, yazıtın ölçülerini belirtmemiştir.

Tarih : İmparatorluk Dönemi

Edisyon : TAM II, nr. 666a.

Tablo 4.15 TAM II, 666a.

- [— —] ἐτείμησεν [— — — — —]
 2 [— —]Ω καὶ εἰκόνι χαλκῇ [— —]

Çevirisi: [— —] *onurlandırdı* [— — — — —]
[— —] *ile ve bronzdan bir büstle* [— —]

TEp15. Boule ve Demos Iulia Memme'yi Onurlandırıyor.

Buluntu Yeri : Frézouls ve Morant tarafından agoranın kuzeydoğusunda yer alan yapıda yeniden kullanılmış olarak tespit edilmiştir. Burada yürütülen çalışmalarda ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 51 cm; G: 74 cm; D: 39 cm; H.y.: 2.5-3 cm.

Tarih : İ.S. 2. yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr. 8.

Tablo 4.16 Frézouls ve Morant, 1986, nr. 8.

ΚΑΔΥΑΝΔΕΩΙ ΟΥΛΗ
ΚΑΙΟΔΗΜΟΣ ΓΤ ΜΗΣΕΝ
ΙΟΥΛΙΑΝΕΡΜΟ < ΥΘΥΓΑΤ
ΡΑΜΕΜΜΗΝ ΜΑΙΑΝΚΑΙ
5 ΔΥΑΝΔΙΔΑΠΡΟ ΝΩΝΕΝ/
ΞΩΝΚΑΙΕΠΙΣΗΝ ΝΥ ΤΩ

Καδυανδέων [ή Β]ουλή
2 καί ὁ δῆμος ἐτ[εῖ]μῃσεν
Ἰουλίαν Ἑρμο[λυ]κ[ο]υ θυγατ-
4 [έ]ρα Μεμμην [ῚΡω]μαίαν καί
[Κα]δυανδίδα προ[γόνων ἐνδ[ό]ξων
6 καί ἐπισήμ[ω]ν κ[αί] τώ[ν]...

Çevirisi: *Kadyandalıların Danışma ve Halk meclisi, Hermolykos'un kızı, şanlı ve oldukça saygın ataların soyundan gelen Romalı ve Kadyandalı Iulia Memme'yi onurlandırdı.*

TEp16. Boule ve Demos Altından Bir Taçla Onurlandırıyor.

Buluntu Yeri : Frézouls ve Morant tarafından agoranın kuzey doğusunda bulunmuştur. Ancak 2022 yılında kentte yürütülen çalışmalarda yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 56 cm; G: 72 cm; D: bloğun yarısı toprağa gömülü olduğu için derinlik ölçülememiştir.; H.y.: 2.75-3 cm.

Tarih : İ.S. 1.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986 nr. 9.

Tablo 4.17 Frézouls ve Morant
1986 nr. 9.

ΝΗΒΟΥΛΗΚΑΙΟ
ΨΕΝΧΡΥΣΩ

2 [Καδυανδέων ή βουλή καί ό [δήμος
έτείμ]ησεν χρυσώ [στεφάνω ...]

Çevirisi: *Kadyandalıların boule ve demosu altından bir taçla...(onurlandırdı.)*

TEp17. Boule ve Demos Onurlandırıyor.

Buluntu Yeri : Frézouls ve Morant tarafından agorada bulunmuştur. Ancak kentte yürütülen çalışmalarda yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 16 cm; G: 14 cm; D: 13 cm; H.y.: 2.3 cm.

Tarih : Roma İmparatorluk Dönemi

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr. 10.

Tablo 4.18 Frézouls ve
Morant 1986, nr. 10.

ΥΑΝΔ
ΕΤΕΙΜ
ΕΥΤΕ

2 Καδυανδ[έων ή βουλή καί ό δήμος]
έτείμ]ησεν ...] ...ευτε ...

Çevirisi: *Kadyandalıların boule ve demosu onurlandırdı....*

TEp18. Boule ve Demos Nam-ı Diğer Apphion ve Dositheos'u Onurlandırıyor.

Buluntu Yeri : Kireç taşından blok, Frézouls – Morant tarafından agoranın kuzeybatısında bulunmuştur. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarda ise yazıtlı eser tespit edilememiştir. Blok, iki adet yazıtın bulunduğu 4 satırdan oluşmaktadır.

Ölçüleri : Y: 34 cm; G: 74 cm; H.y.: 2.5-3 cm.

Tarih : İ.S. 1-2.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.17.

Tablo 4.19 Frézouls ve Morant 1986,

nr.17.

ΕΩΝΗΒΟΥΛΗΚΑΙ
ΕΤΕΙΜΗΣΕ Ν
ΝΙΔΑΤΗΝΚΑΙΑΦΦΙΟΝ
ΔΥΑΝΔΙΔΑΚΑΙ

2a

Καδυανδέων ή βουλή καί [ό δήμος]
έτείμησεν
...] νίδα την καί Άφφιον [Κα]δυανδίδα
καί...

Çevirisi: *Kadyandalıların boule ve demosu Kadyandalı ve ... (vatandaşı) nam-ı diğer Apphion 'u onurlandırdı.*

Tablo 4.20 Frézouls ve Morant
1986, nr.17.

ΚΑΔΥΑΝΔΕΩ
ΜΟΣΕΤΕΙΜΗ
ΑΝΔΩΣΙΘΕΟΝ
ΦΥΛΗΣΑΠΟΛΛ

2b

Καδυανδέω[ν ή βουλή καί ό δή]μος
έτείμη[σεν
κατ' ευ̐εργεσί?]αν ...] Δωσίθεον [του̐ ...]
φυλῆς
Απολλ[ονίαδος....]

Çevirisi: *Kadyandalıların boule ve demos 'u hayırseverliğinden ötürü Apollonias phylesinden ... 'nın oğlu Dositheos 'u onurlandırdı.*

TEp19. Phantias'ın itibar sahibi eşi onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Freouls ve Morant tarafından agoranın kuzeybatısında bulunmuş, hafif eğimli kireç taşından yazıt bloğu. Yazıtlı eser yürütülen çalışmalarda tespit edilemiştir.

Ölçüleri : Y: 36 cm; G: 48 cm; H.y.: 2.4-3 cm.

Tarih : İ.S. 1-2.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.18.

Tablo 4.21 Frézouls ve Morant 1986,
nr.18.

5 <ΙΔΑΚΑΙΤΕΛΜΗΣΣΙΔΑ
ΑΝΙΟΥΤΟΥΔΩΣΙΘΕΟΥ
ΔΕΩΣΤΟΥΓΕΓΟΝΟΤΟΣ
ΕΩΣΛΥΚΙΩΝΤΟΥΚΟΙ
ΣΑΝΣΩΦΡΟΝΩΣΚΑΙΚΟΣ
ΛΟΔΟΞΟΣΚΑΙ ΠΑΣΗΑ
ΝΕΝΚΑΣΑΝ

2

[Καδυανδ]ίδα καί Τελμησίδα

[γυναίκα Φ]ανίου

του̐ Δωσιθέου [Καδυανδέως του̐

4

γεγόνोटος

[γραμματε]ώς Λυκίων του̐

- 6 κοί[νου, ζήσα]σαν
σωφρόνως καί κοσ[μίως καί
- 8 φι]λοδόξως καί πάση ἀ[ρετῇ
διε]νέγκασαν

Çevirisi: *Kadyanda ve Telmessos vatandaşı, Lykia Birliğinin grammateusu olan Dositheos'un oğlu Phantias'ın, bilgece, edeplice ve cömert bir şekilde yaşam süren ve tam bir erdemle donanmış olan eşi Falancayı ...*

TEp20. Demos Veilius Titianus'u Onurlandırıyor.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumun güneybatısında iki parça halinde tespit edilmiştir. 2022 yılında yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

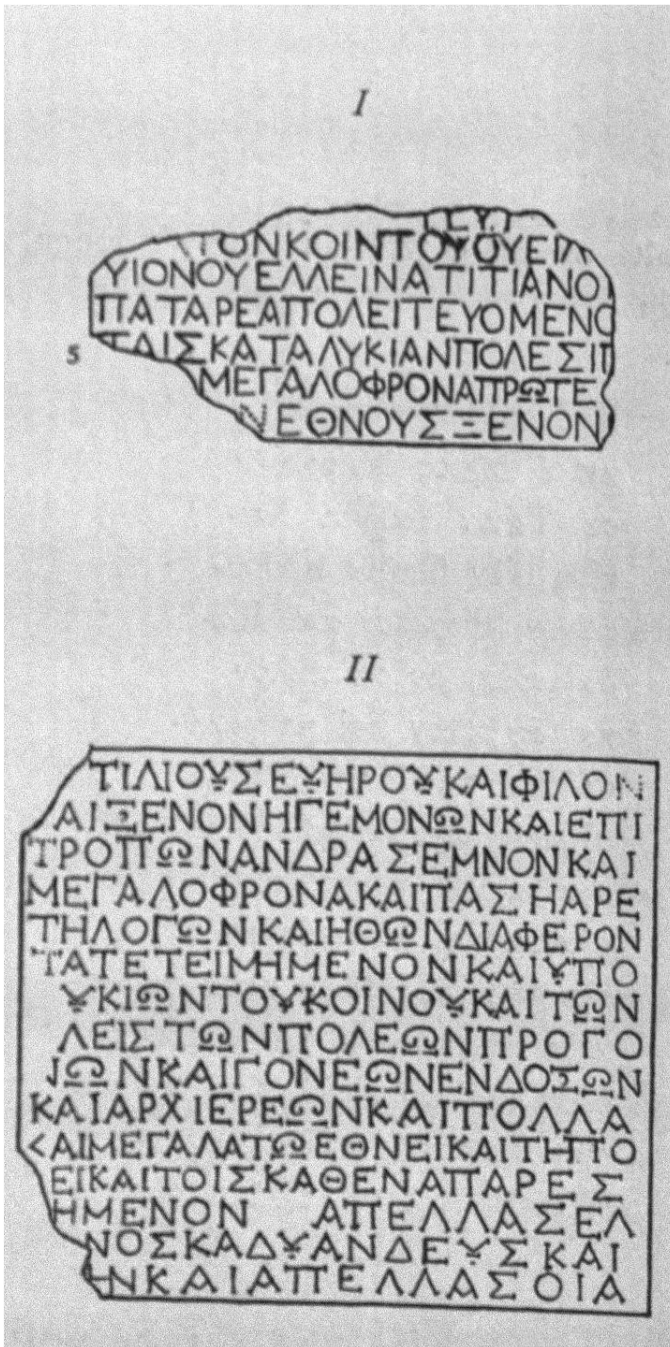
Ölçüleri : (I)Y: 22 cm; G: 53 cm; H.y.: 2.5 cm.

(II) Y: 47 cm; G: 55 cm; D: 56 cm; H.y.: 2 cm.

Tarih : Diehl ve Cousin İ.S. 145 yılına tarihlendirmiştir.

Edisyon : Diehl ve Cousin 1886, 8; IGR III, 513; TAM II nr. 667-668.

Tablo 4.22 TAM II, nr. 667-668.

- [Καδυανδέων ὁ δῆμος]
- 2 [ἐτείμησ]εν κατ'
- εὐερ[γείαν]
- 4 [Οὐεί]λιον
- Κοίντου Οὐειλ[ίου]
- 6 υἱὸν Οὐελλεῖνα Τιτιανὸν
- Παταρέα, πολειτευόμενον[ν]
- 8 δὲ
- ἐν] ταῖς κατὰ Λυκίαν πόλεσι
- 10 π[άσαις], [ἄνδρα]
- μεγαλόφρονα, πρωτε[ύοντα]
- 12 [Λυκίω]ν ἔθνους, ξένον.
- [Κα]τιλίου Σευήρου καὶ φίλον
- 14 [κ]αὶ ξένον ἡγεμόνων καὶ ἐπι-
 τρόπων, ἄνδρα σεμνὸν καὶ
- 16 μεγαλόφρονα καὶ πάσῃ ἀρε-
 τῇ λόγων καὶ ἡθῶν διαφέρον-
- 18 τα, τετειμημένον καὶ ὑπὸ
- 20 [Λ]υκίων τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν
- [π]λείστων πόλεων, προγό-
- 22 νων καὶ γονέων ἐνδόξων
- καὶ ἀρχιερέων καὶ πολλὰ
- 24 καὶ μεγάλα τῷ ἔθνει καὶ τῇ πό-
- [λ]ει καὶ τοῖς καθ' ἓνα παρες-
- 26 [χ]ημένον Ἀπελλᾶς Ἑλ-
- [λη]νος Καδυανδεὺς καὶ
- 28 [Ἑλλ]ήνην καὶ Ἀπελλᾶς οἱ Ἀ-
- [πελλᾶ — — — — — — — — — —
-]

Çevirisi: Kadyandalıların demosu; Quintus Velius'un oğlu, Lykiadaki bütün kentlerde vatandaşlık hakkına sahip olan, cömert bir adam olan ve Lykia halkının önde geleni (ve)

Catillius Severus'un konuğu olan, magistratların ve procuratorlerin konuğu ve dostu saygıdeğer ve üstün bir öngörüye sahip bir adam ve sözlerinde ve karakterinde tam bir erdemle donanmış olan, Lykia Birliği ve önde gelen kentleri tarafından onurlandırılan, çok ve büyük miktarda, halkı ve kenti için ve onların, her biri için (hububat) temin eden Pataralı, Velina tribusundan Veilius Titianus'u hayırseverliği nedeniyle onurlandırdı. Hellen oğlu Kadyandalı Apellas ve Apellas'ın çocukları Hellen ve Apellas...

Kalinka tarafından iki parça halinde bulunmuş olan yazıt bloğu, 667-668 numaralarıyla ardı sıra verilmiştir. Cousin ve Diehl tarafından Villa Procla'nın Patara tiyatrosundaki yazıtı ile tam uyumlu olarak İ.S. 145 yılına tarihlendirilmiştir.

TEp21. Attalos Oğlu Philotas Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Agoranın güneyinde, tapınak yapısı olduğu düşünülen büyük yapının güney batısında 8 numaralı yazıt ile yan yana bulunmuştur.

Ölçüleri : Y: 38 cm; G: 76 cm; D: 58 cm; H.y.: 3-4 cm.

Tarih : İ.S. 1.yy.

Edisyon : TAM II nr. 669.

Tablo 4.23 TAM II, nr. 669.

Καδυανδέων ἡ βουλὴ
2 ἐτείμησεν Φιλώ-
ταν Ἀττάλου Καδυανδέ-
4 α, ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγα-
θὸν γενόμενον, προ-
6 [γόνων ἐπισήμων, — —]
[— — — — — — — — — —]

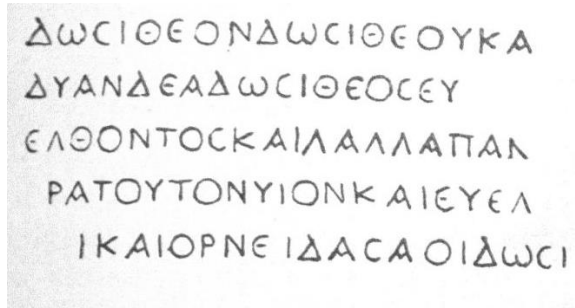
Çevirisi: *Kadyandalıların boule ve demosu iyi ve güzel bir adam olan ve saygıdeğer bir soydan gelen, Attalos'un oğlu Kadyandalı Philotas'ı onurlandırdı.*

TEp22. Dositheos Oğlu Dositheos Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Agoranın güneyinde, tapınak yapısı olduğu düşünülen büyük yapının güney batısında 8 numaralı yazıt ile yan yana bulunmuştur.

Ölçüleri	: Y: 40 cm; G: 57 cm; D: 60 cm; H.y.: 2.5 cm.
Tarih	: İ.S. 3.yy.
Edisyon	: Cousin ve Diehl 1886, nr. 18; TAM II, nr. 676.

Tablo 4.24 TAM II, nr. 676.

2	Δωσίθεον Δωσιθέου Κα- δυνδέα Δωσίθεος Εὐ- έλθοντος καὶ Λάλλα Παγ-
4	[κ]ράτου τὸν υἱὸν καὶ Εὐέλ- [θω] καὶ Ὀρνειδάσα οἱ Δωσι-
6	[θέου].

Çevirisi: *Dositheos'un oğlu Dositheos'u, Euelton oğlu Kadyandalı Dositheos ve Pankrates'in kızı Lalla oğullarını ve Dositheos'un çocukları Euelthon ve Orneidası da (kardeşlerini onurlandırdı.)*

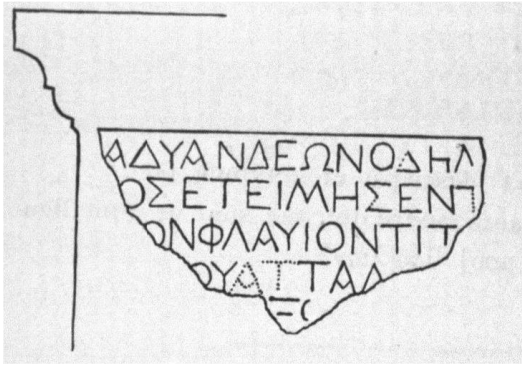
Yazıtın 5. satırı her iki yayında da farklı okunmuş ve 6. Satır farklı şekilde tamamlanmıştır. 5. Satırda Cousin ve Diehl, Εὐέλ[θω] καὶ Θεοθιδάσα olarak tamamlamış; Kalinka ise Ὀρνειδάσα olarak okumuştur. 2022 yılında kentte yapılan çalışmalarda yazıt tespit edilememiştir.

TEp23. Titus Flavius, Demos Tarafından Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Kalinka, yazıtlı eserin buluntu yeri hakkında bilgi vermemektedir. Kentte yürütülen çalışmalarda da yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri	: Y: 35 cm; G: 42 cm; H.y.: 3cm.
Tarih	: <i>Vespasianus terminus postquem</i>
Edisyon	: TAM II, nr. 670.

Tablo 4.25 TAM II, nr. 670.

	[K]αδυανδέων ὁ δῆμ-
2	ος ἐτείμησεν Τ[ί]-
	[τ]ον Φλάυιον Τίτ[ου]
4	[Φλαυί]ου Ἀττάλ[ου υἱόν]
	[..c.8...]εο[— — — — —]

Çevirisi: *Kadyandalıların demosu Titus Flavius Attalos'un oğlu Titus Flavius'u onurlandırdı.*

Attalos, Roma vatandaşlığını Flaviuslar döneminde almış olmalıdır. Yazıtın harf karakteri de İS 1. yy. ile uyumlu gözüktüğünden kitabe 69 sonrası 1. yy. içinde taşta kazınmış olmalıdır.

TEp24. Bir Euergetes Tanrısai Bir İkonla Onurlandırılıyor.

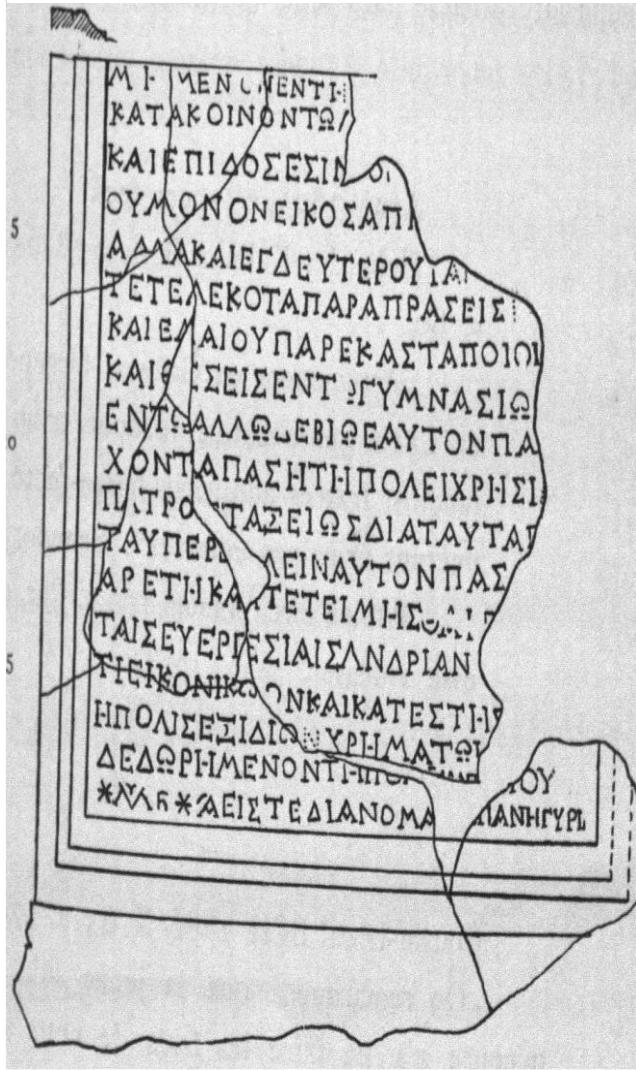
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından agorada bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 60cm; G: 56cm; D: 50 cm; Hy: 2 cm.

Tarih : İ.S. 2. yy.

Edisyon : TAM II, nr. 671.

Tablo 4.26 TAM II, nr. 671.

- [— — — — —]
[—]
- 2 [πολλά καὶ μεγάλα πεφιλοτει]-
μημένον ἐν τῇ [πατρίδι ἰδίᾳ καὶ]
4 κατὰ κοινὸν τῷ Ἀ[υκίων ἔθνει]
καὶ ἐπιδόσεσιν [π]ολ[λαῖς καὶ]
6 οὐ μόνον εἰκοσαπρ[ωτεύσαντα],
ἀλλὰ καὶ ἐγ δευτέρου καὶ [τρίτου?]
8 τετελεκότα παραπράσεις [σείτου]
καὶ ἐλαίου, παρ' ἕκαστα
10 ποιοῦ[ντα?]
καὶ θέσεις ἐν τῷ γυμνασίῳ, [καὶ]
12 ἐν τῷ ἄλλῳ δὲ βίῳ ἑαυτὸν πα[ρασ]-
14 χόντα πάσῃ τῇ πόλει χρήσιμ[ον ἐν]
πατρὸς τάξει, ὡς διὰ ταῦτα π[άν]-
16 τα ὑπερβ[α]λεῖν αὐτὸν πάσ[ῃ τῇ]
ἀρετῇ καὶ τετειμῆσθαι ἐ[πι]
18 ταῖς εὐεργεσίαις ἀνδριάν-
τι εἰκονικῶ, ὃν καὶ κατέστησ[εν]
20 ἡ πόλις ἐξ ἰδίων χρημάτων.
δεδωρημένον τῇ πόλ[ε]ι ἀργ[υρ]ίου
22 * μύ[ρια] 5', * ,α εἰς τε διανομὰς
καὶ] πανήγυριν.

Çevirisi: (Kadyandalıların Boule ve Demos'u) kendi vatanında ve tüm Lykia Birliğinde çok ve büyük miktarlarda para bağışında bulunan ve çok fazla bağışlarla sadece 20. hizmet yılında değil aynı zamanda ikinci ve üçüncü hizmet yılında da kalitesine göre hububat ve zeytin yağını maliyetin altında satışlar yapan ve gymnasiondaki düzenlemeleri yapan ve yaşam tarzında da tüm kenti için vatanının hukuksal düzenlemeleri sırasında kendini yararlı işlere adanmış olan tüm bu nedenlerden dolayı tam bir erdemle (donanmış olan) onu, üstün bir insan olduğu için ve de hayırseverliklerine yönelik olarak onurlandırılması için; kent,

kentin maliyesinden karşılanan parayla (onun) bronzdan bir heykelini dikti. Kente hem festival hem de bağışlar için 60.000 gümüş denarion verdi.

TEp25. Euphrosynos'un Vaktinden Önce Ölen Oğlu Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından kırık olarak stadyumun güney batısında bulunmuştur. Yürütülen çalışmalarda ise eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y(I): 38 cm; : Y(II): 60 cm; G(I): 37 cm; G(II): 37 cm D(I): 37 cm; D(II): 37 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 212 ve sonrası.

Edisyon : Diehl ve Cousin 1886, nr.16; TAM II nr. 672.

Tablo 4.27 TAM II, nr. 672.

	Mãp(κος) · Αὐρ(ήλιος)
2	Εὐφρό-
	[σ]υνοσ γ' το[ῦ]
4	[Μέ]λητος Κα-
	δυσανδεὺς
6	τὸν πρόμοιρον
	ὕδον Μãp(κον) Αὐρ(ήλιον)
8	Ἐρ-
	μοκράτην, παῖ-
10	δα καλὸν καὶ
	εὐγενῆ, vacat
12	βουλῆς καὶ
	δήμου κρίσει.

Çevirisi: Kadyandalı Meletos oğlu, Euphrosynos oğlu, Euphrosynos'un oğlu Marcus Aurelius, iyi ahlaklı ve asil bir çocuk olan ve de vaktinden evvel vefat eden oğlu Marcus Aurelius Hermokrates'i Boule ve Demos'un kararıyla (onurlandırdı.)

TEp26. Euphrosynos Babası Iulius'u(?) Onurlandırıyor.

Buluntu Yeri : Dört köşeli kiraç taşı kaide Kalinka tarafından kırık olarak stadyumun güney batısında bulunmuştur. Yürütülen çalışmalarda ise eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 50 cm; : G: 34 cm; D: 26 cm; Hy.: 3.5 cm.

Tarih : İ.S. 212 ve sonrası

Edisyon : Heberdey ve Kalinka 1896, nr. 80; TAM II, nr. 673.

Tablo 4.28 TAM II, nr. 673.

[M]ᾱρ(κος) Αὐρ(ήλιος) Εὐ-
2 [φ]ρόσυνος
β' Καδυαν[δεὺς]
4 τὸν π[α]τ[έρ]α
[αὐ]τοῦ [— —]
6 {[μου] Ἰού[λιον]?}

Çevirisi: *Euphrosynos'un oğlu Kadyandalı Marcus Aurelius Euphrosynos babası – Iulius'u(?) (onurlandırdı.)*

Marcus Aurelius ismi dolayısıyla 161-180 yılları itibariyle tarihlendirilmesi olasıdır ancak 212 yılında Caracalla Reformu ile neredeyse Anadolu'nun tamamında yaşayan üst sınıfa Roma vatandaşlığı verilmiş olduğu göz önüne alındığında 212 *postquem* olarak değerlendirilmesi çok daha olası görülmektedir. Iulius?

TEp27. Phantias Onurlandırılıyor.

Buluntu Yeri : 6-8 cm aralıklarla ayrılmış iki yazıt parçası olarak agorada bulunmuştur. 2022 yılında kente yapılan çalışmalarda yazıtlı eser bulunamamıştır. İlk fragmandan tamamlama yapmak mümkün olmadığından bu fragmana ait bir çeviri önerisi sunulmamıştır.

Ölçüleri : Y: 27 cm; G: 31 cm; D: 26 cm. Hy.: 2-2.5 cm.

Tarih : İmparatorluk Dönemi

Edisyon : Frézouls ve Morant, 1986, nr.15.

Tablo 4.29 Frézouls ve Morant, 1986,
nr.15.

ΛΙ λ ΤΕ	ΚΑΔΥΑΝ ΕΤΕΙΜ ΦΑΝΙΑ ΠΟΛΕ	1	a αι (ya da) δι α... τε..
		2	b Καδυαν[δέων ή βουλή και ό δη- μος] έτείμ[εσεν] Φανία[v..] πό-
		4	λε[ίτευόμενον έν ταῖς κατά Λυκίαν πόλεσι]

Çevirisi: *Kadyandalıların boule ve demosu Lykia'nın tüm kentlerinde vatandaşlık (hakkına sahip olan) Phantias'ı onurlandırdı...*

4.2.3. Mezar Yazıtları

TEp28. Epagathos Kendisi, Eşi ve Çocukları için Mezar Yaptırıyor.

Buluntu Yeri : Güney nekropolün doğu yamacında sur duvarlarının yaklaşık 35m güneyinde bulunmaktadır. Kireç taşından tonozlu mezar yapısı. Yazıt, yapının lento taşına işlenmiş olarak gözle görülebilmektedir.

Ölçüleri : Y: 29 cm; : G: 2.34 m; D: 56 cm; Hy.: 2.5-3.5 cm.

Tarih : İ.S. 1.yy.

Edisyon : Fellows, 1841, 385, nr. 121; CIG III, 4228; TAM II, nr. 690.

Tablo 4.30 TAM II, nr. 690.

- κατεσκεύασεν τοῦτο τὸ μνημεῖον Ἐπάγαθος Κρατέρου ἑαυτῷ
 2 καὶ γυναικὶ καὶ τέκνοις καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν τέκνοις γενησαμένοις.
 μηδενὶ δὲ ἐξέστω ἐνθάψαι ἢ θεῖναι εἰς τοῦτο τὸ μνημεῖον, ἐκτὸς
 4 ἐὰν μὴ αὐτὸς ἐγὼ ἐπιτρέψω. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα
 βιάσῃται, ἀποτείσει τῷ Καδυανδέων δήμῳ δηνάρια χεῖλια.

Çevirisi: *Bu mnemeion'u Krateros oğlu Epagathos kendisi, eşi, çocukları ve çocuklarından olacaklar için yaptırdı. Hiç kimsenin, bizzat benim izin vermediklerim dışında, bu mnemeiona başkasını defnetmeye izni yoktur. Şayet ki birisi bu hükümlerin aksine hareket edecek olursa, Kadyandalıların demosuna bin denaria verecek.*

Str.3.: γενησαμένοις = γενησομένοις

TEp29. Adı Bilinmeyen Bir Kadın Kendisi, Kızı ve Soyundan Gelenler İçin Mezar Yaptırıyor.

Buluntu Yeri : Kireç taşından yazıtlı tonoz bloğu. Blok, kentte yapılan çalışmalarda nekropolün güneybatısında tonozlu mezar odasının önünde tespit edilmiştir. Yazıt çıplak gözle görülebilmektedir ancak bazı harfler doğal nedenlerle tahrip olduğu için okunamamaktadır.

Ölçüleri	: Y: 97 cm; : G: 95 m; D: 27 cm; Hy.: 2cm.
Tarih	: İ.S. 2.yy.
Edisyon	: Fellows 1841, 385, nr. 121; CIG III, 4229; TAM II nr. 691.

Tablo 4.31 TAM II, nr. 691.

2	τὸ μνημεῖον κατεσκεύασ[εν ..c.7..]ος
4	Ἑρμαδόρτου ἑαυτῇ καὶ θυγατρὶ καὶ
6	ἐγ[γόνους κ]αὶ τ[οῖς] ἐκ τῶν ἐγγό- νων μου γεννηθησομ[έν]οις, ἄλλω δὲ οὐδενί. ἐὰν δέ τις εἰσβιάσῃται κά[τ]ω, ἀποτεῖσει Καδυανδέων τῷ δήμῳ φ'.

Çevirisi: Bu mnemeionu Hermadortos kızı ...os Kendisi, kızı ve torunları ve benim torunlarımdan doğacak olanlar için yaptırdı(m), başka hiç kimse için değil. Şayet ki birisi defin yapacak olursa, Kadyandalıların demosuna 500 denaria verecek.

TEp30. Oikonomos Kendisi ve Ailesi İçin Mezar Yaptırıyor.

Buluntu Yeri : Yazıtlı eserin buluntu yeri Frézouls – Morant tarafından belirtilmemiş olup; yürütülen çalışmalarda yazıtlı lento taşı, nekropolün güneydoğusunda son satırda 6 harflik bir alan kırılmıştır. Taşın kararma yapmamış olması nedeniyle toprak üstüne yeni bir zaman aralığında çıkmış olduğu düşünülebilir.

Ölçüleri	: Y: 29 cm; : G: 1.27 m; D: 33 cm; Hy.: 3-3.2cm.
Tarih	: İ.S. 2.yy.
Edisyon	: Frézouls ve Morant 1986, nr.14.

Tablo 4. 32 Frézouls ve Morant 1986, nr.14.

Τὸ ἥρῳον κατεσκεύασεν Οἰκονόμος
 2 δις αὐτῷ καὶ γυναικί αὐτοῦ καὶ τοῖς
 ἐξ αὐτῶν τέκνοις κατὰ δια[θήκην]

Çevirisi: Bu heroonu Oikonomos oğlu, Oikonomos kendisi, eşi ve onlardan doğmuş olan çocukları için vasiyeti uyarınca yaptırdı.

TEp31. Dositheos'un Oğlu Phantias'ın Mezarı.

Buluntu Yeri : Kentte yürütülen çalışmalarda yazıtlı arşitrav bloğu akropolde yer alan büyük heroon yapısının önünde tespit edilmiştir. Frézouls – Morant'ın belirttiği ölçüler ile arazide alınan ölçüler birbirine denk durumdadır.

Ölçüler : Y: 39 cm; G: 1.08 m; D: 59 cm; Hy.: 2.5-3cm.

Tarih : İ.S. 2.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr. 16.

Tablo 4.33 Frézouls ve Morant 1986, nr. 16.

1 Φανίας Δωσιθέου

Çevirisi: Dositheos'un oğlu Phantias.

TEp32. Ornepeimis Erkek Kardeşi İçin Adıyor.

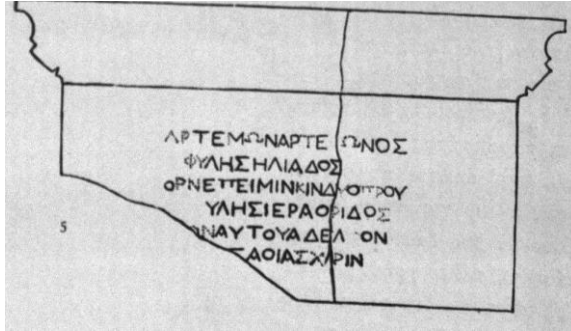
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumun güney batısında tespit edilmiştir. Kentte yürütülen çalışmalarda ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 41 cm; G: 64 cm; D: 43 cm Hy.: 1.5 cm.

Tarih : İ.Ö. 1.yy.

Edisyon : Heberdey ve Kalinka 1896, nr. 80; TAM II, nr. 674.

Tablo 4.34 TAM II, nr. 674.

2 Ἀρτέμων Ἀρτέ[μ]ωνος
φυλῆς Ἡλιάδος
Ὀρνεπεῖμιν Κινδύοπρου
4 [φ]υλῆς Ἱεραορίδος
[τ]ὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν
6 [ἀνδρα]γαθίας χάριν.

Çevirisi: Helias phylesinden Artemon oğlu Artemon, Kindyopros oğlu, Hieraores phylesinden erkek kardeşi Ornepeimis için (adadı.)

TEp33. Lalla Erkek Kardeşi Euclthon İçin Adıyor.

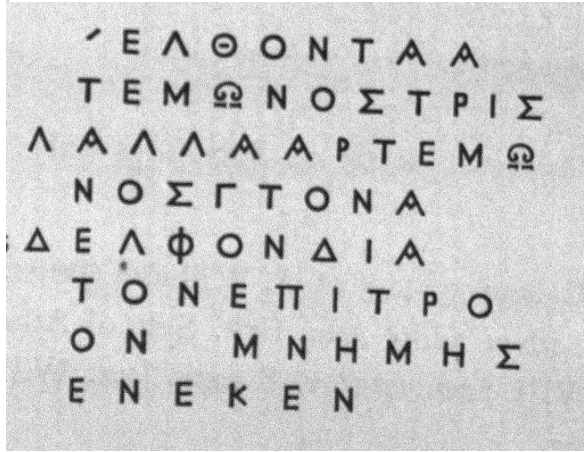
Buluntu Yeri : Cousin ve Diehl tarafından agoranın kuzeyinde? yer alan dor mimarisine sahip tapınağın yakınında bulunmuştur. Kalinka tarafından da aynı yerde bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Cousin ve Diehl ve Kalinka tarafından belirtilmemiştir.

Tarih : İ.S. 2.yy.

Edisyon : Cousin ve Diehl, 1886, nr.17; TAM II nr. 675.

Tablo 4.35 TAM II, nr. 675.

[E]ϋέλθοντα Ἀ[ρ]-
 2 τέμωνος τρις
 Λάλλα Ἀρτέμω-
 4 νος γ' τὸν ἄ-
 δελφὸν διὰ
 6 τὸν ἐπίτρο-
 [π]ον μνήμης
 8 ἔνεκεν.

Çevirisi: Artemon'un kızı Lalla erkek kardeşi, Artemon'un torununun oğlu Euclthon'u vasisi aracılığıyla, anısından dolayı (bu mezarı yaptırdı).

Cousin ve Diehl tarafından Lalla'nın reşit olmadığı ve reşit olmadığı için tutoruna başvurması gerektiği belirtiliyor.

TEp34. Diogenes, Rodope İçin Adıyor.

Buluntu Yeri : Silindir şeklinde kireç taşından sunak. Nekropolis ile tiyatro arasında Frézouls ve Morant tarafından tespit edilmiştir. Sunak şu anda Fethiye Müzesi bahçesinde sergilenmektedir.

Ölçüleri : Y: 62 cm; Çap: 35 cm; Hy.: 1.5-1.75.

Tarih :Belirtilmemiştir.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr. 22.

Müze Env. No : 2600

Tablo 4.36 Frézouls ve Morant 1986, nr.22.

1 Διογένης δις Ῥοδόπην μνήμης χάριν

Çevirisi: *Diogenes oğlu Diogenes, Rodope'yi anısına olan minnettarlığından...*

TEp35. Aelius Phantias ve Aelia Arsasis, çocukları Rahmetli Dositheos.

Buluntu Yeri : Agoranın kuzeydoğusunda tapınak yapısı olduğu tahmin edilen yapının içinde doğu duvarının önünde iki farklı yazıt bloğu Frézouls – Morant tarafından görülmüştür. Kentte yapılan çalışmalarda yazıtlı eserler aynı yerde tespit edilmiştir. Blok, granit mermerden yapılmış, süslü harf karakterlerinden oluşmaktadır ve bloğun sunak olarak yapıldığı anlaşılmıştır. Kentte yürütülen çalışmalarda güncel olarak tespit edilen ölçüler aşağıda yer aldığı gibidir:

Ölçüleri : Y: 92 cm; G: 55 cm; D: 53 cm; Hy.: 2-2.25 cm.

Tarih : İS 2-3.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.19.

Tablo 4.37 Frézouls ve Morant 1986, nr.19.

- Δωσίθεον Φανίου δῖς ☪
 2 τοῦ Δωσιθέου
 Αἴλιος Φανίας καὶ
 4 Αἰλία Ἄρσασις οἱ
 γονεῖς ἥρωα

Çevirisi: Ebeveynleri Aelius Phantias ve Aelia Arsasis, Dositheos oğlu, Phantias oğlu, Phantias 'ın oğlu rahmetli çocukları Dositheos için (yaptı.)

TEp36. Aelius Phantias ve Aelia Arsasis rahmetli çocukları Aelia Hegemonis.

Buluntu Yeri : Agoranın kuzeydoğusunda tapınak yapısı olduğu tahmin edilen yapının içinde doğu duvarının önünde iki farklı yazıt bloğu Frézouls – Morant tarafından görülmüştür. Kentte yapılan çalışmalarda 4 numaralı yazıtın yanında bulunmuştur. Aynı türden granit mermerden yapılmış ve süslü harf karakterlerine sahiptir. Yazıtlı eserin güncel ölçüleri aşağıda yer aldığı gibidir:

- Ölçüleri** : Y: 97 cm; G: 45 cm; D: 52 cm; Hy.: 3-3.5 cm.
Tarih : İS 2-3.yy.
Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr. 20.

Tablo 4.38 Frézouls ve Morant 1986. nr.20.

Αἰλίαν Ἡγεμόνι-
 2 δα Αἴλιος Φανί-
 ας καὶ Αἰλία Ἄρ-
 4 σασις οἱ γο-
 νεῖς ἡρωίδα

Çevirisi: Ebeveynleri *Aelius Phantias* ve *Aelia Arsasis* rahmetli çocukları *Aelia Hegemonis* için (bu mezarı yaptırdı.)

TEp37. Sosous'un Mezar Yazıtı.

Buluntu Yeri : Kentte yürütülen çalışmalarda, nekropolün güney batısındaki bir oda mezarın üçgen alınlığına kazınmıştır. Alınlığın bir kısmının toprak altında kalması ve önüne yapı bloğunun düşmüş olması nedeniyle genişliğinin tam ölçüsü alınamamıştır. Yazıttaki harf yükseklikleri alt alınlıkta 2.5-3 cm olarak yazılmış ancak özellikle alınlığın iç kısmında 1.25-1.5cm olarak yazılmıştır. Mezarın lento taşında yer alan yazıt üçgen alınlıktaki yazıtın aynısıdır.

Ölçüleri : Y: 29 cm; : G: 1.27 m; D: 33 cm; Hy.: 3-3.2cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : Fellows 1841, 384, nr. 120; TAM II, nr. 692.

Tablo 4. 39 TAM II, nr. 692.

- ζῶμεν.
 2 Σοσοῦς Ἑρ<μ>ολύκου
 Κα[δυν]-
 4 δ<έ>[ως]
 κατεσκεύα<σ>ε<ν>
 6 τὸ μν[η]-
 μεῖο<ν> ἐαυτῇ κ<α>ὶ τοῖ[ς
 8 ἐξ]
 αὐ-<ν>
 10 τ[ῆς] καὶ τ[οῖς] γον<ε>ῦ[σιν
 αὐτῆς]
 12 Φι<λ>ήτωρ καὶ Διόνη καὶ τῇ
 θ<ε>[ίᾳ]
 14 μου Ἰά[μβη? καὶ — — — —
 — — — —]
 16 μου καὶ <Ξ>ένωνι
 Ἑτεο<κλ>[έους? καὶ]
 18 [ᾧ ἂν ἐπιτρέψω] ἔ<γ>ωγ<ε>.
 ταῦτα π<ο>ιή<σ>η, ἐὰν δέ τις
 20 παρὰ
 ἔστω θεο[ῖ]ς ὑφ' <ῆ>λιον καὶ
 22 θ<εο>ῖς κατακτονίοις
 <ἀ>σεβ<ή>ς.

Çevirisi: *Hayattayım. Hermouloukos kızı Kadyandalı Sosous bu mnemeionu kendisi, kendisinin soyundan olanlara ve ebeveynleri Philetos ile Dione ve teyzem Iambes? ve benim ve benim yerleştirmesine müsaade ettiğim Etokles oğlu Ksenon için inşa ettim. Şayet ki birisi bunların (aksine birini) gömecek olursa, güneşin alındaki tanrılar ve yeraltı tanrıları huzurunda dinsiz olsun.*

TEp38. Aurelius Aleksandros'un Mezarı

Buluntu Yeri : Frézouls ve Morant tarafından nekropolün kuzey girişinde yer alan mezarda tespit edilmiştir. Kentte yürütülen çalışmalarda yazıtlı lento taşı, çalışmalar esnasında M2 kodu verilen oda mezarda tespit edilmiştir. Yazıtın ilk 4 harfi ve son kelimesinin ilk 4 harfi tahrip olmuştur.

Ölçüleri : Y: 32 cm; : G: 1.28 m; D: 39 cm; Hy.: 2.5cm.

Tarih : İ.S. 212 sonrası.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.25.

Tablo 4.40 Frézouls ve Morant 1986, nr. 25.

τῷ ἡρώων Ἀνρ(ηλίον) Ἀλε-

2 ξάνδρου Ἀνδρείου

Çevirisi: *Bu heroon Andreios oğlu Aurelius Aleksandros'a aittir.*

TEp39. Kime Ait Olduğu Bilinmeyen Bir Mezar Yazıtı.

Buluntu Yeri : Kireç taşından yazıtlı eser üstten ve sağdan kırılmış olarak Frézouls ve Morant tarafından nekropolün güneyinde yer alan yamacın dibinde bulunmuştur. Kentte yapılan çalışmalarda ise eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 45 cm; : G: 43 m; D: 37 cm; Hy.: 2.25-2.75cm.

Tarih : İmparatorluk Dönemi.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.26.

Tablo 4.41 Frézouls ve Morant
1986, nr.26.

ΑΥΤΗ ΑΙΑΝΔΡΙΚ
ΚΝΟΙΣΕΤΕΙ ΕΟΥΔΕ
ΕΝΘΑΨΕΙΗΑΤΤΟΤΕΙΣΕΙ
ΠΡΟΣΤ ΟΥΤΗΤΤΟΛΙ
ΧΦ

2

... αὐτῇ καὶ ἀνδρὶ κ[αί τε]κνοὺς ἕτερ[ος
δε.] οὐ[δεῖς] ἐνθάψει ἢ ἀποτείσει
προστ[εῖμ]ου τῇ (δηνάρια) φ['].

Çevirisi:kendisi, eşi ve çocukları için (yaptırdı.) Başka hiç kimse defin yapmayacak, aksi halde kente 500 denaria verecek.

TEp40. Kadyandalı Symphoros oğlu Eutykhes'in Mezarı.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından tonozlu bir mezarın lentosunda tespit edilmiştir.

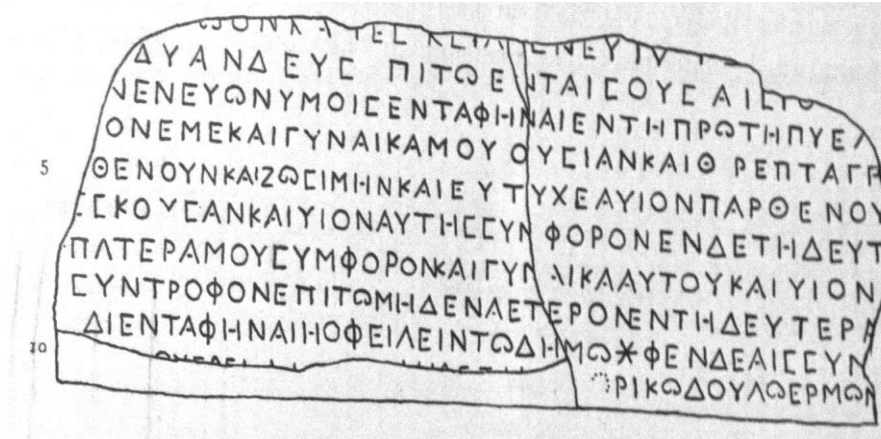
Kentte yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 32 cm; : G: 1.28 m; D: 39 cm; Hy.: 2.5 cm.

Tarih : İ.S. 2. yy.

Edisyon : TAM II, nr. 693.

Tablo 4.42 TAM II, nr. 693.

[τὸ ἥρ]ῳν κατεσκεύα[σ]εν Εὐτύ[χ]ης [Συμφόρου]

2

[Κα]δυανδεὺς [ἐ]πὶ τῷ ἐν ταῖς οὖσαις τοῦτω? πυελί]-

[σι]ν ἐν εὐωνύμοις ἐνταφῆναι ἐν τῇ πρώτῃ πυελ[ίδι αὐ]-

4

[τ]ὸν ἐμὲ καὶ γυναῖκά μου Θ?υσίαν καὶ θρεπτά<ρι>[α? Παρ]-

θενοῦν καὶ Ζωσίμην καὶ Εὐτυχέα υἱὸν Παρθενοῦς [καὶ Ἀ]-

6

[ρ]έσκουσιν καὶ υἱὸν αὐτῆς Σύμφορον, ἐν δὲ τῇ δευτέ[ρα]

- τὸν] πατέρα μου Σύμφορον καὶ γυναῖκα αὐτοῦ καὶ υἱὸν [αὐτοῦ]
 8 Σύντροφον ἐπὶ τῷ μηδένα ἕτερον ἐν τῇ δευτέρᾳ [πυελί]-
 δι ἐνταφῆναι, ἣ ὀφείλειεν τῷ δήμῳ * φ'. ἐν δὲ αἷς Σύμ[φορος]
 10 [ἔθηκεν] οὐσα<ι>ς πυε[λίσιν] ἐν δεξι[οῖς Ἀν]<δ>?ρικῷ δούλῳ Ἑρμῶν[ος].

Çevirisi: *Kadyandalı Symphoros oğlu Eutykhes üstünde bulunan nişlerle birlikte (yazılmış) onurlu isimler (olan) birinci nişte bizzat beni ve benim eşim Thysia'yı ve köleleri(miz) Parthenos ve Zosimos ve Parthenos'un oğlu Eutykhes ve Areskousa ve onun oğlu Symphoros'u, ikinci nişte ise babam Symphoros'u ve eşi ile onun oğlu Syntrophos'un defnedilmesi için bu heroonu inşa etti. Bu heroon'un üstündeki ikinci nişe hiç kimse bir başkasını defnedemez, şayet (gömerse) demos'a 500 denaria versin. Symphoros (diğer) nişlerin sağ tarafında bulunan nişlere Hermos'un kölesi Andrikos'u yerleştirdi.*

TEp41. Gaius Valerius Priscus Ailesi ve Hizmetlisi için Mezar Yaptırıyor.

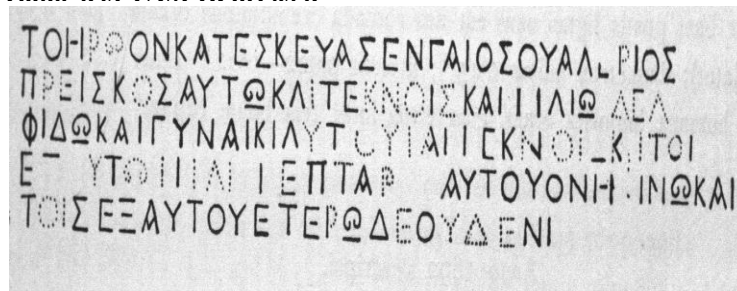
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından tonozlu mezarın lentosunda tespit edilmiştir. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Hy.: 3 cm. Diğer ölçüler verilmemiştir.

Tarih : İ.S. 2. yy.

Edisyon : Fellows, 1841, 383, nr. 119; CIG 4227; TAM II, nr. 694.

Tablo 4.43 TAM II. nr. 694.

- τὸ ἡρῶον κατεσκεύασεν Γάιος Οὐαλέριος
 2 Πρεῖσκος αὐτῷ καὶ τέκνοις καὶ Ἡλίῳ [ἀ]δελ-
 φιδῷ καὶ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τέκνοις κ[α]ὶ τοῖ[ς]
 4 ἐξ [α]ὐτῶν καὶ [θ]ρεπταρ[ίῳ] αὐτοῦ Ὀνη[σ]ίμῳ καὶ

τοῖς ἐξ αὐτοῦ, ἐτέρῳ δὲ οὐδενί.

Çevirisi: *Bu heroonu Gaius Valerius Priscus kendisi, çocukları, yeğeni Helios ve Helios'un eşi ile çocukları ve onların soyundan olanlar ve kendisinin hizmetlisi Onesimos ve ondan olanlar için inşa etti. Başka hiç kimsenin defîn izni yoktur.*

TEp42. Adı Bilinmeyen Kişi Eşi ve Kendisi İçin Mezar Yaptırıyor.

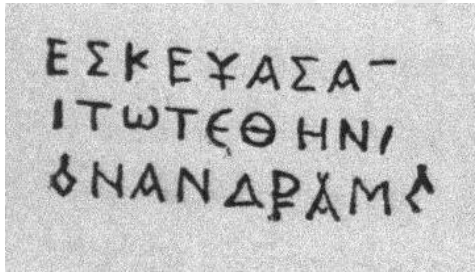
Buluntu Yeri: Kalinka tarafından İncirköy'de tespit edilmiştir. Alanda yapılan çalışmalar kapsamına İncirköy dahil edilmediği için yazıtlı eser tespit edilmedi.

Ölçüleri : Hy.: 3 cm. Diğer ölçüler verilmemiştir.

Tarih : İ.S. 3.yy.

Edisyon : Benndorf ve Niemann 1881; Reisen I, nr. 125; TAM II, nr. 695.

Tablo 4.44 TAM II, nr. 695.

2

[— — — — κατ]εσκεύασα [— — —]

[— — — — ἐπ]ὶ τῷ τεθῆναι[ι — —]

[— — — — — τ]ὸν ἄνδρα μο[υ — —]

Çevirisi: *(Bu mezarı) ben ... yapturdım. Bu mezara (başka birinin) defnedilmesine (izni yoktur.) Kocamı...*

TEp43. Leonteus Kölesi Zosimos İçin Mezar Yaptırıyor.

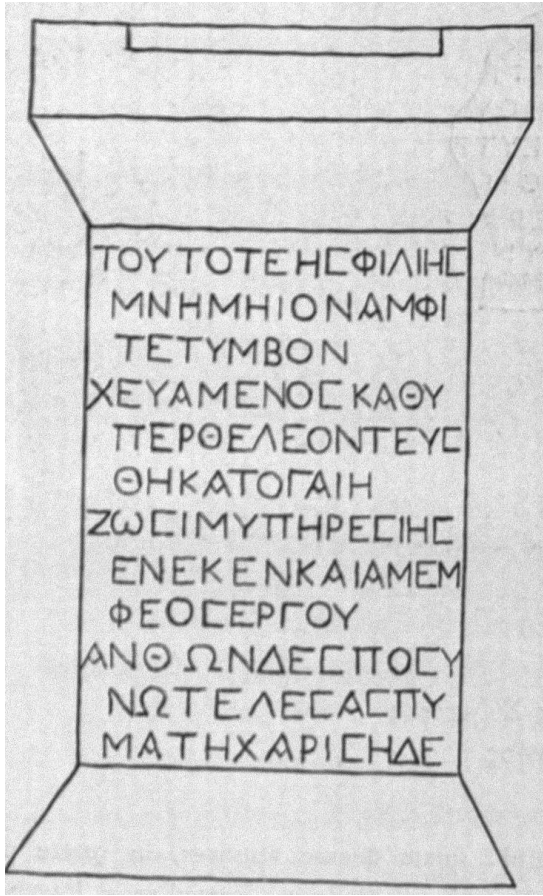
Buluntu Yeri: Diehl ve Cousin tarafından Üzümlü köyünde bir evin sundurmasının altında, Kalinka tarafından da Üzümlü köyünde bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 46 cm; G: 21cm; D: 21.5 cm; Hy.: 1 cm.

Tarih : İS 2. yy.

Edisyon : Diehl ve Cousin 1886, nr. 20; TAM II nr. 696.

Tablo 4.45 TAM II, nr. 696.

	τοῦτο τεῆς φίλης
2	μνημῆιον ἀμφί
	τε τύμβον
4	χευάμενος καθύ-
	περθε Λεοντεὺς
6	θήκατο γαίῃ,
	Ζώσιμ', ὑπηρεσίης
8	ἔνεκεν καὶ ἀμεμ-
	φείος ἔργου,
10	ἀνθ' ὧν δεσποσύ-
	νω τέλεσας. πυ-
12	μάτη χάρις ἦδε.

Çevirisi: *Dostun Leonteus, mezarın çevresinde (ve toprağın) üstünde ağlayarak, toprağa verdi, Ey Zosimos! Efendine karşı yerine getirdiğin hizmetin ve takdire şayan meziyetin nedeniyle (bu mezarı yaptırdım.) İşte bu, lütfü(mun) sonuncusudur.*

TEp44. Glykinna'nın Mezar Yazıtı.

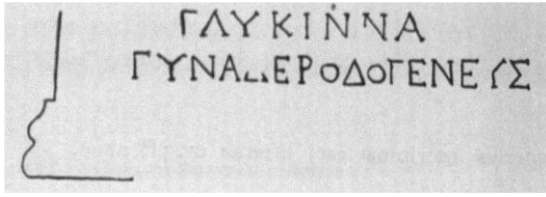
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Üzümlü köyünde bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 28 cm; : G: 33cm; Hy.: 1.5 cm.

Tarih : İ.S. 1-2. yy.

Edisyon : Benndorf ve Niemann 1881; TAM II, nr. 697.

Tablo 4.46 TAM II, nr. 697.

2

Γλύκιννα,
γυνὰ δὲ Ῥοδογένεως.

Çevirisi: Rodogenes'in eşi Glykinna.

TEp45. Sosiklea Babası için Mezar Yaptırıyor.

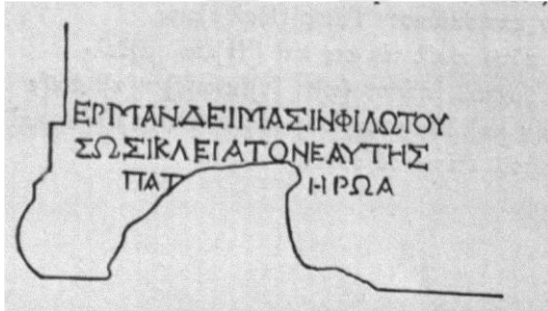
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Üzümlü köyünde bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda yazıtlı eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 30 cm; : G: 43cm; Hy.: 2 cm.

Tarih : İ.S. 1.-2.yy.

Edisyon : CIG 4228b; TAM II, nr. 698.

Tablo 4.47 TAM II, nr. 698.

2

Ἑρμανδείμασιν Φιλώτου
Σωσίκλεια τὸν ἑαυτῆς
πατ[έρα] ἥρωα.

Çevirisi: Sosiklea, Philotas'ın kızı, rahmetli babası Hermandemasis (için bu mezarı yaptırdı.)

TEp46. İsmi Bilinmeyen Birisi Ailesi İçin Mezar Yaptırıyor.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Artemon'un mezarının (bkz.689) yakınında tonozlu bir mezarda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 28 cm; G: 15cm; D: 16 cm Hy.: 2.5-3 cm.

Tarih : İ.S. 2. - 3. yy.

Edisyon : TAM II, nr. 699.

Tablo 4.48 TAM II, nr. 699.

- Δο[— — — —]
 2 Δι[— — — —]-
 ω τ[ῆ ἰδίᾳ]
 4 γυν[εκὶ κέ]
 τέκνο[ις]
 6 μνείας
 χάριν.

Çevirisi: Do--- Di--- Kendi karısı ve çocukları için anısına olan minnettarlığından dolayı (bu mezarı yaptırdı).

TEp47. Artemon Mezar Yaptırıyor.

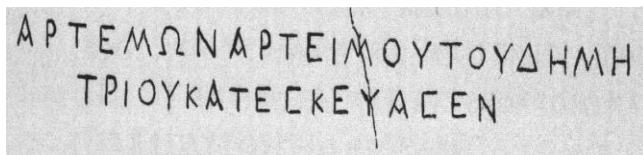
Buluntu Yeri : Tepenin güneyindeki tapınak duvarında yontulmamış taşlardan ve Yapılmış olarak tespit edilmiştir. Ancak kentte yürütülen çalışmalarda tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 28 cm; G: 15cm; D: 16 cm Hy.: 2.5-3 cm.

Tarih : İ.S. 1-2. yy.

Edisyon : Fellows, 1841, nr. 118; CIG 4226; TAM II, nr. 689.

Tablo 4.49 TAM II, nr. 689.

- Ἀρτέμων Ἀρτείου τοῦ Δημη-
 2 τρίου κατεσκεύασεν.

Çevirisi: Demetrios'un torunu, Arteimos'un? oğlu Artemon inşa etti.

TEp48. Pankratos'un oğlu rahmetli Karpos

Buluntu Yeri : Kentte yürütülen çalışmalarda yazıt bloğu, nekropolün kuzeyinde akropolün eteğinde yer alan başka bir tonozlu mezar yapısının önünde tespit edilmiştir. Yazıt iyi derecede korunmuştur.

Ölçüleri : Y: cm; G: cm; D: cm Hy.:

Tarih : İS 2.yy'ın 2. Yarısı.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr. 13.

Tablo 4.50 Frézouls ve Morant 1986, nr. 13.

2 Καρπὸς Πανκράτου
ἥρωος

Çevirisi: *Pankrates'in oğlu rahmetli Karpos.*

TEp49. Onesimos ve Tykhe Kendileri İle Oğulları İçin Mnemeion Yaptırıyor.

Buluntu Yeri : Kalker taşından mezar yazıtı. Frézouls – Morant tarafından nekropolde bulunmuştur. Ancak eser, Fethiye Müzesinde yapılan çalışmalar sırasında bulunmuştur ve şu anda müze bahçesinde sergilenmektedir.

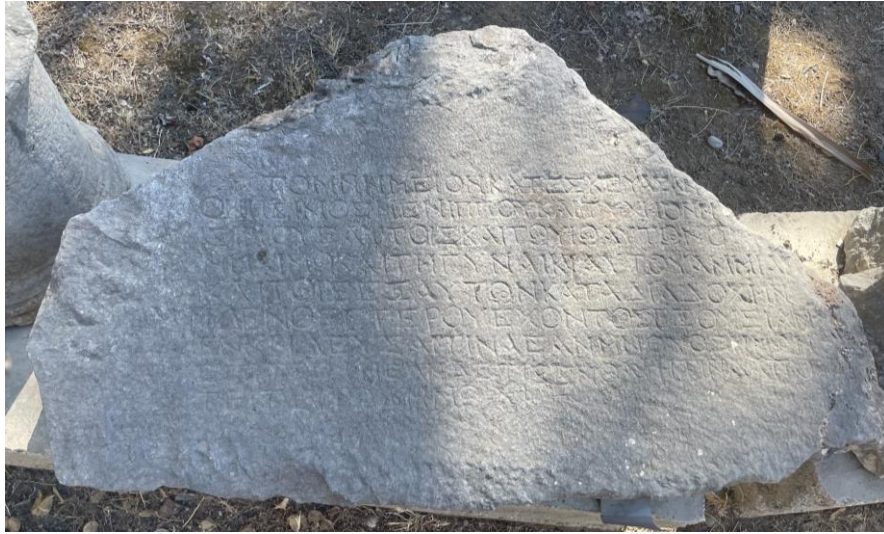
Ölçüleri : Y: 49 cm; G: 1.5 m; D: 15 cm Hy.: 2-2.5 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.21.

Müze Env. No. : 3602.

Tablo 4.51 Frézouls ve Morant 1986, nr.21. Fethiye Müzesi Env. Nr. 3602.

- Τὸ μνημεῖον κατεσκεύασαν
 2 Ὀνήσιμος Μενιππου καὶ Τύχη Ὀνη-
 σίμου ἑαυτοῖς καὶ τῷ υἱῷ αὐτῶν Ο-
 4 νησιμῷ καὶ τῇ γυναικί αὐτοῦ Ἀμμίαι
 καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν
 6 μηδενός ἑτέρου ἔχοντος ἐξουσίαν
 ἐνκηδεῦσαι τινα ἔαν μὴ ὁ υἱὸς ἡμῶν
 8 ἐπιτρέψῃ, ἔαν δὲ τις ἐνθράψῃ τινα ἀπο-
 τεῖσει τῷ δημῷ (δηνάρια) Φ'.

Çevirisi: Menippos oğlu Onesimos ve Onesimos kızı Tykhe bu mnemeionu kendileri, oğlu Onesimos ve (çocuk Onesimos'un) karısı Ammia ve vasiyete göre onların çocuklarından olanlar için yaptırdılar; oğlumuz izin vermediği sürece başka hiç kimse, birisini defnetmeye izni yoktur ve eğer birisi, birisini defnederse, demosa 500 denaria ödeyecek.

TEp50. Adı Bilinmeyen Bir Ailenin Mezar Yazıtı.

Buluntu Yeri : Nekropolün üst kısmında, surun Güney kapısından inen yamacında, solda ve sağda, parçalanmış kireçtaşından başlangıcı eksik olan 10 satırlık mezar yazıtı Frézouls ve Morant tarafından bulunmuştur. Yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser bulunamamıştır. Yazıt kullanılan şablon nedeniyle burada 12 satır olarak verilmiştir.

Ölçüleri : Y: 58 cm; G: 60 cm; D: ölçülememiştir.; Hy.: 1.6-2.4 cm.

Tarih : İ.S. 1.-2.yy.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.23.

Tablo 4.52 Frézouls ve Morant 1986, nr.23.

ΞΕΟΥΣΙΑΝ ΠΛΕΙΟΝΕ	2	[ἔχει]ν ἐξουσίαν πλεῖον ἐ[ν κη]δεῦσ ου ντα
ΑΙ ΗΟΙΣ ΔΙΑΡΧΕΙΩΝ ΝΕΥΝΕΧΩ		φῆν,
ΑΗΟΦΕΙΛΕΙΝ ΤΩ ΔΗΜΩ	4	ίστε θῆναι ἢ οἷς δι' ἀρχείων συνεχώ[ρησ]α ἢ
ΗΔΕΝΟ ΕΧΟΝΤΟ ΕΞΟΥΣΙ		ὀφείλιν τῷ δημῷ (δηνάρια) *
ΙΝ ΜΗ ΔΕ ΕΙΣ ΤΑ ΕΜΑ ΜΕΡΗ	6	[μ]ηδένος ἔχοντος
ΘΑΥΑΙΤΙΝΑ ΕΤΕΡΟΝ ΕΑΝ		ἐξουσίαν μηδέ εἰς τὰ ἐμὰ μέρη ἐνταπαί
ΤΙΣ ΕΙΣ ΒΙΑΣΗΤΑΙ ΟΦΕΙΛΕ	8	τινα ἕτερον,
ΤΩ ΔΗΜΩ ΠΡΟΣΤΕΙΜΟΥΧΦ		ἐάν [θάψαι] εἰσβιάσῃται ὀφειλ[έτω]
ΕΛΕΝΕΑΣ ΛΗΜΨΕΤΑΙ ΤΑ	10	τῷ δημῷ προστείμου (δηνάρια) φ['] ὧν
Η		ὁ] ἐλένξας λήμψεται τὰ
		η

Çevirisi: *Benim söylediğimden fazlasını defnetmeye yetkisi yoktur, defnetmek isterse veya arşivlerde kayıtlı olan benim izin verdiklerim dışında (defnetmek) isterse de demosa ... denaria ödesin hiç kimsenin benim defnedildiğim kısma bir başkasını defnetme yetkisi yoktur, eğer bir başkasını defnetmeye kalkışırsa demosa 500 denaria borçlansın, onların (bunu yaptığı) ihbar eden kişi 5'te birini alsın.*

TEp51. Mezar Yazıtı Fragmanı.

Buluntu Yeri : Nekropolde, Güney kapısından inen yamacın dibinde Frézouls –

Morant tarafından bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda ise yazıt bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 37 cm; G: 48 cm; D: 37cm.; Hy.: 3-3.5 cm.

Tarih : İmparatorluk Dönemi.

Edisyon : Frézouls ve Morant 1986, nr.24.

Tablo 4.53 Frézouls ve Morant 1986, nr.24.

ΙΜΑΥ		[Σύ?]μμαχ[ον]
ΟΥΤΟΝ ΠΑΤ	2	ου τόν πατ[έρα]

Çevirisi: ...babası Symmakhos 'u..

TEp52. Dositheos için bir mezar.

Buluntu Yeri : Kentte yürütülen temizlik ve kazı çalışmaları sırasında stadionda tonoz yapılı mezarın hemen karşısında yan yana iki yazıt bloğu olarak bulunmuştur.

Ölçüleri : Y: 50 cm; G: 108 cm; D: 75 cm.; Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy.

Edisyon : Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023.

Tablo 4.54 Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023.

	Ἀρσασίς Λυκῶνοι
2	Δωσίθεον Λύκωνος
	τὸν γεγόμενον αὐτῆς
4	υἱὸν μνήμης ἕνεκεν

Çevirisi: Lykon kızı Arsasis, Lykon oğlu, kendisinden olan (oğlu) Dositheos için, anısına olan minnettarlıktan (yaptırdı.)

TEp53. Epikharis'in Mezar Yazıtı.

Buluntu Yeri : Kentte yürütülen temizlik ve kazı çalışmaları sırasında stadionda tonoz yapılı mezarın hemen karşısında yan yana iki yazıt bloğu olarak bulunmuştur.

Ölçüleri	: Y: 50 cm; G: 108 cm; D: 75 cm.; Hy.: 3 cm.
Tarih	: İ.S. 2.yy.
Edisyon	: Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023.

Tablo 4.55 Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023.

	Ἀρσασίς Λύκωνος Ἐπιχαρίδα
2	Λύκωνος τὴν γενομένην
	αὐτῆς θυγατέρα μνήμης
4	ἔνεκεν.

Çevirisi: *Lykon kızı Arsasis, Lykon'un kızı (ve) kız kardeşi Epikharis (için) anısına olan minnettarlıktan (yaptırdı).*

TEp54. Marcus Claudius Flavianus'un Mezar Yazıtı.

Buluntu Yeri : Jame son tarafından 1961 yılında Kadyanda'da bulunmuştur. Ancak kentte yürütülen çalışmalarda tespit edilememiştir.

Ölçüleri	: Y: 59 cm; G: 44 cm; Hy.: 2.5-3 cm.
Tarih	: İ.S. 2.yy
Edisyon	: Jameson, 1966, s. 129.

	M]ᾶρκον Κ[λα]ύδιον [M? Κλαυ-
2	δίου Μηλεάγρο[υ υἱόν] Κυ-
	ρεῖνα Φλαυιανόν Λικ[ιννί]α
4	Γαίου Λικιννίου Μαρκίο[υ Θ]ο-
	αντιανοῦ Λόνγου Οἰνοαν-

- 6 δέος θυγάτηρ Λυκία ἡ καὶ
 Γῆ τὸν γενόμενον αὐτῆς
 8 ἄνδρα φιλοστοργίας καὶ
 μνήμης ἔνεκεν

Çevirisi: *Oinoandalı Gaius Licinnius Marcius Thoantianos Longus'un kızı Lykia nam-ı diğer Ge, M? Claudius Meleagros'un oğlu, Quirina tribusundan eşi olan Marcus Claudius Flavianus için, şefkati ve anısı sebebiyle (yaptırdı.)*

4.2.4. Yapı Yazıtları

TEp55. Yapı Yazıtı

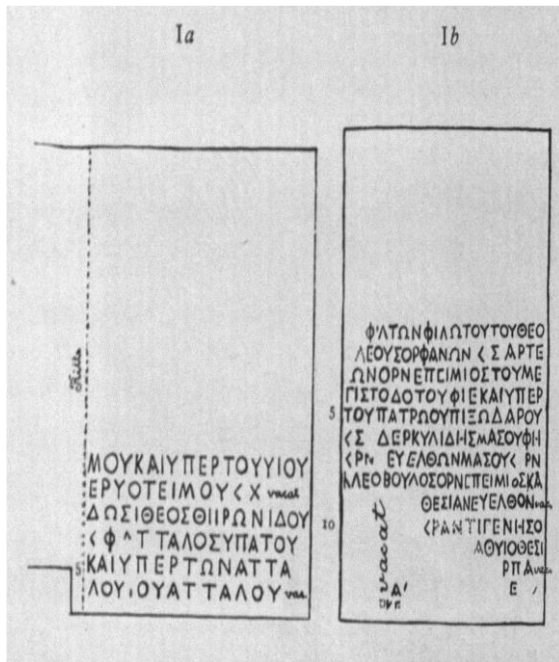
Kentte yapılan yüzey araştırmasında, Kalinka'nın verdiği bilgilere göre 3 bloktan oluşan yazıtlı eserler yüzeyde bulunamamıştır. Bu 3 bloktan her bloğun iki yüzüne kitabe kazınmıştır. Yazıt olasılıkla yeni bir yapının ya da onarım görmesi gereken bir yapıyla ilgili olmalıdır. Kitabede bu yapı için para bağışında bulunan vatandaşların isimleri ve bağışçıların bu yapı için verdikleri para miktarları listelenmektedir. Bu yapının ismi yazıtın eksik olan ilk satırlarında olmalıdır. Bağışçılardan en yüksek parayı verenin ismi listenin üstüne yazılmıştır. Diğer bağışçıların isimleri bağış miktarına göre yazıtta yer almıştır.

Ölçüleri: Yükseklik: (I Blk.) 56 cm; (II Blk.) 41 cm; (III Blk.) 57 cm; Genişlik: (I Blk.) a 82 cm, b 36 cm; (II Blk.) a 39 cm, b 70 cm; (III Blk.) a 82 cm, b 36 cm; (I Blk.) (II Blk.) (III Blk.); Harf Yüksekliği: (I, II, III Blk.) 1.75-2 cm.

Tarih: İ.S. 1.yy'ın ilk yarısı.

Edisyon: Cousin ve Diehl 1886, nr. 1,2,3; TAM II, nr. 650.

Tablo. 4.56 TAM II, nr. 650

Colum Ia

- 2 00 [.]
 μου καὶ ὑπὲρ το υἱοῦ
 4 Ἐρ<μ>οτεμου (δραχμᾶς) χ'. vacat
 Δωσίθεος ηρωνίδου
 6 (δραχμᾶς) φ'. Ἀτταλος Ὑπάτου
 καὶ πὲρ τῶν Ἀττά-
 8 λυ τοῦ Ἀττάλ
 ου vacat

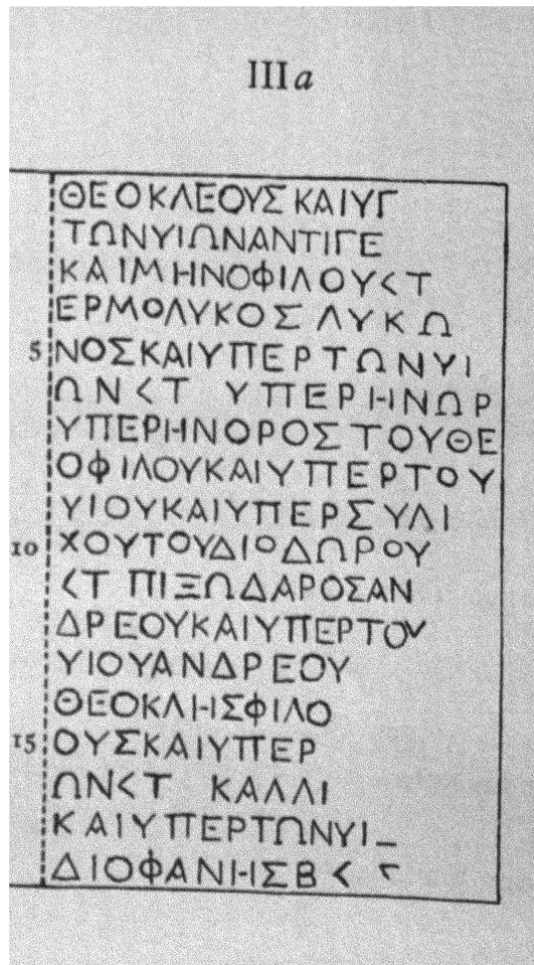
Colum IIa

- 10 [υῖω]γ?ῶν [(δραχμᾶς) υ'? Ἀντι?]-
 12 γένης [Ὀρνεπίμιος?]
 καὶ ὑπὲρ [ρ τῶν υἱῶν? Ἀν]-
 14 τιγένου[ς καὶ? Ὀρνεπί?]-
 μιος (δραχμᾶς) υ' [— — —]
 16 (δραχμᾶς) τ'. Ὑπατος <Ε>[ρμολύ?]-
 κου καὶ ὑπὲρ τῆς θυ-
 18 γατρὸς (δραχμᾶς) τ'. Πιξ-
 δαρος Μάσου (δραχμᾶς) τ'. vacat
 20 Φιλώτας Ἐρμολύκου
 (δραχμᾶς) τ'. Λύκων Ἐρμολύκου
 [(δραχμᾶς)] τ'. Ὑπερήνωρ Ἐρμολύ-
 [κ]ου (δραχμᾶς) τ'. Θηρωνίδης
 22 vacat

Colum IIIa

- 24 Θεοκλέους καὶ ὑπ[ἐρ]
 τῶν υἱῶν Ἀντιγέ[νους]
 26 καὶ Μηνοφίλου (δραχμᾶς) τ'.
 Ἐρμόλυκος Λύκω-
 28 νος καὶ ὑπὲρ τῶν υἱ-
 ῶν (δραχμᾶς) τ'. Ὑπερήνωρ
 30 Ὑπερήνωρος τοῦ Θε-

Tablo 4.57 TAM II, nr. 650

οφίλου καὶ ὑπὲρ τοῦ

32 υἱοῦ καὶ ὑπὲρ <Ε>ὐδί-
<κ>ου? τοῦ Διοδώρου

34 (δραχμὰς) τ'. Πιξώδαρος Ἀν-
δρέου καὶ ὑπὲρ τοῦ

36 υἱοῦ Ἀνδρέου [(δραχμὰς) τ']·
Θεοκλῆς Φιλο[κλέ]-

38 ους καὶ ὑπὲρ [τῶν υἱ]-
ῶν (δραχμὰς) τ'. Καλλι[— —]

καὶ ὑπὲρ τῶν υἱ<ῶ>[ν (δραχμὰς) —']
40 Διοφάνης β' (δραχμὰς) σ'.

Colum Ib

42 [...]φία? τῶν Φιλώτου τοῦ Θεο-
[κ]λέους ὀρφανῶν (δραχμὰς) σ'. Ἀρτέ-

44 [μ]ων Ὀρνεπίμιος τοῦ Με-
γιστοδότου φ(υλῆς) Ἱε(ραορίδος) καὶ

46 ὑπὲρ τοῦ πατρῶου Πιξωδάρου
(δραχμὰς) σ'. Δερκυλίδης Μάσου

48 φ(υλῆς) Ἡ(λιάδος)
(δραχμὰς) ρν'. Εὐέλθων

50 Μάσου (δραχμὰς) ρν'.
Κλεόβουλος Ὀρνεπίμιος, κα-

52 [τὰ δὲ υἱο]θεσίαν Εὐέλθον-
[τος] (δραχμὰς) ρ'. Ἀντιγένης Ὁ[ρ]-

54 [νεπίμιος? κ]αθ' υἱοθεσί-
[αν δὲ Μάσου(?)] (δραχμὰς) ρ'. Ἀ[ρπα-

[λος] Ἀν[δρέου καὶ ὑπ]ἐ[ρ τῶν?]
56 [Ἀ]ρκε[σιλάου? — — — — —]

Colum IIb

58 ΦΛ[— — — — —]

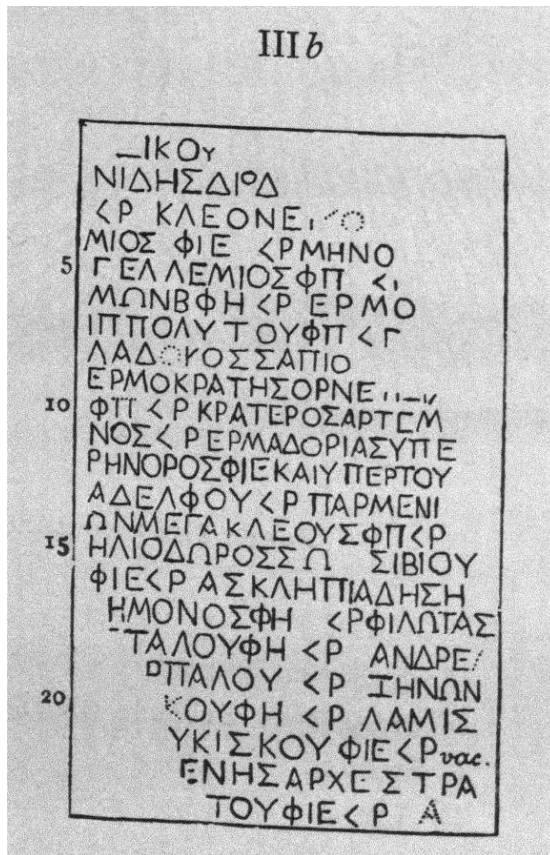
Α[— — — — —]

60 ΟΙΟ[— — — — —]ΛΕ

Γ — — — — Σ[— — — —]Ρ[— — — —]

62

Tablo 4.58 TAM II, nr. 650

Α[— — — — —]ΟΛΠΙΝΟ[—]

Ρ[— — — — —]ΦΡ[— — —]

64 ΠΡ[— — —]ΑΣΟ[— — — — —]

Ε[— — —]ΑΡΜΕ.[— — — —]

66 Colum IIIb

[Εὐ]δίκου [φ(υλῆς) — (δραχμὰς)

68 ρ'. Ἀπολλω?]-

νίδης Διοδ[— — — φ(υλῆς) —]

70 (δραχμὰς) ρ'. Κλεόνεικ[ος Ὀρνεπεί?]-

μιος φ(υλῆς) Ἴε(ραορίδος) (δραχμὰς)

72 ρ'. Μηνο[— —]

Γελλέμιος φ(υλῆς) Π(—) (δραχμὰς)

74 ρ'. [Ἀρτέ]-

μων β' φ(υλῆς) Ἡ(λιάδος) (δραχμὰς)

76 ρ'. Ἑρμο[— —]

Ἴππολύτου φ(υλῆς) Π(—) (δραχμὰς)

78 ρ'

[— —]-

80 λάδοκος Σαπιο[— — φ(υλῆς) —
(δραχμὰς) ρ'].

82 Ἑρμοκράτης Ὀρνεπείμ[ιος]

84 φ(υλῆς) Π(—) (δραχμὰς) ρ'.

Κράτερος Ἀρτέμ[ω]-

86 νος (δραχμὰς) ρ'. Ἑρμαδόρτας Ὑπε-
ρήνορος φ(υλῆς) Ἴε(ραορίδος) καὶ

88 ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ (δραχμὰς)

ρ'. Παρμενί-

90 ων Μεγακλέους φ(υλῆς) Π(—)
(δραχμὰς) ρ'.92 Ἡλιόδωρος Σωσιβίου
φ(υλῆς) Ἴε(ραορίδος) (δραχμὰς)94 ρ'. Ἀσκληπιάδης Ἡ-
[γ]ήμονος φ(υλῆς) Ἡ(λιάδος)

96	(δραχμὰς) ρ´. Φιλώτας [Ἀ]ττάλου φ(υλῆς) Ἡ(λιάδος)
98	(δραχμὰς) ρ´. Ἀνδρέα[ς] [Ἀ]ρπάλου (δραχμὰς) ρ´. Ζήνων
100	[Εὐδί?]κου φ(υλῆς) Ἡ(λιάδος) (δραχμὰς) ρ´. Λαμίσ- [κος Λ]υκίσκου φ(υλῆς) Ἱε(ραορίδος) (δραχμὰς) ρ´. vacat [....]ένης Ἀρχεστρά- του φ(υλῆς) Ἱε(ραορίδος) (δραχμὰς) ρ´. Α

Çevirisi: ... NN oğlu NN, oğlu Hermotimos adına 600 drakhme, Theronides oğlu Dositheos 500 drakhme, Hypatos oğlu Attalos, çocukları Attalos ve ... NN adına 400 drakhme, Ornepeimis (?) oğlu Antigenes(?), çocukları Antigenes ve Ornepeimis (?) adına 400 drakhme, NN 300 drakhme, Hermolykos(?) oğlu Hypatos kızı adına 300 drakhme, Masas oğlu Piksodaros 300 drakhme, Hermolykos oğlu Philotas 300 drakhme, Hermolykos oğlu Lykos 300 drakhme, Hermolykos oğlu Hyperenor 300 drakhme, Theokles oğlu Theronides çocukları Antigenes ve Menophilos adına 300 drakhme, Lykon oğlu Hermolykos çocukları adına 300 drakhme, Theophilos torunu Hyperenor oğlu Hyperenor, oğlu ve Diodoros oğlu Eudikos(?) adına 300 drakhme, Andreas oğlu Piksodaros, oğlu Andreas adına 300 drakhme, Philokles oğlu Theokles çocukları adına 300 drakhme, Kalli... çocuklarının adına ... drakhme, Diophanes oğlu Diophanes 200 drakhme, Theokles oğlu Philotas'ın yetim çocukları adına 200 drakhme, Megistodotos torunu Ornepeimis oğlu Hieraoris phylesinden Artemon üvey babası Piksodaros adına 200 drakhme, Masas oğlu Helias phylesinden Derkylides 150 drakhme, Masas oğlu Euelthon 150 drakhme, Ornepeimis oğlu Kleoboulos evlatlık oğlu Euelthon adına 100 drakhme, Ornepeimis (?) oğlu Antigenes evlatlık oğlu Masas(?) adına 100 drakhme, Andreas oğlu Harpalos, [çocukları] Arkesilaos ve NN adına 100 drakhme, ... Eudikos oğlu NN 100 drakhme, Diod... oğlu Apollonides(?) 100 drakhme, Ornepeimis (?) oğlu, Hieraoris phylesinden Kleoneikos 100 drakhme, Gellemis oğlu, P... phylesinden Meno... 100 drakhme, Artemon oğlu, Helias phylesinden Artemon 100 drakhme, Hippolytos oğlu, P... phylesinden Hermo... 100 drakhme, Sapio... 100 drakhme, Ornepeimis oğlu, P... phylesinden Hermokrates 100 drakhme, Artemon oğlu Krateros 100 drakhme, Hyperenor oğlu, Hieraoris phylesinden Hermadortas

erkek kardeşi adına 100 drakhme, Megagles oğlu, P... phylesinden Parmenion 100 drakhme, Sosibios oğlu, Hieraoris phylesinden Heliodoros 100 drakhme, Hegemon oğlu, Helias phylesinden Asklepiades 100 drakhme, Attalos oğlu, Helias phylesinden Philotas 100 drakhme, Harpalos oğlu Andreas 100 drakhme, Eudikos oğlu, Helias phylesinden Zenon 100 drakhme, Lykiskos oğlu, Hieraoris phylesinden Lamiskos 100 drakhme, Arkhestratos oğlu Hieraoris phylesinden –enes 100 drakhme (bağış yapmıştır.)

4.2.5. Sporcu Yazıtları

TEp56. Aurelius Antiokhos Hermokrates.

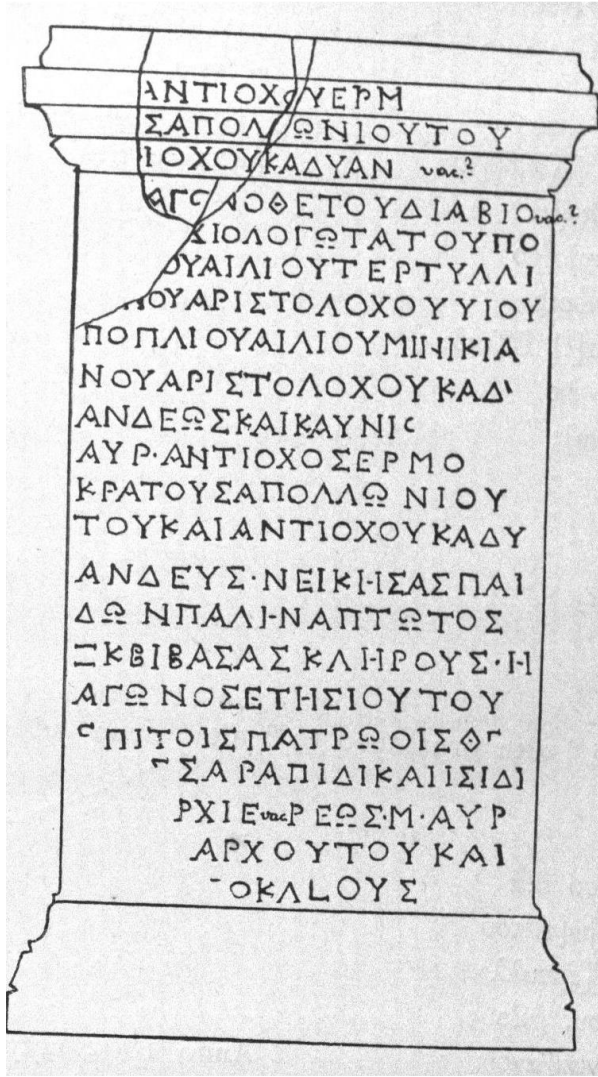
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadiumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 1.13 m; G: 45 cm; D: 37 cm Hy.: 2.5 cm.

Tarih : İ.S. 212 sonrası.

Edisyon : TAM II, nr. 677.

Tablo 4.59 TAM II, nr. 677.

- [Μ(άρκου) Αὐρ(ηλίου)]
 2 Αντιόχου Ἑρμ[οκρά]-
 [του]ς Ἀπολλωνίου τοῦ [καὶ]
 4 [Ἀντ]ιόχου Καδυαν[δέως].
 [ἐπὶ] ἀγωνοθέτου διὰ βί[ο]υ
 6 [τοῦ ἀ]ξιολογωτάτου Πο-
 [πλί]ου Αἰλίου Τερτυλλι[α]-
 8 νοῦ Ἀριστολόχου, υἱοῦ
 Ποπλίου Αἰλίου Μινικια-
 10 νοῦ Ἀριστολόχου, Καδυ-
 ανδέως καὶ Καυνίο[υ Μ(ἄρκος)]
 12 Αὐρ(ήλιος) Ἀντίοχος Ἑρμο-
 κράτους Ἀπολλωνίου
 14 τοῦ καὶ Ἀντιόχου Καδυ-
 ανδεὺς · νεικήσας παί-
 16 δων πάλην ἄπτωτος
 ἐκβιβάσας κλήρους · ἡ
 18 ἀγῶνος ἐτησίου τοῦ
 ἐπὶ τοῖς πατρώοις θε-
 20 [οῖ]ς Σαράπιδι καὶ Ἰσιδι
 [ἐπὶ ἀ]ρχιερέως · Μ(άρκου) ·
 22 Αὐρ(ηλίου)
 [.c.5.]άρχου τοῦ καὶ
 24 [Ἀρισ]τ?οκλέους.

Çevirisi: Nam-ı diğer Antiokhos olan Apollonios oğlu Hermokrates'in oğlu Kadyandalı Marcus Aurelius Antiokhos, Publius Aelius Minicianus Aristolokhos'un oğlu Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un anılmaya değer hayat boyu agonatethesliği sırasında Tanrılar Isis ve Serapis onurunura yıllık olarak düzenlenen 8. yarışta çocuklar arası güreş müsabakasını yenilgisiz şekilde, (rakiplerini) eleyerek, Marcus Aurelius --arkhos nam-ı diğer Aristokles arkhieusken kazandı.

TEp57. Onesandros'un oğlu Kadyandalı E-- .

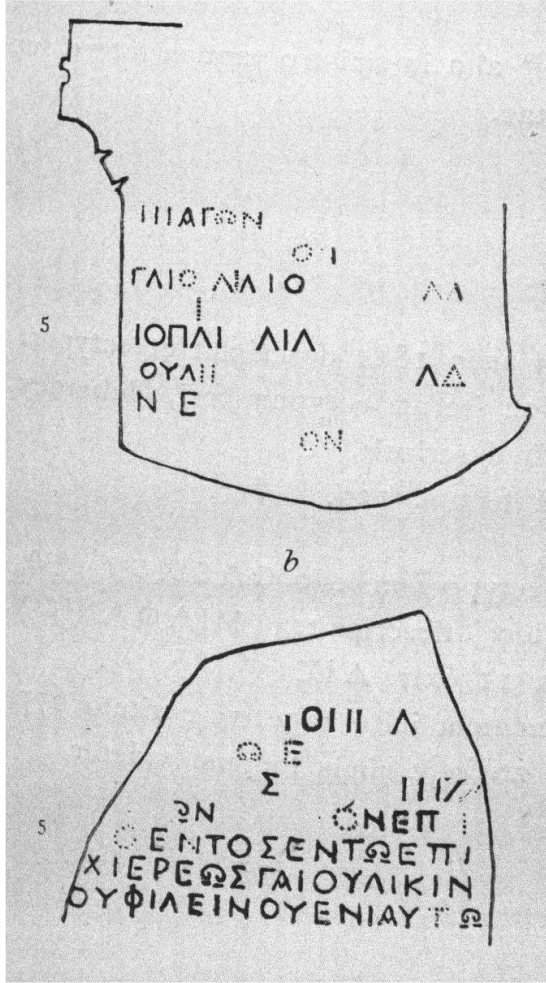
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından sınıra yakın bir kapıda iki parça olarak bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 1 m; G: 43 cm; D: 45 cm Hy.: 2.2 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : TAM II, nr. 678.

Tablo 4.60 TAM II, nr. 678.

frg. a.1

[ἐ]πὶ ἀγων[οθέτου διὰ βίου]

2 [τοῦ ἀξιολ]ογ[ωτάτου Πο]-

πλίο[υ] Αἰλίο[υ Τερτυ]λλ[ια]-

4 [νοῦ Ἀρ]ι[στολόχου, υἱοῦ]

6 Ποπλί[ου] Αἰλ[ίου Μινικια]-

[ν]οῦ Ἀρ[ι]στολόχου, Κ[αδ]υ[ν]-

[α]ν[δ]ρ[ῶ]ς καὶ Καυνίου]

8 [...c.7...]ον[— — — — —]

[— — — — —]

frg. b

[— — — — —]

]

2 [...c.7.. το]ῦ Ὀνη[σ]ά[νδρου?]

[Καδυανδέ?]ω[ς] Ε[— — — — —]

4 [νεικήσα]ς [παίδω]ν π[α]-

[λην ἀγ]ῶν[ος νέ?]ον ἐπ[ε]ι[σ]-

6 [αχ]θέντος ἐν τῷ ἐπὶ

[ἀρ]χιερέως Γαίου Λικιν-

8 [νί]ου Φιλείνου ἐνιαυτῷ.

Çevirisi: frg. a *Publius Aelius Minicianus Aristolokhos'un oğlu Kadyandalı ve Kaunoslu Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un anılmaya değer hayat boyu agonothesliği sırasında*

frg. b *Onesandros'un oğlu Kadyandalı E-- Her Gaius Licinius Philenus'un arkhieusluk yaptığı yılda kazandı.*

TEp58. Epagatos oğlu Kadyandalı Epagatos.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından sınıra yakın bir kapıda iki parça olarak bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 1 m; G: 44 cm; D: 42 cm Hy.: 2 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : TAM II, nr. 679.

Tablo 4.61 TAM II, nr. 679.

[ἐπὶ] ἀγ[ωνοθ]έτ[ου διὰ]
2 [βίου το]ῦ
[ἀ]<ξ>ι[ολογω]τ[άτου]
4 [Ποπλίου Αἰ]λί[ο]υ Τ[ερτυλλι]-
[ανοῦ] Ἀριστ[ο]λόχ[ου],
6 υἱοῦ Πο]-
[πλίου Αἰλίου Μινικιαν]οῦ
8 [Ἀριστ]ο[λ]όχου,
Καδυαν[δέως]
10 [καὶ Κ]α[υνίου] — — — —
— —]
vacat
[.]ἸἸ Ἐπάγαθος [— — — —
]
2 τοῦ καὶ Ἐπαγάθου [Κ]αδυα[ν]-
δεὺς νεικήσας παίδων
4 πά[λ]ην ἀγῶνος ἐτησίου
τοῦ ἐπὶ τοῖς πατρ[ώοις]
6 θεοῖς Σ[α]ράπιδι κα[ὶ] Εἵ[σι]δ[ι]
8 πρώτως ἀχθέντος ἐκ
τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως
ψηφισθέντων.

Çevirisi: Publius Aelius Minicianus Aristolokhos'un oğlu Kadyandalı ve Kaunoslu çok saygı değer Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un hayat boyu agonothesliği sırasında.

Epagathos oğlu Kadyandalı Epagathos, kent tarafından alınan kararlar uyarınca ata tanrıları Isis ve Serapis için yıllık olarak düzenlenen (ve) ilk kez kutlanan bayramda çocuklar arası güreş müsabakasını yenilmeden kazandı.

TEp59. İsmi Bilinmeyen Bir Sporcu.

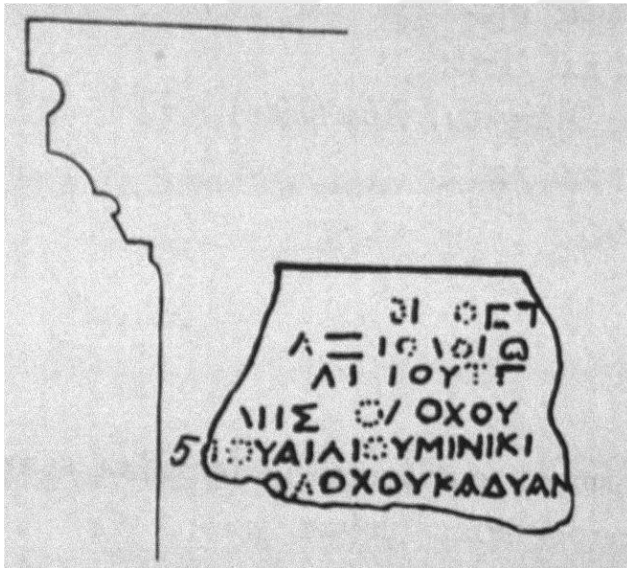
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından yazıtlı eserin buluntu yerine dair bilgi verilmemiştir. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 39 cm; G: 28 cm; D: 43 cm Hy.: 2 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : TAM II, nr. 680.

Tablo 4.62 TAM II, nr. 680.

[ἐπὶ ἀγ]ων[ο]θέτ[ου διὰ]
2 [βίου τοῦ] ἀξιολογ[τάτου]
[Ποπλίου] Αἰ[λ]ίου Τε[ρτυλλι]-
[ανοῦ] Ἀρισ[τ]ολόχου, [υἱοῦ]
4 [Ποπλ]ίου Αἰλίου Μινικί[ανοῦ]
[Ἀριστ]ολόχου, Καδυαν[δέ]-
6 [ως καὶ Καυνίου — — — — —]
]

Çevirisi: Publius Aelius Minicianus Aristolokhos'un oğlu Kadyandalı ve Kaunoslu çok saygı değer Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un hayat boyu agonothesliği sırasında...

TEp60. Kadyandalı ve Pinaralı Claudius Tlepolemos.

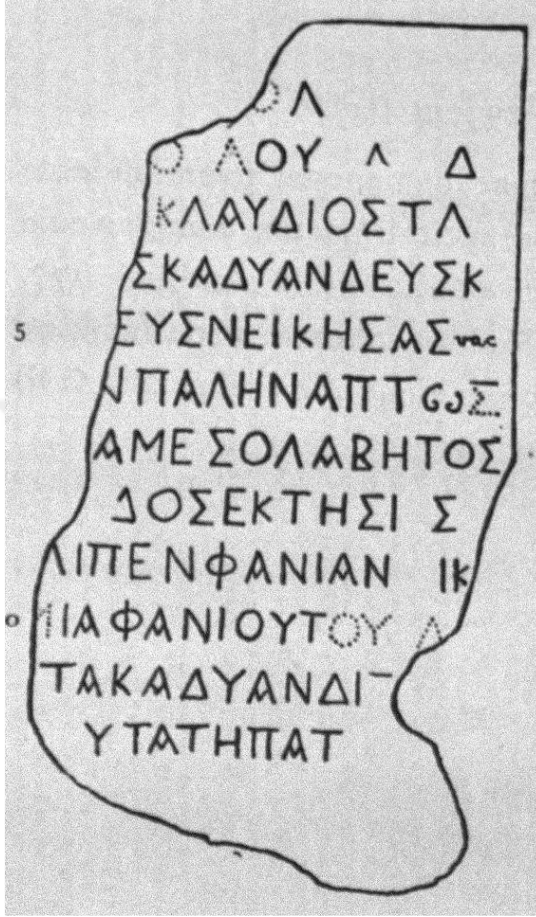
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda fragman olarak bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda eser tespit edilememiştir.

Ölçüleri : Y: 1 m; G: 47 cm; D: 50 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : Benndorf ve Niemann, nr. 118; IGR III, 519; TAM II nr. 681.

Tablo 4.63 TAM II, nr. 681.

	[ἐπὶ ἀγωνοθέτου διὰ βίου]
2	[τοῦ ἀξιολογωτάτου Πο]-
	[πλίου Αἰλίου Τερτυλλι]-
4	[ανοῦ Ἀριστ]ολ[όχου τοῦ]
	[Ἀριστ]ολόχου [Κ]αδ[υ]-
6	[ανδέως] Κλαύδιος Τλ[η]-
	[πόλεμο]ς Καδυανδεὺς κ[αί]
8	[Πιναρ?]εὺς νεικήσας vac.
	[νέω?]ν πάλην ἀπτῶς
10	[καί] ἀμεσολάβητος
	[θέμι]δος ἔκτης, ἥς [κα]-
12	[τέ]λιπεν Φανιαν[ή] ἢ κ[αί]
	[Ἀμ]μία Φανίου τοῦ καὶ [Φι]-
14	[λῶ]τα Καδυανδῆς [τῇ]
	[γλυκ]υτάτη πατ[ρίδι].

Çevirisi: Nam-ı diğer Philos olan Phantias'ın kızı Phaniane nam-ı diğer Ammia'nın çok sevgili vatanı Kadyanda için bıraktığı ve 6. kez düzenlenen themiste, Aristolokhos'un oğlu, Kadyandalı çok saygıdeğer Publius Aelius Tertullianus Aristolokhos'un hayat boyu agonothesliği sırasında Kadyandalı ve Pinaralı Claudius Tlepoemos, gençler arası güreş müsabakasını yenilgisiz ve muzaffer bir güreşçi olarak kazandı.

TEp61. Sarpedon Oğlu Kleoboulos'un Zafer Yazıtı.

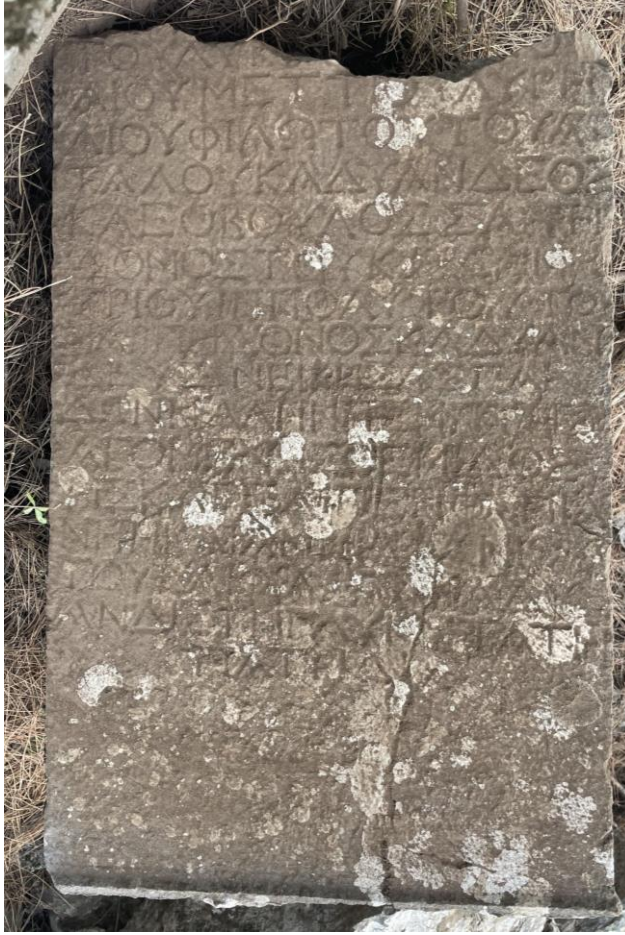
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda stadiumun kuzey doğusunda, sarnıç yapısının önünde üst ve alt profillerden kırılmış olarak, baş aşağı şekilde tespit edilmiştir. Kalinka tarafından toplam yükseklik: 1.15m olarak verilmiştir. Ancak yazıt kırık şekilde bulunduğu için güncel ölçüleri aşağıda yer aldığı gibidir;

Ölçüleri : Y: 49 cm; G: 76 cm; D: 45 cm Hy.: 2-3 cm.

Tarih : İ.S. 2.-3.yy

Edisyon : Benndorf 1884; TAM II nr. 682.

Tablo 4.64 TAM II, nr. 682.

- Κλεόβουλο[ς
 2 Σ]αρπηδόνο[ς].
 ἐπὶ ἀγωνοθέτου διὰ β[ί]-
 4 ου τοῦ ἀξιολογωτά-
 του Λυκιάρχου Ἰο[υ]-
 6 λίου Μεττίου Αὐρη-
 λίου Φιλώτου τοῦ Ἀτ-
 8 τάλου Καδυανδέος
 Κλεόβουλος Σαρπη-
 10 δόνος τοῦ καὶ Δημη-
 τρίου Ἴππολύτου το[ῦ]
 12 Σαρπηδόνος Καδυαν-
 δεὺς νεικήσας παί-
 14 δων πάλιν πέμπτης
 ἀγομένης θέμιδος,
 16 ἧς κατέλιπεν Φανια-
 νή ἢ καὶ Ἀμμία Φανίου
 18 τοῦ καὶ Φιλώτα Καδυ-
 ανδῖς τῇ γλυκυτάτῃ
 20 πατρίδι.

Çevirisi: Sarpedon oğlu Kleoboulos.

Attalos'un oğlu Kadyandalı çok saygıdeğer Lykiarkhes Iulius Aurelius Philotas'ın hayat boyu agonothesliği sırasında Sarpedon oğlu Hippolutos oğlu Demetrios olarak da bilinen Sarpedon'un oğlu Kadyandalı Kleoboulos, nam-ı diğer Philos olan Phantias'ın kızı Phanie nam-ı diğer Ammia'nın çok sevgili vatani Kadyanda için bıraktığı ve 5. kez düzenlenen themiste, çocuklar arası güreş müsabakasını kazandı.

TEp62. Lykiarkhes Iulius Mettius Aurelius Philotas.

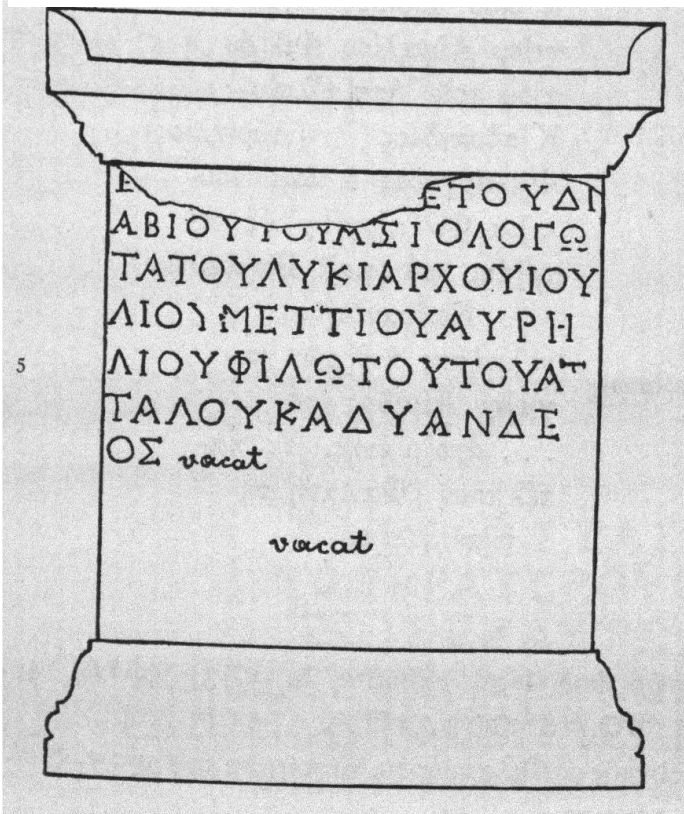
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 1.16 m; G: 47 cm; D: 47 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : TAM II, nr. 683.

Tablo 4.65 TAM II, nr. 683.

2 ἐ[πὶ ἀγωνοθ]έτου δι-
 4 ἂ βίου τοῦ ἀξιολογω-
 6 τάτου Λυκιάρχου Ἰου-
 λίου Μεττίου Αὐρη-
 λίου Φιλώτου τοῦ Ἀτ-
 τάλου Καδυανδέ-
 ος. *vacat*
vacat

Çevirisi: *Kadyandalı Attalos oğlu çok saygıdeğer Lykiarkhes Iulius Mettius Aurelius Philotas'ın hayat boyu agonothesliği sırasında.*

TEp63. Hippias Müsabakada Zafer Kazanıyor.

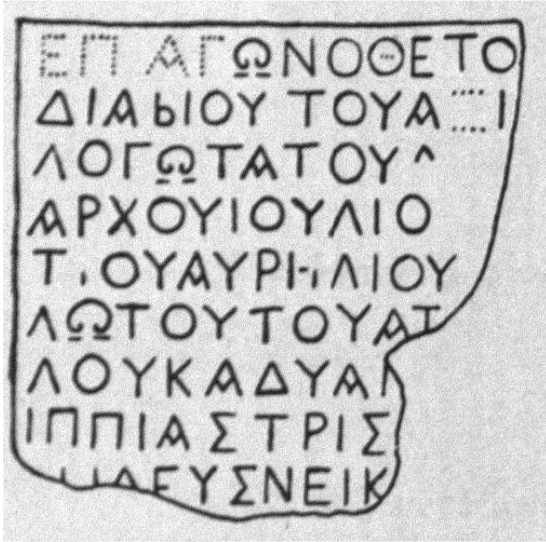
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Hy.: 3 cm. Diğer ölçüler verilmemiştir.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : Benndorf ve Niemann, nr. 121; IGR III, 518; TAM II, nr. 684.

Tablo 4.66 TAM II, nr. 684.

ἐπ[ι] ἀγωνοθέτο[υ]
 2 διὰ βίου τοῦ ἀξι[ο]-
 λογωτάτου Λυκ[ι]-
 4 ἀρχου Ἰουλί[ου Μετ]-
 τίου Αὐρηλίου [Φι]-
 6 λώτου τοῦ Ἀτ[τά]-
 λου Καδυαν[δέος]
 8 Ἰππίας τρις [Καδυ]-
 [α]νδρὲς νεικ[ήσας]
 [— — — — —]
 [— — — — —]

Çevirisi: *Attalos oğlu Kadyandalı çok saygıdeğer Lykiarkhos Iulius Mettius Aurelius Philotas'ın hayat boyu agonothetesliği sırasında Kadyandalı III. Hippias kazandı...*

TEp64. Demetrios Olarak da Bilinen Aurelius Philargos.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 60 cm; G: 48 cm; D: 50 cm Hy.: 3-4 cm.

Tarih : İ.S. 3.yy

Edisyon : TAM II, nr. 685.

Tablo 4.67 TAM II, nr. 685.

Αὐρ(ηλίου) Φιλαρ[γύρου τοῦ καὶ Δη]-
 2 μητρίου.
 ἐπὶ ἀγωνοθέτου [διὰ βίου]
 4 τοῦ ἀξιο[λογωτάτου Λυκιάρ]-
 [χ]ου Ἰουλί[ου Μεττίου Αὐρηλί]-
 6 ου Φιλώτο[υ τοῦ Ἀττάλου Κα]-
 δυανδέ[ος — — — — —]

Çevirisi: *Aurelius Philargyros nam-ı diğer Demetrios'un (heykeli).*

Kadyandalı Lykiarkhes çok saygıdeğer Iulius Mettius Aurelius Philotas nam-ı diğer Attalos'un hayat boyu agonatethesliği sırasında.

TEp65. Demetrios Nam-ı Diğer Zesamos Zafer Kazanıyor.

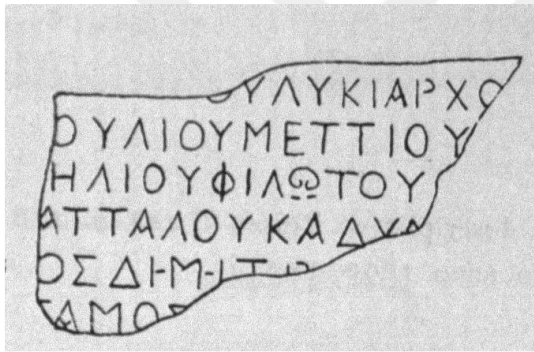
Buluntu Yeri : Blok, Kalinka tarafından stadyumda görülmüştür. Yazıtın 7. Satırında yer alan isim, IGR'da Θεόσαμος; Kalinka tarafından yayınlanan edisyonda ise Δημήτριος olarak verilmiştir. Kentte yapılan çalışmalarda yazıt tespit edilemediği için konuya açıklık getirmek mümkün olmamıştır.

Ölçüleri : Y: 27 cm; G: 43 cm; D: 20 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : IGR III, 517; TAM II, nr. 686.

Tablo 4.68 TAM II, nr. 686.

[ἐπὶ ἀγωνοθέτου]
2 [διὰ βίου τοῦ ἀξιολο]-
[γωτάτ]ου Λυκιάρχου[ν]
4 [Ι]ουλίου Μεττίου [Αὐ]-
[ρ]ηλίου Φιλώτου [τοῦ]
6 Ἀττάλου Καδυα[νδέ]-
ος Δημήτρ[ιος ὁ καὶ Σή?]-
8 σ?αμος

Çevirisi: *Attalos'un oğlu Kadyandalı çok saygıdeğer Lykiarkhos Iulius Mettius Aurelius Philotas'ın hayat boyu agonothetesliği sırasında Demetrios nam-ı diğer Zesamos? ...*

TEp66. Aurelius Philargyros Boks Müsabakasında Zafer Kazanıyor.

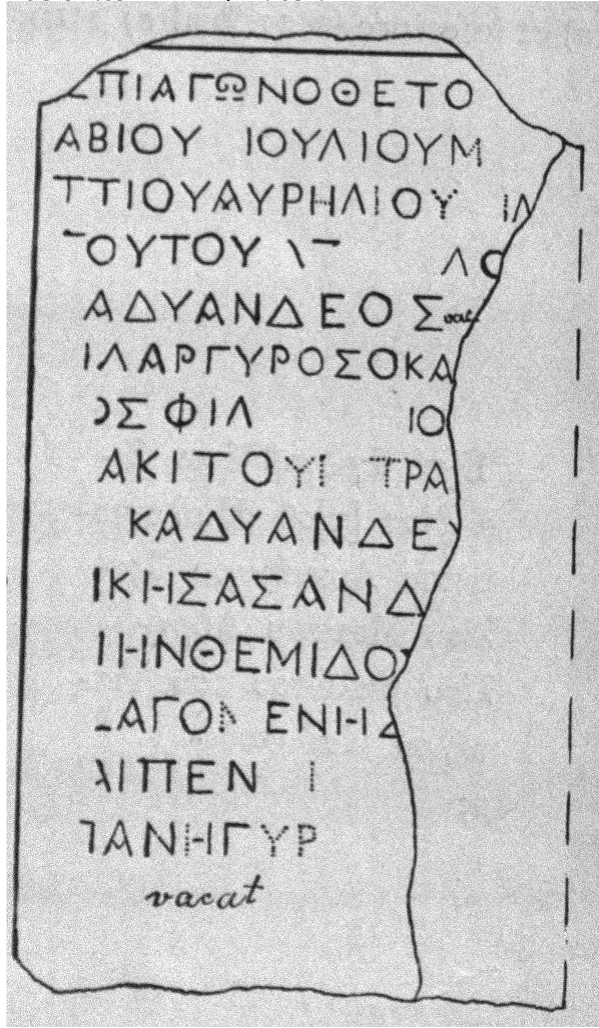
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 90 cm; G: 50 cm; D: 50 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 212 sonrası.

Edisyon : TAM II, nr. 687.

Tablo 4.69 TAM II, nr. 687.

- ἐπὶ ἀγωνοθέτο[υ δι]-
 2 ἁ βίου Ἰουλίου Μ[ε]-
 ττίου Αὐρηλίου Φιλ[ώ]-
 4 του τοῦ Ἀττάλο[υ]
 [Κ]αδυανδέος
 6 [Αὐρ(ήλιος)] [Φ]ιλάργυρος ὁ κα-
 [ἰ]οῦ]-
 8 [λι]ος Φιλάργ[υ]ρο[ς τε]-
 [τρ]άκι τοῦ καὶ Πα[ιδεύτου?]
 10 Καδυανδεῦ[ς]
 [νε]ικήσας ἀνδ[ρῶν πυ]-
 12 [γ]μὴν θέμιδος [τὸ ..]
 [..]. ἀγομένης, [ἧς κα]-
 14 [τέ]<λ>ιπεν Φ[ανιανὴ τῇ]
 πανηγύρ[ει].

Çevirisi: Attalos oğlu Kadyandalı Iulius Mettius Aurelius Philotas yaşam boyu agonotheslik yaptığı sırada, Iulius Philargyros IV nam-ı diğer Paideutes'in oğlu, Kadyandalı Aurelius Philargyros nam-ı diğer Iulius Philargyros, Phaniane'nin festival için bıraktığı themisin (falanca kez yapılan) kutlamasında yetişkin erkekler kategorisindeki boks müsabakasını kazandı.

TEp67. Aurelius Philargyros Nam-ı Diğer Demetrios.

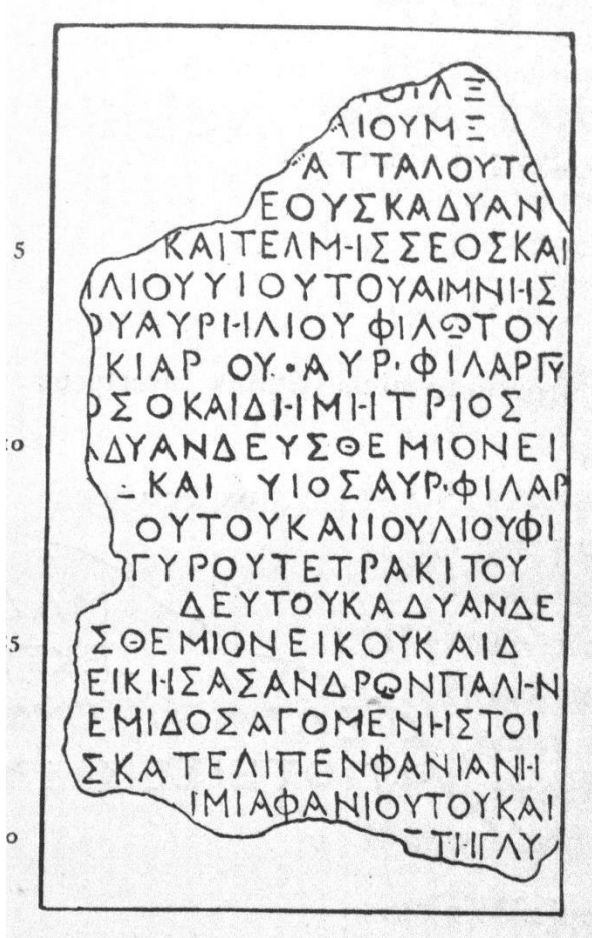
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından stadyumda bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 78 cm; G: 47 cm; D: 51 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 212 sonrası.

Edisyon : TAM II, nr. 688.

Tablo 4.70 TAM II, nr. 688.

- 01 [ἐπὶ ἀγωνοθέτου]
 [διὰ βίου] τοῦ ἄξ[ιο]-
 2 [λογωτ]άτου Με[ττί]-
 [ου Αὐ]ρ(ηλίου) Ἀττάλου το[ῦ]
 4 [καὶ Πιγ]ρέους Καδυαν-
 [δέος] καὶ Τελμησσέος καὶ
 6 [.]λίου, υἱοῦ τοῦ ἀιμνήσ-
 [τ]ου Αὐρηλίου
 8 Φιλώτου
 [Λυ]κιάρ[χ]ου · Αὐρ(ήλιος) ·
 10 Φιλάργυ-
 [ρ]ος ὁ καὶ Δημήτριος
 12 [Κ]αδυανδεὺς θεμιονεΐ-
 [κη]ς καὶ υἱὸς Αὐρ(ηλίου) ·
 14 Φιλαρ-
 [γ]ύρου τοῦ καὶ Ἰουλίου Φι-
 16 [λ]αργύρου τετράκι τοῦ
 18 καὶ Παιδεύτου Καδυανδέ-
 [ο]ς θεμιονεΐκου καὶ δ'
 20 [ν]εικήσας ἀνδρῶν πάλην
 [θ]έμιδος ἀγομένης τὸ ἰ',
 22 [ῆ]ς κατέλιπεν Φανιανή
 [ῆ καὶ Ἀ]μμία Φανίου τοῦ καὶ
 24 [Φιλώτα Καδυανδῖ]ς τῇ γλυ-
 [κυτάτῃ πατρίδι].

Çevirisi: Çok saygıdeğer daima hatırlanacak olan Lykiarkhes Aurelius Philotas'ın oğlu, Kadyanda, Telmessos ve ...lis vatandaşı, çok saygıdeğer Mettius Aurelius Attalos nam-ı diğer Pigres'in yaşam boyu agonothetes olduğu sırada, Kadyanda vatandaşı 4 kez themis galibi olan Iulius Philargyros IV ve Paideutes olarak da bilinen Aurelius Philargyros'un oğlu, themis galibi Demetrios olarak da bilinen Kadyandalı Aurelius Philargyros, Phantias olarak da bilinen

Philotas'ın kızı Phaniane nam-ı diğer Ammia'nın çok sevgili vatanı için bıraktığı themisin 10. kutlamasında yetişkin erkekler kategorisinde 4. kez güreş müsabakasını kazandı.

Str. 8 ἀμνήστου = ἀειμνήστου

4.2.6. Komşu Kentlerde Bulunan Kadyanda'lı Kişilere Ait Yazıtlar

TEp68. Thoantianos'un Onurlandırılması(1).

Buluntu Yeri	: Boubon'da bulunmuştur.
Ölçüleri	: verilmemiştir.
Tarih	: İ.S.3.yy
Edisyon	: LBW, nr. 1224 (2)

- εἰσηγημένου Μάρκου Αὐρηλίου Τρωΐλου Μά-
 2 [γ]αντος τοῦ Τρωΐλου Βουβωνέος καὶ Καδυαν-
 δέος πεπολειτευομένου δὲ καὶ ἐν ταῖς κατὰ Λυ-
 4 κίαν πόλεσιν πάσαις, ἐπιψηφισαμένου
 Αὐρηλίου Μάγαντος δῖς τοῦ Τρωΐλου
 6 Βουβωνέος γεγονό-
 τος ἀρχιφύλακος, ἔδοξεν τῇ κοινῇ τοῦ Λυκίων
 8 ἔθνους ἀρχ<αι>ρεσιακῇ ἐκκλησίᾳ· ἐπεὶ Μάρκος
 {²vac.}²
 10 Αὐρήλιος Θοαντιανὸς υἱὸς Αὐρηλίου Θοαντι-
 ανοῦ δῖς Μελεάγρου Κάστορος Βαλβουρεὺς καὶ
 12 Ἀτταλεύς, ἀνὴρ εὐγενὴς καὶ κόσμιος καὶ ἦθει
 καὶ τρόπῳ [ᾗ]ριστος διαπρέπων ἐν τῇ ἐπαρχείᾳ,
 14 γένους συνκλητικοῦ καὶ ὑπατικοῦ καὶ Λυκιαρχι-
 [κ]οῦ καὶ Πα[μ]φυλιαρχῶν καὶ πραιμοπιλαρί-
 16 ων καὶ ἱππικῶν, ἐπιπάππου Κάστορος ὑποφυ-
 λάξαντος Λυκίων

Çevirisi: *Kadyandalı ve Boubonlu ve tüm Lykia kentlerinde de vatandaşlığı olan Troilos oğlu Marcus Aurelius Troilos Magas konuyu gündeme getirdikten sonra, Troilos oğlu, Aurelius Magas oğlu, arkhiphylaks olmuş olan Boubon'lu Aurelius Magas da oylamaya*

sunduktan sonra, Lykia halkının birliği genel kurul toplantısında karar verdi: Madem ki; Kastor oğlu, Meleagros oğlu, Aurelius Thoantianos oğlu; dindar bir adam, ölçülü, karakter bakımından oldukça muhterem bir şahıs, eyalette seçkin bir vatandaş, hem senatör hem consul hem Lykiarkhes hem Pamphyliarkheslerin hem de primus pilus ve süvari birliği rütbeli kişilerin soyundan gelen ve de Lykia Birliği'nin hypophylaksı olmuş büyük büyük dedesi Kastor'un soyundan gelen Marcus Aurelius Thoantionos'u (onurlandırdı).

TEp69. Thoantianos'un Onurlandırılması.

Buluntu Yeri	: Boubon'da bulunmuştur.
Ölçüleri	: verilmemiştir.
Tarih	: İ.S. 3.yy
Edisyon	: LBW, nr. 1224

- [εἰ]ση[γη]σαμέ[ν]ου Μάρκου Αὐρηλίου Τρωΐλου Μά[σ]-
2 αντος τοῦ Τρωΐλου, Βουβωνέως καὶ Καδυαν-
δέος, [π]ολ[ε]ιτευομένου δὲ καὶ ἐν ταῖς κατὰ Λυ-
4 κίαν πόλεσιν πάσαις, ἐπιψηφισαμένου Αὐρηλίου
Μάσαντος δις, τοῦ Τρωΐλου Βουβωνέος γεγονό-
6 τος ἀρχιφύλακος, ἔδοξεν τῇ κοινῇ τοῦ Λυκίων ἔθνους
ἀρχ[αι]ρεσιακ[ῆ] ἐκλ[η]σίᾳ· ἐπε[ὶ] Μᾶρκος
8 [Αὐρήλιος Θεοαντιανός, υἱὸς Αὐρηλίου Θεοαντ-
[ιανοῦ δις Με]λεάγρου [Κ]άστορος, Βαλβουρε[ὺ]ς καὶ
10 [Ἄτταλεὺς, ἱε]ρεὺς εὐσεβῆς καὶ κόσ[μ]ιος καὶ [ῆ]θει
[σεμνότα]τος, διαπρέπων ἐν τῇ ἐ[π]α[ρ]χείᾳ,
12 [γένους συν]κλητικοῦ καὶ ὑπατικοῦ καὶ Λυ[κ]ιαρχικ-
ο[ῦ] καὶ Πα[μ]φυλιαρχῶν καὶ πρεμοπειλαρί-
14 ων καὶ ἱππικῶν, ἐ[κ]πάππου Κάστορο[ς] ὑποφυ-
λ[άξ]αντος Λ[υ]κίων, Προπάππου Μελεά[γ]ρου [ὑ]-
16 ποφυλά[ξ]αντος καὶ ἀρχιφυλακήσαντος [Λυ]-
κίων καὶ τειμηθέντος ἐπὶ τῇ ἀρχιφυλακίᾳ, πά-
18 ππου Θεοαντιανοῦ ὑποφυλάξαντος καὶ αὐ-
τοῦ Λυκίων, πατρὸς Θεοαντιανοῦ ἱερασαμένου
20 Λυκίων Θεᾶς Ῥώμης καὶ τειμηθέντος ἱεράτευ-
σεν καὶ αὐτὸς τοῦ κοινοῦ Λυκίων ἔθνους Τιβε-

- 22 ρίου Καίσαρος εὐσεβ[ῶ]ς, καὶ φιλοτίμως παντα-
 χοῦ τὴν αὐτοῦ π[ρ]οθυμίαν καὶ γνώμην ἐπιδ[εί]-
 24 κνυται ἐν τοῖς ἀρίστοις οὐ μόνον εἰς τὸ ἔθν[ος]
 ἡμῶν ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐτέρᾳ πατρίδι αὐτοῦ
 26 τῇ λαμπροτάτῃ Ἀτταλέων πόλει, ὥς μ[ε]-
 μαρτυρῆσθαι αὐτῷ καὶ ὑπὸ τοῦ κρατίστου ὑ-
 28 πατικοῦ Μάρκου Οὐλπίου Τερτυλλιανοῦ Ἀκύ-
 λα λογιστεύσαντος καὶ τῶν Ἀτταλέων, ἐ-
 30 φ' αἷς ἐξετέλεσεν καὶ παρὰ τοῖς Ἀτταλεῦ-
 σιν φιλοτείμως καὶ εὐσεβῶς ἀρχαῖς· διὰ
 32 ταῦτα δεδόχθαι Λυκίων τῷ κοινῷ τετειμησ-
 θαι τὸν Θεοαντιανὸν εἰκόνι χαλκῇ καὶ εἰκό-
 34 νι γραπτῇ, ἐπιγραφῆναι δὲ τῷ ἀνδριάν-
 τι καὶ τῇ εἰκόνι τὰς προγεγραμμένας τειμὰ[ς] καὶ μαρτυρίας.
 36

Çevirisi: Troilos oğlu, Kadyandalı ve Boubonlu ve tüm Lykia kentlerinde de vatandaşlığı olan Marcus Aurelius Troilos Masas konuyu gündeme getirdikten sonra ve Troilos torunu, Aurelius Masas'ın oğlu Boubonlu arkhiphylaks Aurelius Magas da oylamaya sunduktan sonra, Lykia Birliği genel kurul toplantısında karar aldı: Madem ki; Kastor oğlu, Meleagros oğlu, Meleagros oğlu, Aurelius Thoantianos oğlu; dindar bir rahip, ölçülü, karakter bakımından oldukça muhterem bir şahıs, eyalette seçkin bir vatandaş, hem senatör hem Lykiarkhes hem Pamphyliarkheslerin hem de primus pilus ve süvari birliği rütbeli kişilerin soyundan gelen, Lykia Birliği'nin hypophylaksı olmuş büyük büyük dedesi Kastor'un, Lykia Birliği'nin hypophylaksı ve Lykia Birliği'nin hypophylaksı ve arkhiphylakia memuriyetliğinde onurlandırılmış arkhiphylaks büyük büyük dedesi Meleagros'un, Lykia Birliği'nin tek başına hypophylakslığını yapmış dedesi Thoantianos'un ve Lykia Birliği Tanrıça Rhome'sinin rahipliğini yapmış ve de onurlandırılmış babası Thoantianos'un soyundan gelen Balbouralı ve Attaleialı Marcus Aurelius Thoantianos Lykia Birliği Tiberius Caesar kültürünün rahipliğini dindar bir şekilde yaptı. Ve de en soylu kişiler arasında olan o, her yerde cömertçe iyi niyetini ve iradesini sadece bizim halkımıza karşı değil aynı zamanda onun diğer vatani olan Attaleialıların şanlı kentinde de ortaya koyuyor. Yönetimi sırada en saygıdeğer consul Marcus Ulpius Tertillianus Aquila ve Attaleialılar tarafından ona tanıklık ediliyor, memuriyetliklerini, Attaleialılar nezdinde de cömert ve dindar bir şekilde başarıyla yerine getirdi. Bu nedenlerden dolayı Lykia Birliği Thoantianos'u bronzdan bir heykelle ve boyalı

bir resimle onurlandırılmasına, heykele ve resme yukarıda belirtilen onurların ve övgülerin yazılmasına karar verdi.

TEp70. Aelius Logikos'un Ailesinin Mezarı.

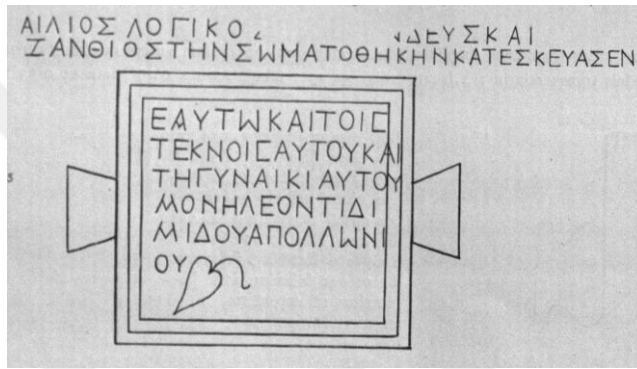
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Ksanthos stadionunda bulunmuştur.

Ölçüleri : Y: 78 cm; G: 47 cm; D: 51 cm Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 3.yy

Edisyon : TAM II, nr. 335.

Tablo 4.71 TAM II, nr. 335.

Αἴλιος Λογικός [Καδυα?]νδεὺς καὶ

2 Ξάνθιος τὴν σωματοθήκην κατεσκεύασεν.

infra:

ἑαυτῷ καὶ τοῖς

2 τέκνοις αὐτοῦ καὶ

τῇ γυναικὶ αὐτοῦ

4 μόνη Λεοντίδι

Μίδου Ἀπολλωνί-

6 ου. ☼

Çevirisi: Logis oğlu Kadyandalı ve Ksanthoslu Aelius bu mezarı inşa etti. Kendisi, onun çocukları ve onun biricik eşi, Apollonias'ın oğlu Midas'ın kızı Leontis için.

TEp71. Aelius Marcellus'un Mezarı.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Ksanthos'ta bir lahit üzerinde tespit edilmiştir.

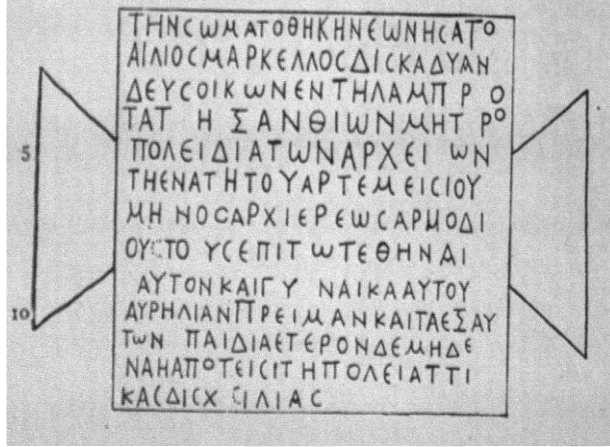
Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 41 cm; G: 49 cm; Hy.: 2-3 cm.

Tarih : İ.S. 3.yy

Edisyon : TAM II, nr.330.

Tablo 4.72 TAM II, nr. 330.

τὴν σωματοθήκην ἐωνήσατο
2 Αἴλιος Μάρκελλος δις Καδυαν-
δεὺς οἰκῶν ἐν τῇ λαμπρο-
4 τάτῃ Ξανθίων μητρο-
πόλει διὰ τῶν ἀρχείων
6 τῇ ἐνάτῃ τοῦ Ἀρτεμεισίου
μηνὸς ἀρχιερέως Ἀρμοδί-
8 ου ἔτους ἐπὶ τῷ τεθῆναι
αὐτὸν καὶ γυναῖκα αὐτοῦ
10 Αὐρηλίαν Πρεῖμαν καὶ τὰ ἐξ αὐ-
τῶν παιδία, ἕτερον δὲ μηδέ-
12 να, ἢ ἀποτείσει τῇ πόλει ἀττι-
κάς δισχειλίας.

Çevirisi: Aelius Marcellus oğlu Kadyandalı Aelius Marcellus, Ksanthosluların şanlı kentinde arşivler aracılığıyla da (kaydedilen) bu mezarı, Artemision ayının 9. gününde Harmodios'un arkhiereus olduğu yılda kendisini ve kendisinin eşi Aurelia Prima'yı ve onların çocuklarının defnedilmesi için satın aldı. Başka hiç kimse (birini defnedemez.) Şayet defnedecek olursa kente 2.000 attika drakhmesi ödesin.

TEp72. Kadyandalı Eutaktos ve Ailesinin Mezarı.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Dont köyünde Telmessos yolu üzerinde

mezarların arasında bulunmuştur.

Ölçüleri : Y: 31 cm; G: 1.50 cm; Hy.: 3 cm.

Tarih : İ.S. 2.yy

Edisyon : Benndorf 1881; CIG 4208c; Reisen I, nr. 46; TAM II, nr. 127.

- 2 Εὐτακτος Ερμανδειμάσιος Καδυανδεὺς τὸ μνημεῖον
 κατεσκεύασεν ἑαυτῷ καὶ τῇ γυναικὶ Καρπίμῃ καὶ τοῖς τέκνοις
 Εὐτάκτῳ καὶ Χρυσίππῳ καὶ τῇ ἐκ τούτων ἐσομένη γυναικί.
 4 ἐὰν δέ τις ἕτερος ἐνθάπῃ χωρὶς τοῦ ἐπιτρέψαι τινὰ ἡμῶν,
 ἀποτείσει τῷ Καδυανδέων δήμῳ φ'.
 6 ζῆ.

Çevirisi: *Ἡερμανδεϊμασίος οἱυ Καδυανδαλί Ευτακτος bu mnemeionu kendisi, eşi Karpime ve çocukları Ευτακτος ile Khrysispos ve bunların soyundan olacaklar için yaptırdı. Şayet bizim defnettığımız birisinin dışında, bir başkası (bir başkasını) defnedecek olursa, Kadyandalıların demosuna 500 denaria versin. Yaşıyor.*

TEp73. Yağ Teğmini İçin Bağış Listesi.

Buluntu Yeri	: Verilmemiştir.
Ölçüleri	: Verilmemiştir.
Tarih	: İ.Ö. 224-223
Edisyon	: ABSA 56 (1961) nr. 8.

- (ἔτους) κδ'· οἱ ἐπηγγελμένοι εἰς τὸ ἐλαιοχρίστιον·
- 2 Λύσανδρος Λυσάνδρου Ξάνθιος (δραχμὰς) ρ'
 Ἀντίοχος Φίλωνος Μιτυληναῖος (δραχμὰς) ρ'
 4 Διονύσιος Νικάνορος Λιμυρεὺς ὀψώνιον
 Διόδοτος Ζηνοδότου Καδυανδεὺς ὀψώνιον
 6 Τεισέας Φι[λάνο]ρος(?) Τλωεὺς ὀψώνιον
 Εὐπόλεμος Εὐπολέμου Παταρεὺς ὀψώνια δύο
 8 Καλλιπίδης Καλλιπίδο[υ Πατ]αρεὺς ὀψώνιον
 [Εὐέπ]ης Εὐέπου Μυρε[ὺς ὀψώνιο]ν.

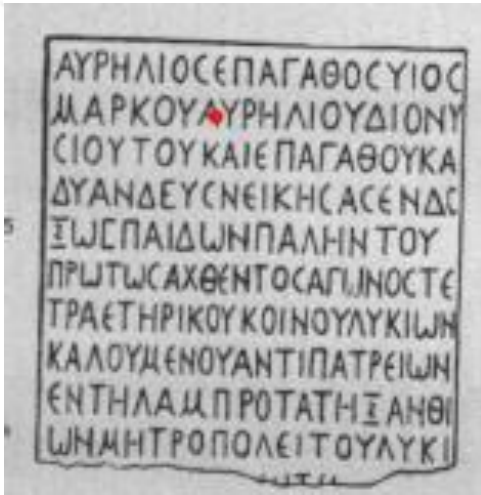
Çevirisi: *24. yılda. Yağ temini için haber gönderenler: Lysandros oğlu Ksanthoslu Lysandros 100 drakhme, Philon oğlu Mytileneli Antiokhos 100 drakhme, Nikanor oğlu Limyralı*

Dionysios gelirini, Senodotos oğlu Kadyandalı Diodotos gelirini, Philanoros? Oğlu Tloslu Teiseas gelirini, Eupolemos oğlu Pataralı Eupolemos çift gelirini, Kallipides oğlu Pataralı Kallipides gelirini, Euepes oğlu Myralı Euepes gelirini, bağışladı.

TEp74. Kadyandalı Epagathos'un Birinciliği.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından Ksanthos'ta bulunmuştur.
Ölçüleri : Y: 87 cm; G: 54 cm; D: Verilmemiştir. H.y.: 4 cm
Tarih : İ.S. 2.yy
Edisyon : TAM, II, nr.307.

Tablo 4.73 TAM, II,nr.307

5 Αὐρήλιος Ἐπάγαθος, υἱὸς
Μάρκου Αὐρηλίου Διονυ-
σίου τοῦ καὶ Ἐπαγάθου, Κα-
δυανδεὺς νεικήσας ἐνδό-
ξως παίδων πάλην τοῦ
10 πρώτως ἀχθέντος ἀγῶνος τε-
τραετηρικοῦ κοινοῦ Λυκίων
καλουμένου Ἀντιπατρείων
ἐν τῇ λαμπροτάτῃ Ξανθί-
ων μητροπόλει τοῦ Λυκί-
[ων ἔθνους] ...τ..[.c.6..]

Çevirisi: *Nam-ı diğer Epagathos olan Marcus Aurelius Dionysos'un oğlu Kadyandalı Aurelius Epagathos, çocuklar arası güreş müsabakasını, Lykia halkının en şanlı kenti Ksanthos'ta 4 yılda bir (ve) ilk kez düzenlenen Lykia Birliğinin Antipatreia dediği yarışta şanlı bir şekilde kazandı.*

4.2.7. Adak Yazıtları

TEp75. Hyperenor kutlama nedeniyle adıyor.

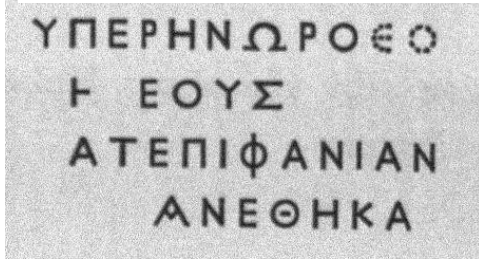
Buluntu Yeri : Kalinka tarafından yazıtlı esere ilişkin hiç bir bilgi verilmemiştir. Yapılan temizlik çalışmalarında da yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Belirtilmemiştir.

Tarih : İ.S. 1.-2.yy

Edisyon : CIG, 4230b; TAM II, nr. 656.

Tablo 4.74 TAM II, nr. 656.

2 Ὑπερήνωρ Θεο-
κ[λ]έους
4 [κ]ατ' ἐπιφάνιαν
ἀνέθηκα.

Çevirisi: *Theokles oğlu Hyperenor tanrının görünmesi nedeniyle adadı.*

4.2.8. Miltaşları

TEp76. Bir Miltaşı.

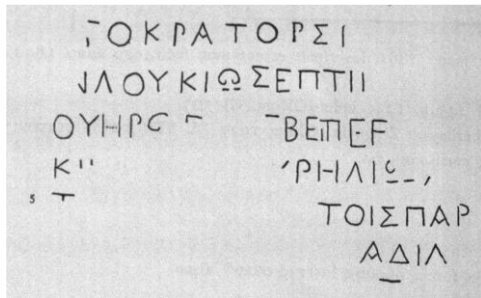
Buluntu Yeri : Benndorf ve Niemann tarafından Üzümlü köyünde bir evin önünde tespit edilmiştir. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır. Benndorf ve Niemann'ın belirttiğine göre yazıt olasılıkla Kaunos'tan Likya'ya giden yol üzerinde duruyordu.

Ölçüleri : Çap: 45 cm.

Tarih : İ.S. 198-211

Edisyon : Benndorf ve Niemann 1884, nr.123; TAM, II nr. 655.

Tablo 4.75 TAM II, nr. 655.

2 [Αὐ]τοκράτορσι [Καίσαρ]-
[σι]ν Λουκίω Σεπτιμ[ί]ω Σε-
4 ουήρῳ Ε[ὐ]σ[ε]βεῖ Περ[τί]να-
κι καὶ Μάρκῳ Αἰῤῥηλίῳ Ἀ[ν]-
6 τ[ων]εῖνῳ Σεβασ[τοῖς] Παρ-
[θικοῖς] Μεγίστοις Ἀδια-

[βηνικοῖς Ἀραβικοῖ]ς

Çevirisi: *İmparatorlar Caesar Lucius Septimius Severus Eusebes Pertinaks'a ve Marcus Aurelius Antoninus'a, Augustuslar Parthicus Megistos Adiabenicos Arabicoslar'a (adadı.)*

Caracalla ve Septimius Severus 198-211 yılları arasında ortak imparatorlardı.

4.2.9. Diğer Yazıtlar

TEp77. Kalimakhos'un Prohedriası.

Buluntu Yeri : Tiyatrodaki prohedriada tespit edilmiştir. Prohedrianın hem üst alınlığında hem de sırt kısmında bulunmaktadır.

Ölçüleri : Y: 1.02 m; G: 79 cm; Sırt kısmında yer alan yazıtın harf yüksekliği: 17-18 cm; alınlıkta yer alan harf yüksekliği: 10-11 cm.

Tarih : İmparatorluk Dönemi

Edisyon : Cousin ve Diehl 1886, nr.19; Cousin 1899, nr.289; TAM II, nr. 653.

Tablo 4.76 TAM II, nr. 63.

- 2a A.1 κατέχετε ὑπὸ Καλιμάχου.
2b B.1 κατέχεται ὑπ[ὸ — — — — —].

Çevirisi: *Kalimakhos tarafından alındı.*

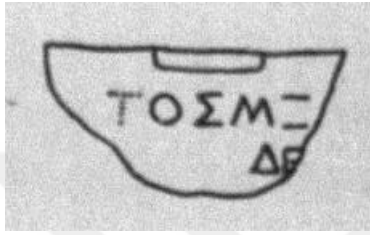
TEp78. Kadyandalı Kişiy Ait Bir Fragman.

Buluntu Yeri : Kalinka tarafından sur duvarının güney batısında fragman olarak bulunmuştur. Kentte yürütülen temizlik çalışmalarında yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 28 cm; G: 15 cm; D: 16 cm; Hy.: 2.5-3cm.

Tarih : İmparatorluk Dönemi

Edisyon : TAM, II, nr. 700.

[— — —]τος Με[— —]

2 [Καδυ]αν?δε[ύς].

Tablo 4.77 TAM, II, nr. 700.

Çevirisi: ---tos Me—Kadyandalı.

TEp79. Kadyandalı Kişiy Ait Bir Başka Fragman.

Buluntu Yeri : Belirtilmemiştir.

Ölçüleri : Y: 12.5 cm; G: 21 cm; D: 17.5 cm; Hy.: 2.5-3cm.

Tarih : İmparatorluk Dönemi

Edisyon : Frézouls ve Morant, 1986, nr.12.

Tablo 4.78 Frézouls ve Morant, 1986, nr.12.

ΙΣΕ
ΑΚΑΣ
ΔΕΩΝ

2 ...ισε .../ ...ακασ.../ [Καδυαν]δέων

Çevirisi: ...Kadyandalıların...

TEp80. Kadyandalı Kişiy Ait Bir Başka Fragman.

Buluntu Yeri : Belirtilmemiştir.

Ölçüleri : Hy.: 1 -1.75 cm.
Tarih : İmparatorluk Dönemi
Edisyon : Frézouls ve Morant, 1986, nr.20.

Tablo 4.79 Frézouls ve Morant, 1986, nr.20.

ΥΑΙΕΠΑΓΑΘΟΥ·Κ
 ὙΛΛΙΚΟΥ ΤΟΥΥΑΙΕ
 ΚΕΟΥΣ·ΚΑΔΥΑΝΔΕΩΝ

2

... καί Ἐπαγαθοῦ κ[αί /...] λαλλικου,
 (veya) λαλλικου (veya) αλλαικου τοῦ
 καί Ε /... κεους Καδυανδέων

Çevirisi: *ve Epagathos'un ve ... lallikos'un (veya lalikos'un ya da allaikos'un) diğer bir deyişle E.. keus.. Kadyandalıların...*

TEp81. Salas Lahdi.

Buluntu Yeri : Belirtilmemiştir.
Ölçüleri : Ölçüler Belirtilmemiştir. Hy.: 1 -1.75cm.
Tarih : Hellenistik Dönem(?)
Edisyon : TAM, I, nr. 32

b.1	Σαλας
d.1	Μέσος
f.1	Ἑκατο- μνας
g.1	Σεσκως
i.2	Ενδυομις
k.1	Κπαραμω
m.2	Μολας
n.1	Ἑκατ- ομνας
o.1	Σηο
s.3	Μέσος Σαλας
v.2	Εἰδασσ-

	αλα
y.1	Ἑκτωρ
zz.1	[— —]ας

Çevirisi: *Salas, Mesos, Hekatomnas, Seskos, Endyomis, Kparamo, Molas, Hekatomnas, Seo, Mesos, Salas, Eidassala, Hektor, ---as*

4.2.10. Dekretler

TEp82. Bir Dekret.

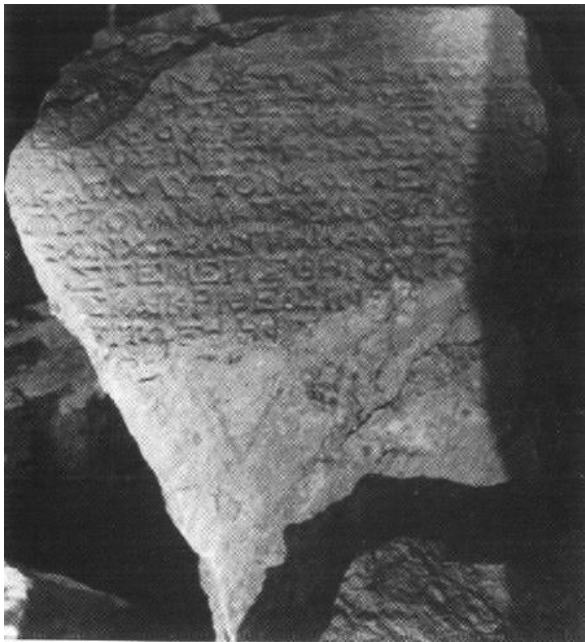
Buluntu Yeri : Kadyanda'da kentin kuzeyinde yer alan tapınak yapısındaki taş yığnında 1984 yılında Jacquemin ve Morant tarafından bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 1.13 m; G: 45 cm; D: 37 cm Hy.: 1-1.5 cm.

Tarih : İ.S. 1.yy'ın 2.yarısı.

Edisyon : Jacquemin ve Morant 1999, nr.30.

Tablo 4.80 Jacquemin ve Morant 1999, nr.30.

Καδυ]ανδέων τῇ πόλει[ι...
 2 ὑπερ τῆς ?] μητρὸς Ἑρμισαίου ?[...
 Θεοκ?]λέους Ἑρμολύκου Θεο[..] τὴν
 4 δόσιν εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον [...]
 καταλυτὸν καὶ τελετ[...
 6 ἀρ]γυρίου ἀνακτησάθω ὁ δε[...
 πᾶ?]σαν χώραν τὴν κατὰ τε εὐ[...]ς τε
 8 μερισθῆναι τὸ [...] καὶ κριθεῖς ΙΝΕ [...]τι
 τῷ ἐψηφισμ[ένῳ...

Çevirisi: Kadyandalıların kentine [annesini Hermisaion adına] ... Hermolykos'un oğlu Theo]kles'in oğlu Theo[...], [...] tüm aşağı bölgeyi ve [...] ve [...] paylaşılacak [...] ve [...] oylanan kararname-de] yargılanmış (ya da seçilmiş) olan [...] parayı [...] sürekli olarak ödemeyi [...] kabul etti.

TEp83. Kentteki Dini Etkinliklere İlişkin Yönetmelik

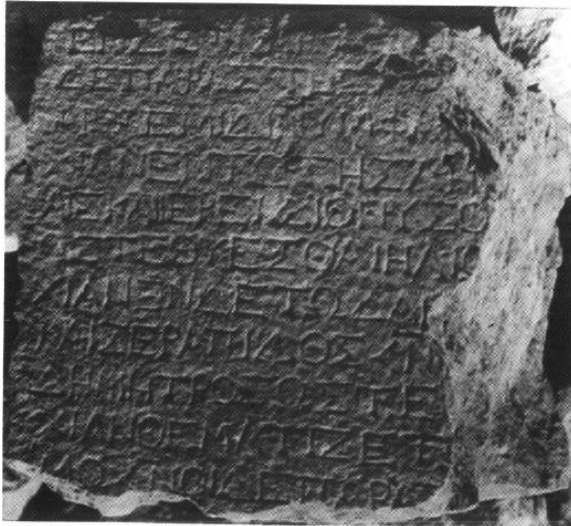
Buluntu Yeri : Kadyanda'da kentin kuzeyinde yer alan tapınak yapısındaki taş yığnında 1984 yılında Jacquemin ve Morant tarafından bulunmuştur. Kentte yapılan temizlik çalışmalarında ise yazıtlı eser bulunamamıştır.

Ölçüleri : Y: 23cm; G: 23cm; D: 26,5 cm Hy.: 1.3-1.5 cm.

Tarih : Jacquemin ve Morant omeganın ana hatları nedeniyle yazıtı İ.S. 1.yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirmiştir.

Edisyon : Jacquemin ve Morant 1999, nr.31.

Tablo 4.81 Jacquemin ve Morant 1999, nr.31.

	έν δὲ τῷ Έπο [...]	οἱ]
2	δὲ παραστήσαν[τες...]	ὥστε θύεσθαι]
	Ἀρτέμιδι καὶ Νύμφαι[ς...]	εὐω-]
4	χίαν ἐν τῷ τῆς Λη[τοῦς ἱερῷ ? ...]	ιερεί-]
	αῖς καὶ ἱερεῖ Διονύσο[υ]	]
6	ὥστε θύεσθαι Ἡλιῷ [	εὐω-]
	χίαν ἐν δὲ τῷ Δαι [...]	ιερεῖ Ἴσιδος]
8	καὶ Σεράπιδος < Ν [...]	τῇ ἱερείᾳ ?]
	Δημήτρος ὥστε [θύεσθαι...]	εὐω-]
10	χίαν θεματίζετ[αι...]	]
	ΜΩ < Ν . οἱ δὲ παρασ[τήσαντες...]	]

Çevirisi: Epo'da... Leto (?) tapınağındaki ziyafet için ... Artemis ve Nymphelere adak adanma-sı ... Dionysos rahibelerine ve rahibine ... Helios'a adak adanmasına ... Dai...'deki ziyafet için ... Isis ve Serapis rahibine 50 drahmi ... Demeter tapınağında (?) adak adanmasına ... Ziyafet için ... 50 drahmi; ziyafeti sağlayanlar...

1.1. Nümismatik Belgeler (TNm.)

1.1.1. Lykia Birliği Sikkeleri

1.1.1.1. Apollon İ. Ö. 167-81 (Tablo 1)

TNm.1

Öy: Defne yaprağı taçlı sağa bakan Apollon başı ve omzunun üstünde ok ve yay.

Ay: $\Lambda Y K I \Omega N$ K-A lejandlı, lir ve sol altta kask.

1. AR 16 mm, 3.15 g

Ref: (çevrimiçi, erişimtarihi, 11.06.2024.)

<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html>

1.1.1.2. Apollon İ. Ö. 167-81 (Tablo 2)

TNm.2

Öy: Defne yaprağı taçlı sağa bakan Apollon başı ve omzunun üstünde ok ve yay.

Ay: $\Lambda Y K I \Omega N$ K-A lejandlı, lir ve sol altta Tanrıça Isis'in tacı.

1. AR -

Ref: (çevrimiçi, erişimtarihi, 11.06.2024.)

<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html>

1.1.2. Dynastik Dönem Sikkeleri

1.1.2.1. Hntruma İ. Ö. 410-400 (Tablo 3)

TNm.2

Öy: Sorguçlu kask giymiş sola bakan Athena başı

Ay: Noktalı kare içinde petasoslu sola bakan Hermes başı. Likçe Hntruma lejandlı.

1. AR 8.56 g

Ref:(çevrimiçi, erişim tarihi, 11.06.2024.)

<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html>

1.1.2.2. Hntruma İ. Ö. 410-400 (Tablo 4)

TNm.3

Öy: Sorguçlu kask giymiş sola bakan Athena başı

Ay: Kaya üzerine sola dönük oturmuş, başında kanatsız petasosu olmayan, kanatlı ayakbırlarıyla çıplak Hermes Likçe Hntruma lejandlı.

1. AR 8.44 g

Ref:(çevrimiçi, erişim tarihi, 11.06.2024.)
<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html>

1.1.2.3. Hntruma İ. Ö. 410-400 (Tablo 5)

TNm.4

Öy: Sorguçlu kask giymiş sola bakan Athena başı

Ay: Kanatlı petasoslu ağa bakan Hermes başı, Likçe Hntruma'nın baş harfi oka benzer şekilde. Noktalı daire içinde

1. AR 10.5 mm, 0.72 gİsis

Ref:(çevrimiçi, erişim tarihi, 11.06.2024.)
<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html>

1.1.3. Roma Dönemi Sikkeleri

1.1.3.1. Maxsiminus Pius İ.S. 235-238 (Tablo 6)

TNm.5

Öy: MAXIMUS PIUS AUG lejandlı Defne yapraklı taçla bezenmiş sağa bakan Maximinus Başı

Ay: PAX AUGUSTI S.C. lejandlı,

Ref: Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 277, nr.1

1.1.3.2. Gordianus Pius İ.S. 238-244 (Tablo 7)

TNm.6

Öy: IMP GORDIANUS PIUS FEL AUG lejandlı Defne yapraklı taçla bezenmiş sağa bakan Gordianus Başı

Ay: LAETETİA AUG S-C lejandlı sağ elinde gemi çapası tutan sola dönük Latetetia,

Ref: Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 278, nr.2.

SONUÇ

Günümüzde Muğla ili Fethiye ilçesi Yeşilüzümlü Beldesinde yer alan, 970m yükseklikteki Kadyanda'nın filolojik olarak takip edilebilir en erken tarihi İ.Ö. 3. bin yıla; arkeolojik olarak takip edilebilir en erken tarihi ise İ.Ö. 6-5. yy'a uzanmaktadır. İ.Ö. 3. bin yıla (veya daha öncesi) dair arkeolojik buluntu tespit edilememiştir. İ.Ö. 6-5.yy'da hem kentin hem de Lykia Bölgesi'nin arkeolojik ve nümismatik verileri ile birlikte kentin oldukça önemli bir konumda olduğu söylenebilir.

Klasik Dönem'de kent, Batı Lykia'da Telmessos ile önemli hükümdarlık merkezidir.²¹¹ Dynast Hntruma'nın Artumpara'ya yenilmesinin ardından kent idaresi Artumpara'ya geçmiş ve hem Hntruma hem de Artumpara'nın hükümdarlıkları altında ağır standartta sikke darp etmiştir. Darp ettikleri sikkelerde yer alan çıplak Hermes figürü Lykia'da ve hatta Anadolu'da görülen tek Hermes motifidir.²¹²

Kentte ayrıca önemli arkeolojik verilerden biri olan ve Klasik Dönem'e ait olduğu düşünülen Salas Lahdi Fellows tarafından bulunmuştur. Lahte ait ilk çizimler de yine kendisi tarafından yapılmıştır (bkz. tablo 3.3., 3.4., 3.5.). İlgili lahit Fellows tarafından Hekatomnos hanedanıyla ilişkilendirilmiştir. Hekatomnos'un babası Piksadoros'un ise büyük babası olan Salas adında bir kişiye aittir.²¹³ Ancak Boarchadtt, lahdin Salas adında bir adamın karısına ait olduğu görüşünü savunmaktadır. Günümüzde bu lahitten geriye yalnız birkaç blok parçası kalmıştır (bkz. tablo 3.6) Yine bu döneme denk gelen bir dikme mezar da kentin önemli arkeolojik yapıları arasındadır. Bu mezar yapısı İ.Ö. 5.yy'a tarihlendirilmiştir.²¹⁴

Kent, Sir Charles Fellows tarafından keşfedilmiştir.²¹⁵ Kentin keşfinin ardından yazıtları önce Fellows sonra Kalinka tarafından toplanmıştır. 2022 yılında başlatılan kazı ve temizlik çalışmaları sırasında kentteki mezarlar ve yapıların, defneciler tarafından ciddi şekilde tahrip edildiği görülmüştür. Bu nedenle mezarlardan oldukça az sayıda bulunntu tespit edilebilmiştir.

Kent, Hellenistik Dönem'de Lykia Birliğinin üyeleri arasında yer almaktadır. Birlik üyesi konumunu Roma Dönemi'nde de muhafaza etmiştir. Oinoanda Termessosluları ile Tloslular ve Kadyandalılar arasında transit geçiş anlaşmazlığını konu alan ve İ.Ö. 160-150

²¹¹ Tietz, 2003: 62.

²¹² Demirtaş, 2013: 146.

²¹³ Fellows, 1855: 19.

²¹⁴ Döğerli-Başerkafaoğlu, 2023: 217.

²¹⁵ Fellows, 1840.

yıllarına tarihlenen Hellenistik bir kararneme kitabesi Kadyanda'nın Lykia Birliği kentleri arasında yer aldığını göstermektedir²¹⁶.

Erken İmparatorluk Dönemi'nde kentte olasılıkla yaşanan deprem(?) nedeniyle bir bağış kampanyası başlatılmış ve vatandaşlar, ihtiyaçların giderilmesi ve\ya yapıların onarımlarının tamamlanması için bağışlarda bulunmuşlardır (TEp55).

Kentten, Plinius dışında hiçbir antik yazarın söz etmemiş olması özellikle ilgi çekicidir. Ancak bu durum, kentin Kalynda kenti ile karıştırılmış olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Kentte, Roma vatandaşlarının varlığı yazıtlardan görülebilmektedir. Roma İmparatorluk Dönemi'nde kentte Dor lehçesinin de kullanıldığı görülmektedir. Döğerli-Başerkafaoğlu, kentin askeri koloni kenti olabileceğini öne sürmüştür²¹⁷ ancak bu sav arkeolojik ve epigrafik metinlerle şu anda desteklenmemektedir. Kent her ne kadar su fakiri bir kent olsa da Vespasianus tarafından bir hamam yaptırılmıştı ve bu hamam su ihtiyacını kentte hatırı sayılır sayıdaki sarnıçlar aracılığıyla karşılanıyor olmalıydı.

Dereköy ve İncirköy bölgeleri kentin teritoryum alanına dahil olmalıydı²¹⁸. Kadyanda'nın teritoryum alanı Dont Köy'de bulunan bir yazıt sayesinde kent sınırlarının buraya kadar uzanabileceğini göstermiştir.²¹⁹ Yazıtta mezar ihlali durumunda ödenecek olan miktarın "Kadyandalıların *demosuna*" ödenmesinin istenmesi, kentin olası teritoryum alanının buraya kadar uzandığını düşündürmüştür. Ancak taşın asıl yerinden bu bölgeye taşınmış da olabilir. Avcu, kent için olası bir teritoryum alanı belirleyebilmiştir.²²⁰

Hellenistik ve Roma Dönem'inde kentin inanç sisteminde Isis ve Serapis kültü de yer edinmiştir. Bu iki tanrı kentte Ata Tanrı olarak anılmaktadır. Isis ve Serapis Anadolu'ya I. Ptolemaios ile birlikte gelmiş olmasına karşın Isis ve Serapis'in ata tanrıları olarak anıldığını gösteren yazıtlar en erken İ.S. 2. yüzyılın sonu ile 3. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir. Kentin dinsel yaşamında bu iki tanrı dışında Lykia Birliği'nin baştarısı olan Apollon ve bunun dışında Leto, Artemis, Nymphe, Demeter ve Dionysos da yazıtlar aracılığıyla belgelenmiştir.

Kadyanda'nın 141 yılındaki depremden etkilendiği Opramoas'ın kente yaptığı bağıştan anlaşılmaktadır. Kitabelerden İ.S. 2. yüzyılda Dositheos ve ardıllarının kentin sosyal yaşamında etkin bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Yine aynı yüzyılda yaşayan kentin önemli bir diğer ailesi olan Mettiuslar Lykia Birliği'nin Lykiarhesleri de olmuştur.

²¹⁶ Rousset, 2010; Avcu, 2020: 95-98; Şahin, 2014: 215-219.

²¹⁷ Başerkafaoğlu, 2024: 73vd.

²¹⁸ Wörrle-Würster, 1997: 399-401.

²¹⁹ TAM II², 127.

²²⁰ Bkz. Tablo. 2.6.

İ.S. 2. yüzyılın sonu ile 3. yüzyılın başlarında kentin vatandaşı Phaniane, kendi adıyla anılan *Phanianeia* festivalini kent yaşamına armağan ettiği yine yazıtlarla belgelenmiştir. Fakat yazıtlardan bu festivale katılımın kent dışından neredeyse hiçbir katılımın olmadığı bu haliyle bu oyunların kent içinde sınırlı kaldığı söylenebilir.

Hellenistik Dönemi'nden beri bilinen Lykia Birliği'nin bazı kentlerinde görülen *demoslar* Kadyanda'da da belgelenmiştir. Yazıtlardan *Apollonias*, *Hieraoris*, *Helias* ve adı Π ile başlayan dört *demos* ismi öğrenilmektedir. Bu *demosların* diğer kentlerden farkı İ.S. 3. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş olmasıdır.

İ.S. 3.yy'da kentin tiyatrosuna artan nüfus dolayısıyla hedriaların eklendiği görülmüştür. Kentteki tüm somut, epigrafik, nümizmatik ve arkeolojik veriler İ.S. 3.yy itibarıyla kesilmektedir. Bu verilerin neden bu tarihte kesildiği güncel araştırmacılar tarafından da yanıtı bırakılmıştır. Kentin su sorunu nedeniyle boşaltılmış olması ihtimallerden öne çıkan bir madde gibi görünmektedir. Kentteki sarnıçların boyutları ve sayısı yağışsız geçen mevsimler de kentteki yaşamı zorlaştırmış olabilir bu nedenle kent, yerleşim açısından tercih edilmemiş ve başka kentlere veya bölgelere göç yaşanmasını tetiklemiş olabilir. Diğer taraftan ekonomik, doğal afet gibi nedenler de bunda etkili olmuş olabilir.

Tez çalışması kapsamında 83 yazıt biraraya getirilmiştir. Bu yazıtların neredeyse tamamı Roma İmparatorluk Dönemi'nde taşta kazınmıştır. Bu yazıtlar çalışmada gruplandırılarak kent tarihine tematik bakışı dönemsel olarak olanaklı kılmıştır. Nümizmatik çalışmaya konu olabilecek 7 sikke çalışmada verilmiştir. Klasik ve Dynastik Dönem'den 5 sikke ve İmparatorluk Dönemi'nden 2 sikke kent sosyal yaşamına katkı sunduğu için teze dahil edilmiştir.

Tüm bu hali hazırdaki veriler; kentte bu zamana kadar arkeolojik kazı yapılmamış olması, kent arazisinin zorlu olması ve kentin her bakımdan araştırmalarının eksik ve yetersiz olması gibi nedenlerle kentin tarihsel sürecinin ortaya koyulabilmesi sınırlı kalmaktadır.

ANTİK KAYNAKLAR VE EDİSYONLAR**Plinius*****Naturalis Historia***

The Natural History, (ed.). H. Rackham – W. H. S. Jones, London 1947 (*The Loeb Classical Library*).

The Natural History, Pliny The Elder, (ed.). John Bostock, M.D., F.R.S., H.T. Riley, Esq., B.A. London. Taylor and Francis.

KAYNAKÇA KISALTMALARI

AA	Archäologischer Anzeiger
AE	L'Année Epigraphique
ABSA	Annual of the British School at Athens.
AJA	<i>American Journal of Archaeology.</i>
ANRW	<i>Aufstieg und Niedergang der römischen Welt.</i>
AST	<i>Araştırma Sonuçları Toplantısı.</i>
BCH	<i>Bulletin de Correspondance Hellénique.</i>
Chios	McCabe, Donald F., <i>Chios Inscriptions. Texts and List.</i> «The Princeton Project on the Inscriptions of Anatolia», The Institute for Advanced Study, Princeton (1986).
Chiron	<i>Chiron, Mitteilungen der Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts., Munich.1971 vdd.</i>
CIG	<i>Corpus Inscriptionum Graecarum.</i>
CIL	<i>Corpus Inscriptionum Latinarum.</i>
IG	<i>Inscriptiones Graecae</i>
IGR	<i>Inscriptiones Graecae ad Res Romanas Pertinentes.</i>
IGR III	<i>Inscriptiones graecae ad res romanas pertinentes,</i> (ed.). René Cagnat et al. 3 vols. Paris 1901-1927. 3 (1-9), with Georges Lafaye. Paris 1908-1927. Reprint: Chicago, Ares 1975.
KST	<i>Kazi Sonuçları Toplantısı.</i>
LBW	<i>Le Bas – Waddington.</i>
OGIS	<i>Orientis Graeci Inscriptiones Selectae.</i>
P.I.R.	<i>Prosopographia Imperii Romani.</i>
P.I.R.²	<i>Prosopographia Imperii Romani, Groag, E. ve Stein, A. (ed). Berlin-Leipzig 1933-.</i>
RE	<i>Pauly's Realencyclopädie der classischen Altertumwissenschaft.</i>
TIB	<i>Tabula Imperii Byzantini</i>

DİZİN

A

Aelia Hegemonis, 26, 68, 69
 Aelius, 103
 Aelius Marcellus, 103, 104
 Aelius Phantias, 22, 25, 26, 67, 68, 69
 Aleksandreia, 32
 Ammia, 34, 79, 93, 94, 100
 Andreas, 87
 Andreios, 71
 Andrikos, 73
 Antigenes, 27, 87
 Antiokhos, 31, 35, 88, 89, 105
 Antipatreia, 37, 106
 Apellas, 55
 Apis, 32
 Apollonias, 33, 45, 46, 47, 49, 52, 103, 118
 Apollonios, 89
 Apollophanes, 23, 46, 47
 Araksa, 12, 14, 15, 16, 17, 21
 Areskousa, 73
 Aristokles, 89
 Aristolokhos, 34, 36, 89, 90, 92, 93
 Arkesilaos, 87
 Arkhestratos, 88
 Arsasis, 25, 27, 67, 68, 69, 81, 82
 Arteimos, 77
 Artemis, 30, 112, 117
 Artemision, 104
 Artemon, 27, 29, 33, 45, 65, 66, 76, 77, 87

Artumpara, 21, 116
 Arykanda, 10
 Asklepiades, 88
 Athena, 8, 21, 113, 114
 Attaleia, 102
 Attalos, 21, 34, 37, 55, 57, 87, 94, 95, 96,
 97, 98, 99
 Augustus, 22, 30, 34, 38, 39, 40, 41
 Aurelia Prima, 104
 Aurelius Aleksandros, 71
 Aurelius Epagathos, 106
 Aurelius Masas, 102
 Aurelius Philargyros, 34, 35, 96, 97, 98, 99

C

Caligula, 27
 Caracalla, 40, 41, 60, 108
 Caristianus, 28, 29, 41, 42
 Catillius Severus, 28, 55
 Claudia Helene, 26
 Claudius, 26, 27, 34, 35, 82, 83, 92, 93
 Claudius Eirenaios, 26
 Claudius Longus, 26
 Claudius Tlepolemos, 35, 92, 93
 Commodus, 34

D

Demeter, 27, 30, 31, 112, 117
 Demetrios, 35, 77, 94, 96, 97, 98, 99
 Diodotos, 106
 Diogenes, 37, 66, 67

Dione, 27, 70
 Dionysios, 106
 Dionysos, 30, 106, 112, 117
 Diophanes, 87
 Dositheos, 9, 22, 25, 26, 27, 46, 51, 52, 53,
 55, 56, 64, 67, 68, 81, 87, 117
 Drusilla, 27
 Dryantianos, 26

E

Eidassala, 111
Endyomis, 111
 Epagathos, 30, 31, 36, 37, 61, 62, 92, 106,
 110
 Epikhares, 26
 Epikharis, 27, 81, 82
 Erbbina, 21
 Etokles, 70
 Eudikos, 87
 Euelthon, 27, 29, 56, 65, 66, 87
 Euelton, 56
 Euepes, 106
 Euphrosynos, 59, 60
 Eupolemos, 106
 Eutaktos, 104, 105
 Eutykhes, 72, 73

F

Flavia Nanne, 9
 Fronto, 28, 41

G

Gaius Caristianus Paulinus, 29, 42
 Gaius Iulius Kalliphanes, 23, 34, 47, 48

Gaius Licinius Philenus, 90
 Gaius Valerius Priscus, 73, 74
 Ge, 26, 83
 Gellemis, 87
 Glykinna, 24, 75, 76
 Gordianus, v, 9, 23, 114, 132

H

Hadrianus, 9, 25, 26, 28, 36
 Harmodios, 104
 Harpalos, 87
 Hegemon, 88
Hekatomnas, 111
 Hekatomnos, 20, 116
Hektor, 111
 Helias, 33, 65, 87, 118
 Heliodoros, 88
 Helios, 30, 32, 74, 112
 Hellen, 31, 33, 34, 55
 Hermadortas, 87
 Hermadortos, 63
 Hermandeimasis, 105
 Hermandemasis, 76
 Hermes, 21, 113, 114, 116, 126
 Hermisaion, 112
 Hermokrates, 59, 87, 88, 89
 Hermoloukos, 70
 Hermolykos, 27, 29, 50, 87, 112
 Hermos, 73
 Hesiodos, 34
 Hieraoris, 33, 65, 87, 88, 118
 Hippias, 95, 96
 Hippolutos, 94
 Hippolytos, 87

Hippukome, 14
 Hntruma, 21, 113, 114, 116, 130
 Homeros, 34
 Horus, 31
 Hypatos, 87
 Hyperenor, 23, 43, 45, 87, 106, 107

I

Iambes, 70
 Isis, 22, 30, 31, 34, 36, 89, 92, 112, 113, 117
 Iulia Memme, 29, 50
 Iulius Aurelius Philotas, 37
 Iulius Mettius Aurelius Philotas, 37
 Iulius Philargyros, 98, 99

K

Kalimakhos, 108
 Kallimakhos, 10
 Kallipides, 106
 Kalynda, vii, viii, 4, 13, 24, 117
 Karpime, 105
 Karpos, 77, 78
 Kastor, 101, 102
 Kaunos, 20, 36, 92, 107
 Khrysispos, 105
 Killara, 12
 Kindyopros, 65
 Kleoboulos, 27, 35, 45, 87, 93, 94
 Kleoneikos, 87
 Korydalla, 32
Kparamo, 111
 Kragos, 14, 19
 Krateros, 62, 87

Ksanthos, vii, 1, 5, 6, 9, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 26, 32, 37, 103, 104, 106, 129
 Ksenon, 70

L

L. Marcius Celer M. Calpurnius Longus, 28
 L. Marcius Celer M. Calpurnius Longus'un; Lucius Celer Marcus Calpurnius Longus, 28
 Lalla, 29, 56, 65, 66
 Lamiskos, 88
 Leonteus, 74, 75
 Leontis, 103
 Leto, 30, 31, 112, 117
 Letoon, 2, 21, 24, 127
 Licinna Lykia, 26
 Logis, 103
 Lykon, 27, 81, 82, 87
 Lysandros, 105
 Lysimakhe, 26

M

Marcus Aurelius Antiokhos, 89
 Marcus Aurelius Euphrosynos, 60
 Marcus Claudius Flavianus, 26, 34, 82, 83
 Marcus Ulpius Tertillianus Aquila, 102
 Masas, 87, 102
 Mausalos, 20
 Maximinus, v, 9, 23, 114, 131
 Megagles, 88
 Megistodotos, 87
 Meleagros, 22, 42, 43, 83, 101, 102
 Meletos, 59

Memphis, 32
 Menippos, 79
 Menophilos, 23, 45, 46, 87
Mesos, 111
 Mettia Androbiane, 26
 Mettia Kleonis, 26
 Mettius, 34, 36, 37, 94, 95, 96, 97, 98, 99
 Mettius Aurelius Attalos, 37
 Midas, 103
 Miletos, 34
Molas, 111

N

Nymphe, 30, 112, 117

O

Oikonomos, 63, 64
 Oinoanda, 2, 12, 21, 23, 24, 26, 116, 128, 129
 Oktapolis, 13, 14, 127
 Onesandros, 89, 90
 Onesimos, 74, 78, 79
 Opramoas, 24, 117
 Orneidasa, 56
 Ornepeimis, 27, 33, 65, 87

P

Paideutes, 98, 99
 Pankrates, 45, 56, 78
 Parmenion, 88
 Parthenos, 73
 Patara, 2, 5, 13, 20, 21, 28, 55
 Pergamon, 34

Phaniane, 26, 34, 35, 36, 93, 94, 98, 100, 118
 Phantias, 9, 25, 26, 52, 53, 60, 61, 64, 68, 93, 94, 99
 Phaselis, 32
 Philanoros, 106
 Philetos, 27, 70
 Philokles, 87
 Philon, 105
 Philos, 93, 94
 Philotas, 34, 36, 37, 55, 76, 87, 94, 95, 96, 97, 98, 99
 Pigres, 37, 99
 Piksadoros, 20, 116
 Piksodaros, 87
 Pinara, 14, 21, 38, 129
 Pisidia, 1, 28, 126
 Ptolemaios, iii, 14, 19, 32, 117, 138
 Ptolemaios Philadelphos, 32
 Publius Aelius Minicianus Aristolokhos, 36
 Publius Aelius Tertullianus, 34, 36, 89, 90, 92, 93

Q

Quintus Velius, 28, 54
 Quintus Velius Titianus, 28

R

Rhodiapolis, 32, 128
 Rhome, 102
 Rodogenes, 76
 Rodope, 66, 67
 Rodos, 24, 32

Roma, vii, ix, 1, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 21, 22,
23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 36,
51, 57, 60, 114, 116, 117, 118, 125, 126,
127, 128, 131, 139

S

Salas, 7, 10, 20, 110, 111, 116, 134, 135,
136

Sarpedon, 35, 93, 94, 129

Senodotos, 106

Seo, 111

Septimius Severus, 11, 108

Serapis, 22, 23, 30, 31, 34, 36, 44, 45, 89,
92, 112, 117

Seskos, 111

Sidyma, 9, 14, 32, 126, 128

Soses, 27

Sosibios, 88

Sosikleia, 76

Sosous, 30, 69, 70

Symbra, vii, viii, 13, 14, 17, 18

Symmakhos, 81

Symphoros, 72, 73

Syria, 28

T

Tacitus, 32

Teiseas, 106

Telmessos, vii, viii, 1, 6, 8, 9, 11, 13, 14,
15, 16, 17, 20, 53, 99, 104, 116, 129

Termessos, 2, 12, 21, 24, 128

Theokles, 87, 107

Theophilos, 87

Theronides, 87

Thoantianos, 83, 100, 101, 102

Thysia, 73

Tiberius Caesar, 102

Titus Flavius, 56, 57

Tlos, 2, 8, 11, 12, 14, 16, 17, 21, 24, 32,
38, 127

Troilos, 100, 102

Tykhe, 78, 79

U

Uzebeimi, iv, 6, 8

V

Veilius Titianus, 53, 55

Vilia Procla, 26, 27

Villa Procla, 28, 55

Z

Zenon, 88

Zesamos, 97

Zeus Akarios, 12

Zosimos, 24, 73, 74, 75

K

Καδύανδα, 5, 11

Ξ

Ξάνθος, 32, 33

T

Τλώς, 33

KAYNAKÇA

- Arca, E. A. (2016). “Lykia’ya Özgü Bir Kavram Olarak Sitometroumenoi Andres’i Plinius’un X, 116/117. Mektupları Işığında Yeniden Değerlendirme”, *ADALYA* XIX, 115-130.
- Altın, R. (2022). *Roma İmparatorluk Çağı Küçük Asya’sında Özel Şahıs İsimleriyle Anılan Agon’lar*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Akyürek-Şahin, N.E., Onur, F., Yıldız, M. E. (2017). “Likya/Pamfilya Ulaşım Sistemleri Yüzey Araştırması”, *ANMED*, 15, 203-212.
- Akyürek-Şahin N. E. (2016). “Lykia’da Tanrılar ve Kültler”, *Lukka’dan Lykia’ya*, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul. 536-547.
- Avcu, F. (2016). *Lykia Bölgesi Mezar Yazıtlarında Cezalar ve Ceza Tahsilat Kurumları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Avcu, F. (2020). *Eskiçağ’da Yerleşim Statüleri ve Teritoryumları: Stadiasmus Patarensis ve Lykia Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Baker, P. ve Thériault, G. (2005). “Les Lyciens, Xanthos et Rome dans la première moitié du Ier s. a.C.: nouvelles inscriptions”, *REG* 118, 2005, 329-366.
- Bean, G. E. (1978). *Eskiçağ’da Lykia Bölgesi*. Arion Yayınları 2021, İstanbul. Çev.: Hande Kökten.
- Benndorf, O. ve Niemann, G. (1884). *Reisen in Lykien und Karien Reisen im südwestlichen Kleinasien*, Vienna.
- Boardman, D. ve Kurtz, J. (1971). *Greek Burial Customs*. London.
- Borchhardt, J. ve Neumann, G. (1968). “Dynastische Grabanlagen von Kadyanda”. *AA*: 174-238.
- Cousin, G. ve Diehl, C. (1886). “Inscriptions de Cadyanda en Lycie”, *Bulletin de correspondance hellénique*. Volume 10, 39-65

- Çokbankir, N. (2010). *Yazıtlar Işığında Roma İmparatorluk Çağı Küçük Asya Agonları ve Sporcuları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Demirtaş, N. (2013). *Sikkelerin Işığında Lykia, Pamphylia, Pisidia ve Kilia’da Hermes*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, Y. (2012). *Dynastik Lykia: Sikkeler Işığında İdari Örgütlenme ve Tarihi Coğrafya*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Döğerli, B. P. (2023). “Surveys in the Necropolis of Cadianda”, *Cedrus XI*, 215-232.
- Döğerli, B. P. (2024). *Cadianda Nekropolü: Tipolojisi ve Lykia Örnekleriyle Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eck, W. (1982). "Jahres- und Provinzialfasten der senatorischen Statthalter von 69/70 bis 138/139", *Chiron*, 12, 307-309.
- Erdkamp, F. (2005). *The Grain Market in the Roman Empire*, Cambridge University Press.
- Fellows, C. (1840). *An Account Of Discoveries In Lycia*, London.
- Fellows, C. (1855). *Coins Of Ancient Lycia Before The Reign Of Alexander*, London.
- Frei, P. (1990). “Die Götterkulte Lykiens in der Kaisereit”, *ANRW II*, 18.3, Bonn-New York.
- French, D. (2014). *Roman Roads & Milestones of Asia Minor. Vol. 3 Milestones, Fasc. 3.6 Lycia et Pamphylia*, British Institute at Ankara, Ankara
- Frézouls, E. ve Morant, M. J. (1986). “Inscriptions de Sidyma et Kadyanda (II)”. *Ktèma : civilisations de l'Orient, de la Grèce et de Rome antiques*, 11, 239-254.
- Frézouls, E. ve Morant, M. J., Longpierre, D. (1986). “Urbanisme et Principaux Monuments de Kadyanda”, *Ktèma : civilisations de l'Orient, de la Grèce et de Rome antiques*, 225-238.
- Garnsey, P. (1988). *Famine and Food Supply in the Graeco-Roman World: Responses to Risk and CrIsis*, Cambridge University Press.
- Gasparini, V. ve Gordon, L. R. (2018). “Egyptianism Appropriating ‘Egypt’ in The Isiac Cults of The Graeco-Roman World”, *Acta Ant. Hung.* 58, 571–606
- Gökalp, N. (2001). *Roma İmparatorluk Çağında Likya ve Pamfilya Kentlerinde Ünlü Ailelerin Prosopografyası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

- Hellenkemper, H. ve Hild, F. (2004). *Tabula Imperii Byzantini 8: Lykien und Pamphylien*, Viyana.
- Jameson, S. (1966). "Two Lycian Families, the Licinnii of Oenoanda, the Vili", *Anatolian Studies* 16, 125-137.
- Jacquemin A. ve Morant, M.J. (1999). "Inscriptions de Kadyanda." *Ktèma : civilisations de l'Orient, de la Grèce et de Rome antiques*, 24, 283-288
- Jones, A. H. M. (1937). *Cities of The Eastern Roman Provinces*, Oxford University Press, New York.
- Jones, F. N. (1987). *Public Organization In Ancient Greece: A Documentary Study*, Philadelphia.
- Kalınbayrak-Ercan, A.(2015). "Likya Antik Kentlerinin Roma İmparatorluk Dönemi Sonuna Kadarki Mimari ve Kentsel Gelişimi Üzerine Ön Değerlendirmeler", *ULUSLARARASI GENÇ BİLİMCİLER BULUŞMASI II: Anadolu Akdenizi Sempozyumu* 04-07 Kasım 2015, Antalya. 397- 404.
- Karabulut, B. (2018). *Batı Lykia Coğrafyasında Oktapolis*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Kılıç-Aslan, S. (2023). *Lycian Families in the Hellenistic and Roman Periods*, Brill Studies in Greek and Roman Epigraphy, Vol. 19.
- Kienast, D. (1990) *Römische Kaisertabelle: Grundzüge einer römischen Kaiserchronologie*, Berlin.
- Korkut, T., Yıldız, M.E., Tekoğlu, R. (2023), "Zwei neue Inschriften aus dem Theatertempel von Tlos", *Gephyra* 25, 2023, 139-171
- Kunnert, U. (2012). *Bürger unter sich. Phylen in den Städten des kaiserzeitlichen Ostens*. Basel, Schwabe.
- Magie, D. (1950). *Roman Rule in Asia Minor*, Princeton, New Jersey.
- Magie, D. (1953). "Egyptian Deities in Asia Minor in Inscriptions and on Coins," *American Journal of Archaeology*, Vol. 57, No. 3 (Jul., 1953), pp. 163-187.
- Malkoç, İ. (1993). "Kadyanda Antik Kenti 1992 Yılı Çevre Düzenlemesi ve Kurtarma Kazısı", *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 83-94.
- Marksteiner, (2010). *Ein archäologischer Führer*. Wien.
- Mayer, L., ve Garstang, J. (1923). *Index of Hittite Names 1: Section A. Geographical*. London: British of School Archaeology in Jerusalem Supplementary 1.
- Megrelis, M. (2013). *Religion and Cultural Conservatism in Lycia: Xanthos and the Letoon*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Edinburgh Üniversitesi.

- Mitchell, S., Kaçar, T. (2005). “İ.Ö. I. Yüzyılda Likya’nın Kuzey Sınırı: İ.Ö. 46’da Roma – Likya Anlaşması”, III. Likya Sempozyumu. 07-10 Kasım 2005, Antalya.
- Morant, M.J. (1999). “Mains levées, mains supines, à propos d’une base funéraire de Kadyanda (Lycie)”, *Ktèma : civilisations de l’Orient, de la Grèce et de Rome antiques*, 24, 289-294.
- Onur, F. ve Tekoğlu, R. (2020). “The Ancient Routes and New Lycian Inscriptions around Fethiye”, *GEPHYRA*, 19, 1-32.
- Onur, F. (2020). “The Location of Mount Masa on the Northern Border of Hellenistic Lycia”, *Gephyra*, 19, 135-164.
- Özdilek, B. (2011). *Rhodiapolis Antik Tiyatrosu ve Lykia Tiyatroları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Petersen, E. L. (1889). *Reisen im südwestlichen Kleinasien, Bd. II. Reisen in Lykien, Milya und Kibyrtis*. Wien.
- Ramsay, W. M. (1890). *The Historical Geography of Asia Minor*, London.
- Reitzenstein, D. (2011). *Die lykischen Bundespriester Repräsentation der kaiserzeitlichen Elite Lykiens*, Klio. Beiträge zur Alten Geschichte. Beihefte, Neue Folge Bd. 17, Berlin, Akademie.
- Rémy, B. (1989). *Les carrières sénatoriales dans les provinces romaines d’Anatolie au Haut-Empire (Pont-Bithynie, Galatie, Cappadoce, Lycie-Pamphylie et Cilicie)*. İstanbul-Paris.
- Robert, L. (1934). “Notes de numismatique et d’épigraphie grecque”. *RA*, (3): 48-61.
- Ruge, W. (1919). *RE* 10/2, col. 1477, s.v. Kadyanda.
- Rousset, D. (2010). *De Lycie en Cabalide La convention entre les Lyciens et Termessos près d’Oinoanda*, Librairie DROZ S.A.- 11, rue Massot, Genève.
- Schuler, C. (2010). “Griechische Personennamen in Lykien. Einige Fallstudien”, in: R. W. V. Catling – F. Marchand (eds.), *Onomatologos: Studies in Greek Personal Names presented to Elaine Matthews*, Oxford, 552-566.
- Spratt, T. A. B., Forbes, E. (1847). *Travels In Lycia Vol.I*. London.
- Şahin, S. (2014). *Stadiasmus Patarensis. Itinera Romana Provinciae Lyciae / Likya Eyaleti Roma Yolları*. İstanbul.
- Takmer, B. (2010). “Stadiasmus Patarensis için Parerga (2) Sidyma I. Yeni Yazıtlarla Birlikte Yerleşim Tarihçesi”, *GEPHYRA*, 7, 95-136.

- Tekin, O. (2021). "Roma İmparatorluğu Dönemi'nde Anadolu Kentlerinin Sikkeleri" *Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu: Krallar, İmparatorlar, Kent Devletleri*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 363-370
- Texier, C. (1839). *Description De L'Asie Mineure I*, Faite Par Ordre du Gouvernement Français, De 1833 A 1837, Et Publiée Par Le Ministère De L'Instruction Publique, Paris.
- Texier, C. (1862). *Asie Mineure: Description Géographique, Historique et Archéologique des Provinces et des Villes de la Chersonnèse d'Asie*, Imprimeurs De L'Institut De France, Paris.
- Tietz, W. (2003). *Der Golf von Fethiye. Politische, ethnische und kulturelle Strukturen einer Grenzregion vom Beginn der nachweisbaren Besiedlung bis in die römische Kaiserzeit* Bonn.
- Tietz, W. (2016). "Batı Likya: Pinara, Telmessos, Kadyanda". H. Işık ve E. Dünder (Ed.). *Lukka'dan Likya'ya: Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi/From Lukka to Lycia: The Country of Sarpedon and St. Nicholas*. Yapı Kredi Yayınları Anadolu Uygarlıkları Serisi 5, İstanbul, 336-349.
- Troxell, H. A. (1982). *The Coinage of the Lycian League*. New York
- Tüner-Önen, N. (2017). "Yeni Yazıtlar Işığında Ata Yadigarı (Patroos) Tanrı Ksanthos Kültü", *Mediterranean Journal of Humanities* 7(2):347-357.
- Uzunoğlu, H. (2018). "On the Use of "KATAΣKEYΑΣΕΙΝ" in Building Inscriptions", *OLBA* XXVI, 387-404
- Yıldız, M. E. (2021). "Eski Yunanca Yazıtlar Işığında Anadolu'da Kadının Konumu", *Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi SBE Dergisi* 11(3), 1285-1297.
- Wörrle, M. (1988). Stadt und Fest im kaiserzeitlichen Kleiasien. *Studien zu einer agonistischen Stiftung aus Oinoanda*, München, (Vestiga 39).
- Wörrle, M., Würster, W. W. (1997). "Dereköy: Eine befestigte Siedlung im nordwestlichen Lykien und die Reform ihres dörflichen Zeuskultes", *Chiron*, 27, 393-469.
- Würster, W., W. (1980). *Survey Antiker Städte in Lykien*, Paris.
- Zahle, J. (1979). "Lykische Felsgräber mit Reliefs aus dem 4. Jahrhundert v. Chr.". *JdI* 94, 245-265.
- Zimmerman, M. (1992). *Untersuchungen Zur Historischen Landeskunde Zentrallkiens*, Bonn.
- Zgusta, L. (1984). *Kleinasiatische Ortsnamen* (Beiträge zur Namenforschung, N. F. Beih. 29), Heidelberg.

TABLOLAR

Tablo 5.1. Lykia Birliği Sikkeleri İ.Ö. 167-81

Tablo 5.1.1 TNm.1. 1 (<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html> erişim tarihi: 11.06.2024.)

Tablo 5.1.2. TNm.1. 2 (<https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html> erişim tarihi: 11.06.2024.)

Tablo 5.2. Hntruma Sikkeleri İ.Ö. 400-410

Tablo 5.2.1. TNm.2 1 <https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html> erişim tarihi: (11.06.2024.)

Tablo 5.2.2. TNm.2 2 <https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html> erişim tarihi: (11.06.2024.)

Tablo 5.2.3. TNm.2 3 <https://www.wildwinds.com/coins/greece/lycia/cadyanda/i.html> erişim tarihi: (11.06.2024.)

Tablo 5.3. Roma Dönemi Sikkeleri

Tablo 5.3.1. TNm.3 1 Maximinus, Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 277, nr.1.

Tablo 5.3.2. TNm.3 2 Gordianus, Döğerli-Başerkafaoğlu, 2024: 278, nr.2.

KENT KALINTILARI

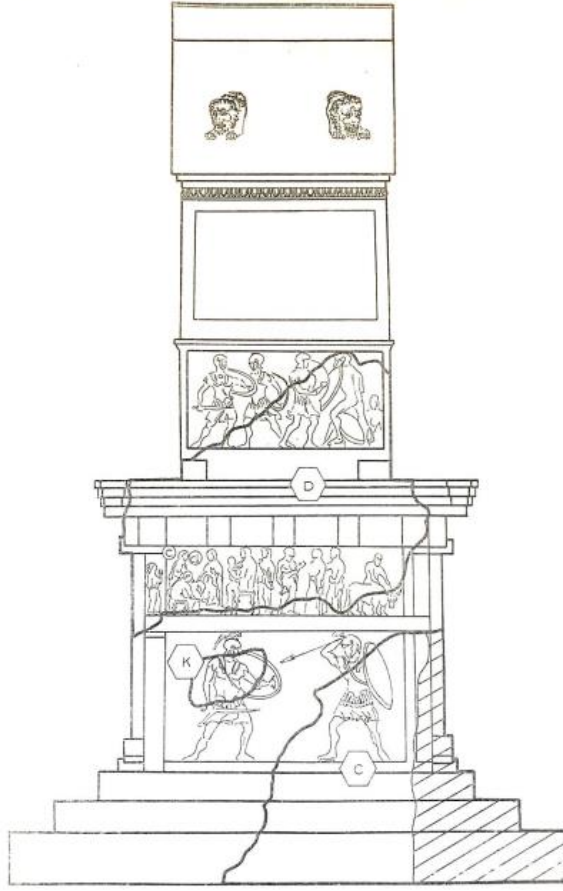
Tablo 6.1 Kadyanda'dan bir mezar kabartması

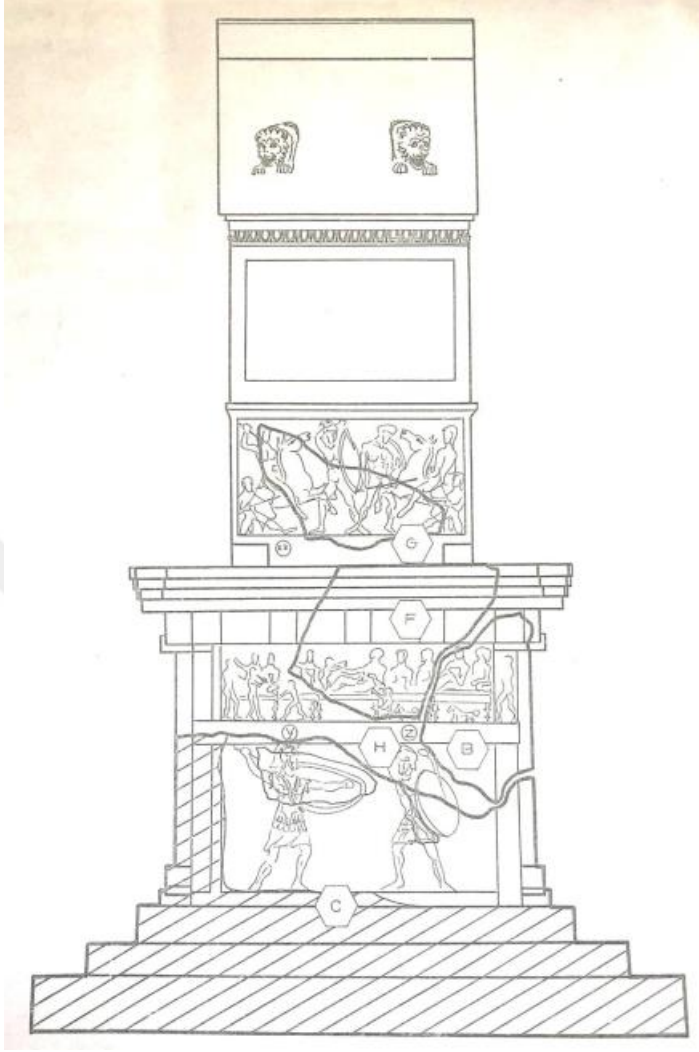
**Tablo 6. 2 Dikme Mezar Kalıntısı (Dögerli-
Başerkafaoglu, 2024: 320, Lev.2)**

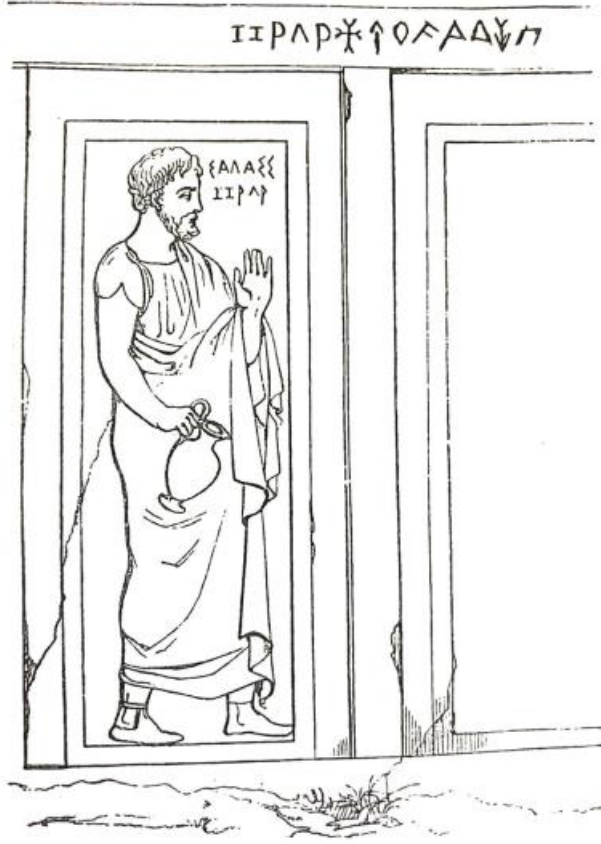
Tablo 6.3 Salas Lahdi güney yüz çizimi (Borchhardt, 1968.)

Tablo 6.4 Salas Lahdi kuzey yüz çizimi (Borchhardt, 1968.)

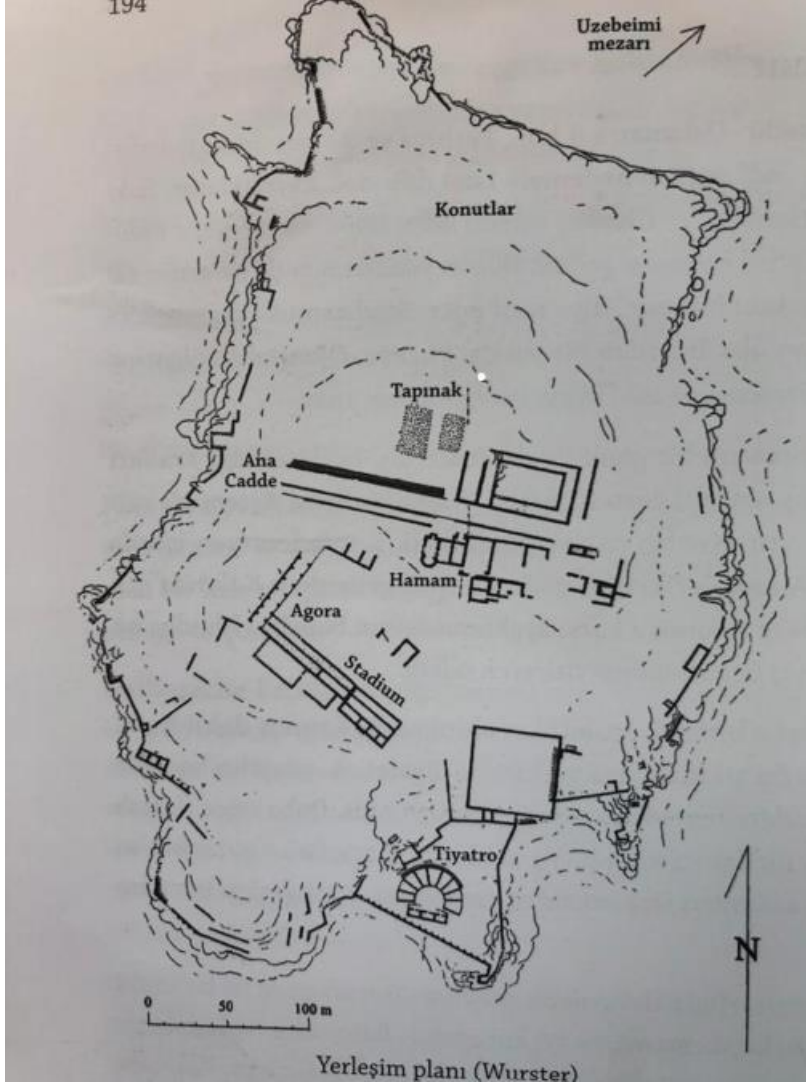
Tablo 6.5 Salas Lahdi çizimi (Fellows, 1840.)

Tablo 6.6 Salas Lahdi Kalıntıları (Dögerli-Başerkafaoğlu, 2024: 328, Lev.9.)

HARİTALAR

Harita 6.1 Kadyanda Kenti Yerleşim Planı (Würster, 1980:32, Fig.2)

Harita 6.2 Kadyanda Nekropolis Alanları (Döğerli Başerkafaoğlu, 2024: 311, harita 10)

Harita 6.3 Ptolemaios Haritası

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI	Gül Gizem BAYKAL
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Ahi Evren Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eski Yunan Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Diploması	
Tez Projesi Konusu	
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
BİLİMSEL FAALİYETLER	
POLYBIOS, Historiai-Akdeniz Dünyası ve Roma'nın Yükselişi, Kitap Tanıtımı, LIBRI Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi, VIII, 2022. ORCID ID: 0000-0003-1393-4761	
İŞ DENEYİMİ	
Çalıştığı Kurumlar	Kadyanda Kurtarma Kazısı, 2022